

P A R S III.

De Statu personarum.

TITULUS I.

De vita & honestate Clericorum.

C A P U T I.

s. II. Præsertim Laicis.

s. I. Clericorum vita aliis sit exemplo.

Nihil propè optabilius, quam ut Clerici omnes CHRISTI militiæ, Sponsæquè ejus Ecclesiæ ministeriis adscripti, eâ vitæ probitate, morum honestate & pietate præcellerent, ut non modò puillos non offenderent; sed cunctis exemplò virtutis præluerent. Hoc sensu Sacrosancta Tridentina Synodus, nihil est, ait: quod alios magis ad pietatem & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita & exemplum, qui se divino ministerio dedicarunt: Cum enim à rebus seculi in altiorem sublari locum conspiciantur, in eos, tanquam in speculum, reliqui omnes oculos conjiciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos, vitam moresquè suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nil nisi grave, moderatum ac religione plenum præferant: levia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem.

Sess. 22. de Re-
form. c. 1.

HUc spectat & illud ejusdem Tridentinæ Synodi: Cum propriè Episcoporum munus sit, subditorum omnium vitia redarguere, hoc illis præcipuè cavendum erit, nè Clerici præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, ne vè inhonestam vitam, ipsis coniventibus ducant. Nam si eos pravus & corruptis moribus esse permittant, quo pacto Laicos de ipsorum vitiis redarguent, qui uno ab eis sermone convinci possent, quod Clericos ipsis pariantur esse deteriores? quâ etiam libertate Laicos corripere poterunt Sacerdotes, cum tacitè sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse quæ corripunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocunque Ordine fuerint, ut conversatione, sermone, & scientiâ commisso sibi Dei populo præeant memores ejus quod scriptum est: Sancti estote quoniam ego Sanctus sum. Et juxta Apostoli vocem; nemini dent ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium eorum: sed in omnibus exhibeant se, sicut Ministros Dei; nè illud Prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant Sancta, & reprobant legem.

Sess. 14. de
Reform. in
procem.

Levit. 11.
v. 25.
1. Pet. 1.
v. 16.
2. Corinth.
6. v. 3.

s. III. Unde proveniat, quòd Clerici non honorentur.

ET sanè quod Sacrorum Ministris debitum non tribuatur honos, non nisi vitæ

vita nimis dissoluta & depravata Clericorum moribus est imputandum; quos ut pro debito pastoralis Officii ad Ecclesiae primitivae integritatem & laudabilem normam, quantum cum Domino possumus, reducamus, sanctae à Majoribus statuta diligenter recolenda & serio inculcanda duximus.

CAPUT II.

§. I. Clerici Tonfuram & habitum statui congruum gestent.

Clem. quoniam de vita & honestate Cler. Trid. sess. 14. de Reformatione c. 6. Statuta Henrici Archiep. Colon. p. 72. c. 14.

Omnes Clerici potissimum qui Ecclesiastico funguntur ministerio, aut Ecclesiae bonis sustentantur, ut verè Clerici sint, & peculiari quadam ratione Dominum possidere, & à Domino possessi videantur, terrenis cupiditatibus & voluptatibus non indulgeant. Huius eos admonet Clericalis Tonfura, Regale decus CHRISTI Regis Nostri, Nostraque militiae insigne: idcirco omnes & singuli Orami & gradui suo convenientem gerant coronam, eamque saepius faciant renovari, habitumque honestum statui suo congruentem gestent.

§. II. Vestis Clericorum sit coloris nigri ad genua promissa.

ET licet proprius habitus Clericorum antiquo jure nusquam determinetur, speciatim tamen Clerici omnes vestibus indecentibus & luxum praefereantibus, veluti rubeis, aut viridibus manicis, aut versicoloribus, calcaribus deauratis, & aliis id genus, quae vanitatem spirant, indui prohibentur. Omne quippe quod non propter necessitatem suam, sed propter venustatem accipitur, elationis habet calumniam, magnus ait BASILIUS; & mellifluus BERNARDUS: forma vestium, deformitatis mentium & morum indicium est; quid sibi vult, quod Clerici aliud esse, aliud videri volunt? nempe habitu milites, quaestu Clericos, actu neutrum exhibent. Nam neque pugnant ut milites, neque ut Clerici Evangelizant. Cujus Ordinis sunt! cum utriusque esse cupiunt, utrumque deserunt, utrumque confundunt &c. Veror, istos non alibi Ordinandos, quam ubi nullus Ordo, sed sempiternus horror inhabitat. Omnes idcirco Clerici seculares beneficia Ecclesiastica possidentes, seu in Ordinibus sacris constituti, vestibus coloris duntaxat nigri utantur, neque sine veste longiore ad genua promissa unquam foras prodeant, itinerariae etiam vestes

Relatus C. omnis 21. q. 4. S. Bern. l. 3. de confid. c. 5.

decentes sint, & Clericos à Laicis distinguant, Clericalemque modestiam praefereant, & animum prodant omnis vanitatis & superbiae mundanae contemptorem.

§. III. Clerici abstineant à venatione, armis, Officio rabellionis, chirurgia &c.

Clerici Sacris initiati aut beneficiati omnino abstineant ab omni venatione clamosa, nec canes ad venandum, nec accipitres aut falcones alant; aut armati, nisi ob itinerum pericula incedant, coram iudice seculari Advocati, Procuratoris; Notarii seu tabellionis Officio non fungantur, nec causas praeter proprias vel Ecclesiae suae agant, nisi necessitas propinquorum vel miserabilium personarum eorundem patrocinium exigat; artem quoque chirurgicam vel medicam non exerceant, neque profana Officia nisi in casibus à jure permixtis; iudicio sanguinis aut executioni sententiae Capitalis nisi Officii spiritualis causa non inter sint.

C. 1. & 2. de Cler. vnat. Trid. sess. 24. de Reform. c. 12. ante fin. C. Clerici 2. de vita & hon. Cler. C. nullus 11. q. 7. c. 1. de postulando. C. final. eod. C. sicut accepimus ne Clerici vel Monachi.

§. IV. Familiam honestam alant, & ad haustus aequales non provocent.

Familiam honestam alant, non infames, non suspectas aliave turpi nota laborantes personas domi suae detineant. Intempestiva convivia, longiores accubationes, ad aequales haustus provocationes, pomeridiana symposia, & consortium quorumvis intemperantium, & male moratorum studiose declinent, concessisque sibi à Deo bonis sobrie & frugaliter utantur.

Concil. Provinc. Colon. de anno 1536. pag. 354. c. 24. C. à crapula de vita & hon. Cleric.

§. V. Tabernas non intrent.

Cauponas Ecclesiastici, maxime verò beneficia curata obtinentes, seu tabernas potioras sub quocumque praetextu, nisi in itinere constituti, aut idipsum cura animarum exigat, non ingrediantur aut frequentent.

C. Clerici de vita & hon. Cleric.

§. VI. Convivia frequentantes, quid observare debeant.

SI quando Sacrarum Primitiarum occasione, aut alia honesta ex causa Sacerdotes, aliive à Clero convivia instituunt, diligentem habeant status vocationisque suae rationem: sit mensa frugalis & brevis, sanctis ac modestis condita colloquiis, à temulentia & turpitudine verborum gestuque quam alienissima, ludicra nulla, nullae saltationes, choreae aut alię Clericalē statum

Stat. Adolphi 3. pag. 467. §. adhaec.

Statum dedecentes levitates admitteantur multò minùs ipſi Clerici choreas ducant & faltent, meminerintque ejus, quod S. HIERONYMUS de vita Clericorum ſcripſit: *facile contemnitur Clericus, qui ſepè vocatus ad prandium non recuſat; nunquam petentes, raro accipiamus rogari.*

Epſtola ad Nepotian.

§. VII. Tempus ſuperſtuum quomodo impendant.

PAſtores & Clerici ad ſignum loco publico, præſertim Dominicis aut fori Feſtis diebus non jaculentur, pilâ palmariâ non ludant, aut aliò luſu inter vulgus ſe exerceant: recordentur potiùs finis & inſtituti ſui, & ſciam, ſe non ad ignaviam, deſidiam, aut otium, ſed ad ſalutares Eccleſiaſtica militiâ labores vocatòs eſſe; quapropter tempus, quod Officiis divinis obeundis, frequentandis Eccleſiis, & corporis neceſſitatibus non impenditur, vanis & inutilibus miſcendis colloquiis & profanis actionibus non terant, ſed divinarum literarum ſtudiis, & cœleſtium rerum contemplationibus, frequentiquè Concilii Tridentini, Provincialium Synodaliumquè Decretorum lectione ac ſanctis piisquè Officiis traducant.

ſeſſ. 22. de Reſor. c. 1. Conc. Provinc. ſub Fernanno V. pag. 356. 632.

§. VIII. Sacerdotes non occupent ſe negotiis ſecularibus.

C. 2. Ne Clerici vel Monachi.

CUM Sacerdotum dignitas non parùm vileſcat, quòd à Nobilibus aliis-

vè laicis ad ſervitia ſecularia ſe applicari permittant, idè ipſis ſub pœna ſuſpenſionis à divinis prohibemus, nè ſimilibus negotiis ſervilibus vel Officiis ſecularibus vacent, quæ impediunt, quò minùs Deo militent, cui ſe milites præbarunt & ad-dixerunt.

§. IX. Nec in mercatura.

Apoſtoli Sententia eſt, *nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſecularibus: ut ei placeat, cui ſe probavit.* Quare nullus è Clero ullam mercaturam, negotiationem ſecularem, turpem quæſtum aut indignum ſtatu labore exercet, nequè decimas, cenſus, prædia vel agros alienos ob quæſtum colendos conducat vel accipiat. *Quomodo enim, inquit S. Hieronymus, procuratores & diſpenſatores domorum alienarum, atquè villarum poſſunt eſſe Clerici, qui proprias jubentur contemnere facultates?*

2. Timoth. 2. verſ. 4. Clem. 1. de vita & hon. Cleric. Statut. Contra Archiep. Colon. p. 10. c. 2. Henr. Archiep. p. 71. c. 13.

§. X. Jurent in manu Clerici.

QUOD ſi Clericus coram giudice laico teſtimonium dicturus ſit, vel quodcumque juramentum præſtiturus (quod etiam ſine Noſtra, vel alterius Eccleſiaſtici Superioris licentia ei non licet) in manibus perſonæ Eccleſiaſticae idipſum præſtet.

TITULUS II

De Clericis Concubinariis.

CAPUT I.

§. Unic. Vetitus Clericis Concubinatus, maxime Prælatiſ & Parochiſ.

CUM divina juſtitia acriùs in delicta Prælatorum & Curatorum animarum, quàm ſubditorum animadvertat, dum ipſi qui corrigere plebem deberent, peſſimo præeunt eidem ad iniquitatem exemplo: idè Nos ſeriò, ac ſub obteſtatione divini judicii moneamus omnes & ſingulos, ut quò ſunt in Eccleſia Dei digniore loco & Ordine, cò-

vitam ducant integriorem & puriorem, ſtatumquè ſuum continentiam, vitæque innocentiam, & morum honeſtate diligentius exornent: quicumque verò domi concubinas, vel fœminas, earumve filias de laſcivia ſuſpectas detinent, vel extra domum fovendo cum talibus conſuetudinem habent, eas quamprimùm amandent, ut nulla fœdi criminis ſuſpicio remaneat: alioquin ſciant, Nos nemini hoc in crimine parcituros; ſed deinceps ſimpliciter & de plano, ſine ſtrepitu & figura judicii, ſolâ facti veritate inſpectâ ad ſeriam ac publicam executionem contra

Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reſorm. c. 8. Statut. Siſtrach Archiepiſc. c. 1. & 2. pag. 35. & 36. Wilhelmi Archiep. c. 1. §. 2. p. 150.

concupinosos, scortatores, complices & fœdas lupas, ac focarias ubicunquẽ locorum Diœcesis Nostræ, pro gravitate delicti & contumaciæ, modis omnibus, etiam potestate Sedis Apostolicæ Nobis à Concilio Tridentino, quoad exemptos delegatâ, processuros ac procedi curaturos, adhibito, quatenus opus fuerit, brachii secularis subsidio, appellationibus, exemptionibus ac privilegiis quibuscunquẽ penitus exclusis.

*Seff. 25. de
Reform. c. 14.*

CAPUT II.

§. I. Pœna concubinariorum.

Loc. cit.

Hanc rem Concilium Tridentinum accuratius persequens, ea quæ sequuntur constituit: Quam turpe, ac Clericorum nomine, qui se divino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitia sordibus, immundoquẽ concubinato versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoquẽ clericali militia dedecore restatur. Ut igitur ad eam, quam decet continentiam, ac vitæ integritatem Ministri Ecclesiæ revocentur; populusque hinc eos magis discat revereri, quod illos vitâ honestiores cognovit; prohibet Sancta Synodus quibuscunquẽ Clericis, nè concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo vel extra decinere, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis à sacris Canonibus vel Statutis Ecclesiarum impositis puniantur. Quod si à Superioribus moniti ab iis se non abstinuerint, tertiâ parte fructuum, obventionum ac proventuum beneficiorum suorum quorumcunquẽ & pensionum ipso facto sint privati, quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco, arbitrio Episcopi applicentur.

§. II. Pœna Clericorum concubinas post secundam monitionem non dimittentium.

Sin verò in delicto eodem cum eadem, vel alia fœmina perseverantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnes ac proventus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam utriusque Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur.

§. III. Beneficiis & Officiis spoliandi.

ET si ita suspensi, nihilominus eas non expellant, aut cum eis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, ac Officiis & pensionibus quibuscunquẽ Ecclesiasticis perpetuò priventur, atquẽ inhabiles ac indigni quibuscunquẽ honoribus, dignitatibus, beneficiis ac Officiis in posterum reddantur; donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum.

§. IV. Excommunicandi.

Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur.

§. V. Appellatio non habet hic locum.

Nec quævis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat aut suspendat.

§. VI. Cognitio concubinitus ad quem spectet.

Supradictorumquẽ omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu & figura iudicii, & solâ facti veritate inspectâ, procedere possint.

§. VII. Pœna Concubinarîi non beneficiati.

Clerici verò beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, juxta delicti & contumaciæ perseverantiam & qualitatem ab ipso Episcopo, carceris pœnâ, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisvè modis juxta Sacros Canones puniantur.

§. VIII. Pœna Episcopi ab hoc crimine non abstinens.

Episcopi quoquẽ, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint, & à Synodo Provinciali admoniti, se non emendaverint, ipso facto sint suspensi: & si perseverent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ etiam per privationem, si opus fuerit, in eis animadvertat.

C A P U T III.

§. I. *Eccleſiaſtici proles ſuas ſpurias domi non alant.*

PRætere a graviffimè interdici mus omnibus ac ſingulis Eccleſiaſticiſ, ne ſuas proles ex fœdo concubitu ſuſceptas, apud ſe retinere præſumant, nec de patrimonio Crucifixi, Veneris triumphum inſtituant; attendant potiùs ad ea, quæ CONRADUS Archiepiscopus Colonienſis Deceſſor Noſter in ſuo Provinciali Concilio monet; ipſos nimirùm qui patrimonium CHRISTI in uſus malos cum ſuis peccando focariis expenderunt, teneri ad ſatiſfaciendum Eccleſiæ, cujus bonis nequiter ſuis concupiſcentiis, & peccati illecebris indulgendo ſunt abuſi.

§. II. *Earum ſponſalibus aut nuptiis non interſint.*

Pariſormiter ſeverè vetamus, ne Clerici, ſi ex illicito concubitu proles habuerint, illarum Baptiſmo, Sponſalibus, Nuptiis, Exequiis, aut ſimilibus actibus publicis interlin̄t, nec in publico facilè cum ipſis compareant, aut eas in plateis comitentur.

§. III. *Neque dotent aut heredes inſtituant.*

QUæ à ſummis Pontificibus Pio V. & SIXTO V. nec non Deceſſoribus Noſtris CONRADO, SIFRIDO & THEODORICO Archiepiscopis Colonienſibus de non legitimis Clericorum liberis, & horum prolibus ad hæreditates, donationes, & fructus Beneficiorum percipiendos non admittendis, ſalubriter ſancita ſunt, ea in Civitate & Diceceſi Noſtra præcipimus obſervari, & ſub gravi pœna arbitraria prohibemus omnibus & ſingulis Eccleſiaſticiſ cujuſcunq; gradus, conditionis & dignitatis ſint, nè de patrimonio CHRISTI, ſeu Canonicatum, Præbendarum, Beneficiorum, aut Officiorum ſuorum Eccleſiaſticatorum fructibus ſuas concubinas, aut proles illegitimè natas, earumvè liberos dotent, aut ditent teſtamento, vel alio modo, expreſſè, vel ſimulatè fructus Beneficiorum, quos ante mortem perceperant, aut *annos gratiæ* quos vocant, eis relinquunt: nec manu-fideles aut Executores Concubinis vel ſpuriis, vel liberis eorum, fructus Canonicatum, Præben-

darum, Beneficiorum & Officiorum ſuppeditent; quam in rem diligenter advigilent Superiores, ut tranſgreſſores condignè mulctentur.

§. IV. *Id facientium pœna.*

ECcleſiaſtici teſtandi gratiâ abutentes, fructusque beneficiorum aut Officiorum Eccleſiaſticatorum, quos ante mortem perceperant, aut *annos gratiæ* ut vocant, aut poſt mortem eorum hæredibus ab Eccleſia debitos ſpuriis vel Concubinis legantes, ex definitione Conciliorû Provincialium ſub CONRADO Cardinale Portuenſi Legato Apoſtolicò & Deceſſore Noſtro HENRICO Archiepiscopo Colonienſi celebratorum, excommunicati habeantur, Eccleſiaſticâquè careant ſepulturâ, atquè legatum vel Eccleſiæ, à qua proceſſerat, vel aliis piis locis applicetur.

§. V. *Executorum pœna.*

QUI verò teſtamenta huiusmodi contra prædictorum Conciliorum Provincialium ordinationem exequi voluerint, aut pro ſpuriis vel Concubinis fructus Canonicatum, Præbendarum, Beneficiorum aut Officiorum Eccleſiaſticatorum adminiſtraverint, vel adminiſtrari fecerint, ipſo factò excommunicationem incurrant; quæ pœna ut Executoribus teſtamentorum innotefcat, injungimus Sigillifero majori, ut cum teſtamenta vel inventaria eidem exhibebuntur, huiusce conſtitutionis ipſos admoneat, maximè quando aliqua ſuſpicio, indicium aut tranſgreſſionis argumentum apparebit.

C A P U T IV.

§. I. *Spurius an beneficii capax.*

IUre optimo à Sacris Canonibus conſtitutum fuit, ut à beneficiis Eccleſiaſticiſ arceantur filii Presbyterorum, aliiquè non legitimè nati; potiſſimùm ex cauſa in Concilio Tridentino expreſſa: *Ut paterna*, inquit, *incontinentiæ memoria à locis Deo conſecratis, quos maximè puritas ſanctiſſasquè decet, longiſſimè arceatur: non liceat filiis Clericorum, qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio, in Eccleſiis, ubi eorum Patres beneficium aliquod habent, aut habuerunt, quodcunq; etiam diſſimile beneficium obtinere, nec in dictis Eccleſiis quoquo modo miniſtrare, nec penſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel aliàs*

Statuta Concilii ſub Contr. Card. pag. 3. & 4. §. 1. Stat. Henrici pag. 81. c. 15.

C. adhe. C. fin. d. fil. pres. yt. Sess. 24. de Reform. c. 15.

Pag. 10. circa med.

Concil. Provinc. ſub Conrado Archiep. Colon. p. 10. c. 1. Statut. Sifridi p. 36. c. 2.

Pii V. Conſtit. 117. Sixti V. Conſtit. 100. Statut. Conradi cap. 1. pag. 10. col. 1. Statut. Sifridi cap. 2. pag. 36. Statuta Theodorici cap. 1. pag. 231.

obtinerunt, habere. Quod si in presenti Pater & Filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiantur, cogatur Filius beneficium suum resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam, intra trium mensium spatium: alias ipso jure eo privatus existat, & super iis quæcunque dispensatio subreptitia censeatur. Ad hæc reciproca resignationes, si quæ posthac à parentibus Clericis in favorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur, in fraudem hujus decreti & Canoniarum sanctionum factæ omninò censeantur: nec collationes secutæ, vigore hujusmodi resignationum, seu aliarum quarumcunque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filiis suffragentur.

§. II. An per Pontificis dispensationem.

Tamet si ergò filius non legitimus, per dispensationem super natalium vicio seu defectu sibi à summo Pontifice factam, habilis efficiatur ad quæcunque etiam curata beneficia Ecclesiastica obtinenda, non tamen in Ecclesia, in qua immediatè Pater ejus est, vel fuit beneficiatus. Indignum enim est paternæ incontinentiæ memoriam fovere in locis & rebus Deo dicatis, quibus maximè competit puritas sanctitalquæ. Multò minùs ut Patri succedat in beneficio, cum id nequidem legitimo Clerici Filio permittatur, qui

C 3, 4, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18. de filiis presbyt.

licet possit beneficium in eadem Ecclesia obtinere, in qua pater ejus habet, vel ^{scribitur 12.} habuit, aut cui præest, præfuitvè, ne utquam tamen permissum, ut Patri in eodem beneficio proximè succedat, nè, quod maximè Ecclesia detestatur, beneficia fiant hæreditaria: Cum in beneficiis Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, Sacris Constitutionibus odiosa, & Patrum decretis, ait Concilium Tridentinum, sint contraria. ^{Loc. cit. c. 7.}

§. III. Pœna negligentium executionem dictionum decretorum.

Ceterum si quæ pro scdissimi concubinitatis seu pellicæ flagitii extirpatione, ex Sacrorum Canonum, Oecumenici Concilii Tridentini, Constitutionumquæ Apostolicarum, ac Conciliorum tam Provincialium, quàm Synodalium Colonienfium præscripto, à Nobis decreta sunt, illi ad quos eorum pertinet executio, neglexerint: Nos tam in illos tanquam sceleris participes, & Canoniarum Sanctionum, disciplinæquæ Ecclesiasticæ Violatores, quàm in Concubinos seu scortatores ipsos dignâ punitione advertemus, nè Nostrorum subditorum neglectæ emendationis, Deo Vindice, pœnas persolvamus. ^{Locis sup. cit.}

TITULUS III.

De Immunitate & libertate Ecclesiastica.

CAPUT I.

§. I. Immunitas Ecclesiastica quid & quo jure introducta.

Trid. sess. 25. de Ref. c. 20.

Immunitas Ecclesiastica divinâ ordinatione & Canonicis Sanctionibus inducta, variis postea succedentium Pontificum, & Imperatorum constitutionibus & edictis roborata, & clariùs expressa fuit; in eo autem potissimum, uti definitivè BONIFACIUS Papa VIII. constitit; ut nimirum Ecclesiæ Ecclesiasticæ quæ personæ, ac res ipsarum, non solum jure humano, quin imò & divino à secularium personarum exactionibus sint immunes. Quod idem BONIFACIUS VIII. Concilium Late-

C. quanquam de censibus in 6.

C. Clericis de immunit. Eccl. in 6.

ranense sub INNOCENTIO III. & Vienneuse sub CLEMENTE V. explicatiùs prosequuntur, & Sacra Tridentina Synodus innovavit his verbis: *Decernit itaque & præcipit, Sacros Canones, & Concilia Generalia omnia, nec non alias Apostolicas sanctiones in favorem Ecclesiasticarum personarum libertatis Ecclesiasticæ, & contra ejus Violatores editas, quæ omnia presenti etiam decreto innovat, exactè ab omnibus observari debere.* ^{C. non minus. C. adversus de immunit. Eccl. Clem. un. eod. Clem. presenti de censibus. Concil. Trid. loco cit.}

§. II. Collectas aut alia onera Clericis eorumquæ bonis imponentes excommunicantur in Bulla Cœnæ.

Quin etiam Romanus Pontifex in Bulla sua quotannis in Cœna Domini

ni publicari solita, excommunicat & anathemati subicit omnes, qui *Collectas, decimas, tallias, praestantias, & alia onera Clericis, Praelatis & aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum & Ecclesiarum, Monasteriorum & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & proventibus huiusmodi, absque simili Romani Pontificis speciali & expressa licentia imponunt, & diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposta, etiam a fronte dantibus & concedentibus, recipiunt. Nec non qui per se vel alios, directè vel indirectè praedicta facere, exequi vel procurare, aut in eisdem auxilium, Consilium aut favorem praestare non verentur, cuiuscunque sint praemiuntia, dignitatis, Ordinis, conditionis aut status, etiam si Imperiali, aut Regali praesulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones & alii Potentatus quicumque, etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus & terris quoquo modo praesidentes, Consilarii & Senatores, aut quavis etiam Pontificali dignitate insigniti. Innovantes decreta super his per Sacros Canones, tam in Lateranensi novissime celebrato, quam Concilio Generalibus edita, etiam cum censuris & poenis in eis contentis.*

§. III. Immunitati Ecclesiasticae nec potest, nec debet illo modo praesudicari.

Tom. 4. Bullari, const. 62.

C. adversus. C. quinquagesima.

Sed & URBANUS Papa VIII. speciali ea de re edita constitutione, declaravit, per nullam contrariam consuetudinem, aut summorum Pontificum tolerantiam, conniventiam & tacitum consensum, aut Constitutionum Apostolicarum non receptionem, aut non usum, immunitati & libertati Ecclesiasticae ullatenus posse & debere praesudicari.

§. IV. Proinde Clericis eorumque bonis non licet ulla onera laicalia imponere.

EX quibus constat, quantis studiis supremi Orbis Antistites immunitatem Ecclesiasticam jure divino constitutam, voluerint illasam; unde & merito perspicere lubeat quibuscunque Principibus secularibus, ac quarumcunque Civitatum & locorum Dominis temporalibus, Magistratibus laicis, & Communitatibus, quod eum tributorum & Collectarum indictio sit tessera jurisdictionis, & imperii in illos, a quibus illa exiguntur, teste Apostolo, *necessitate, inquit, subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam: ideo enim & tributa praestatis.* Iplis autem

Rom. 13. v. 6.

nulla omnino in personas Ecclesiasticas competat jurisdictione, nullo etiam pacto, praetextu, praescriptionis aut contrariae consuetudinis colore, ulla omnino gabelas, tributa, vectigalia, pedagia, collectas, aliaque onera etiam minutissima, quocunque tandem nomine vocentur, quibuscunque Clericorum seu personarum Ecclesiasticarum rebus & bonis, seu immobilibus, veluti terris, agris, vineis, domibus, pratis, nemoribus & possessionibus ejusmodi, seu mobilibus, uti frumento, vino, cerevisia, farina, annonae, aliisque victualibus ac quibuscunque fructibus & obventionibus, tum ex beneficio, tum patrimonio proventibus, vel donatione, aut testamento legatis, emptis & alio quovis titulo acquisitis, citra excommunicationis poenam ipso facto incurrendam, propriae auctoritate imponere possint; cum praemissae constitutiones Pontificiae generaliter quavis Ecclesiasticorum bona, seu res proprias undecunque quaesitas completantur; Bulla etiam die Coenae Domini quotannis publicari solita, ad omne in hac materia dubium submovendum, consulto & expressè addiderit, nulla onera Clericis, Praelatis, aliisque Ecclesiasticis personis, ac eorum bonis, fructibus, redditibus & proventibus imponenda, ut non tantum res Ecclesiae, sed & ipsorum patrimonialia, & quaecunque alia bona comprehenderet, uti & Rota Romana sequentibus verbis definit: *Bona patrimonialia Clericorum, etiam Laicalia, sunt immunita ab oneribus laicalibus ob dignitatem personarum, quae dignitas personae influit immunitatem in ipsa bona: illa enim adherent personae Clerici, nec persona potest dici plene & perfecte exempta, nisi etiam illius bona exempta sint. Nec decet, ut inquit, Concilium Lateranense, Ecclesiam Dei modo minus liberam esse tempore Principum Christianorum, quam fuerit tempore Pharaonis qui licet divinae legis notitiam non haberet, tamen omnibus aliis servituti subiectis, Sacerdotes & possessiones eorum in pristina libertate & immunitate dimisit.*

In una Albanensi gabelle die 28. Junii 1630. apud dean. par. 6. pag. mibi 514. & 519.

C. non minus hoc tit.

§. V. Immunitatem violentium poena ad eorum heredes extenduntur.

Eodem etiam anathemate feriuntur heredes & successores gabelas Ecclesiasticis eorumque bonis imponentes, easque continuantes, publicani, seu earundem conductores, ac famuli, qui jussu Dominorum eas exigunt; & insuper omnes &

Locis §. 1. citatis.

R singuli

130 Decreta Synodalia D. Maximiliani Henrici

inguli ad restitutionem tenentur; quippe rapinam committentes, dum aliena sine legitima potestate extorquent; nam uti ait S. Augustinus: *Cum res aliena, propter quam peccatum est, cum reddi possit, non redditur, non agitur poenitentia, sed fingitur: si autem veraciter agitur; non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.*

§. VI. *Inhiberi nequit Clericis, ut vina & frumenta sua undecunque venientia absque onere Laicali non vendant.*

Stat. W. Alrami Ar. hiep. Colon. p. 110. c. 3. p. 132. c. 30. Wilhelmi Archiep. p. 111. co. 2. §. 27.

Unde nec per ullos Principes seculares, Dominos temporales, Magistratus Laicos, aut Communitates, citra apertam immunitatis Ecclesiasticæ læsionem, ac prædictarum censurarum incursum, personis Ecclesiasticis inhiberi valet, aut debet, nè vina sua aut frumenta ex patrimonialibus, aut aliis quibuscunque earundem bonis, sive in mensura magna, seu grosso, ut vocant, sive per mensuras minutas & amphoras, liberè & absque ullius gabellæ onere, etiam in ædibus propriis dividant.

§. VII. *Nec propterea obsequia necessaria ipsis neganda.*

Ad hæc singulos Superiores seculares & Laicos, qui causâ gabellarum à Clericis, & personis Ecclesiasticis extorquendarum, subditis suis interdicit, nè iisdem necessaria vel opportuna obsequia exhibeant, coquant, molant, vendant, ab eis emant, vel eorum agros colant &c. cum ejusmodi in derogationem libertatis Ecclesiasticæ, ut ait BONIFACIUS Papa VIII. præsumantur, excommunicationis sententiæ eo ipso incurrendæ voluit subiacere.

C. fin. de immunit. Eccles. in 6.

§. VIII. *Statuta secularium immunitati Ecclesiasticæ contraria sunt damnata.*

C. Noveritis C. gravem de sent. excom.

Proinde quævis statuta à quibuscunque Principibus secularibus, Dominis temporalibus, Magistratibus & Communitatibus Laicis, immunitati Ecclesiasticæ quomodolibet contraria, edita & observari jussa, Pontifices Maximi gravissimè sunt detestati, damnarunt, irritarunt, atque in perpetuum proscripserunt, & omni robore carere decreverunt; nec non eorum authoribus, fautoribus, consiliariis, & scriptoribus excommunicationis pœnam inflixerunt. Sic Bulla Cœ-

næ mentem Sacrorum Canonum plenius explicans excommunicat omnes & singulos, qui *Statuta inquit, vel ordinationes in genere vel in specie, quovis quæsito colore aut prætenu ordinant, vel publicaverint, unde libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo leditur, vel deprimitur, aut quovis modo restringitur, seu Sedis Apostolicæ, aut quarumcunque Ecclesiarum juribus, quomodolibet directè vel indirectè, tacitè vel expressè præjudicatur.*

Vrbani VIII. const. 62. §. 15.

§. IX. *Talia sunt, quibus vetatur bona secularia Clericis & Religiosis donari, legari, relinqui vel vendi.*

Qualia censentur statuta prohibentia, nè secularia bona immobilia donentur, legentur, vel acquirantur Ecclesiis, aut in personas Ecclesiasticas sive Regulares transferantur, vel saltem nisi cum oneribus tributorum Laicorum, quæ uti libertati & immunitati Ecclesiasticæ omninò contraria, illicita & abroganda Canones decreverunt.

C. 1. de immunit. Eccles. in 6.

§. X. *Clerici à pontium, viarum, turrium & propugnaculorum reparatione sunt immunes.*

Propterea Sacris Canonibus cautum est, quòd Ecclesiastici, nisi cum maximo eorundè immunitatis & libertatis præjudicio, per nullos etiam Principes Sæculares, Dominos temporales, Magistratus & Communitates Laicas, obligari queant ad ædificationem aut reparationem pontium, turrium, propugnaculorum, munitiorum, aggerum, litorum, mœnium, viarum, operumquè publicorum Civitatum & locorum in quibus degunt: utpote, quæ onera solis Laicis regulariter incumbunt, & regiminis politici utilitatem primariò respiciunt.

Rota §. 4. cit.

§. XI. *Etiam in casu necessitatis, sub certis tamen limitationibus.*

Imò & ubi publica, ac communis in his vel similibus extruendis vel reparandis, aut ratione belli ingruentis, tam Cleri, quàm populi foret utilitas, vel extrema aliqua reipublicæ necessitas, in cuius incolumitate etiam Ecclesiasticorum salus consistat; nè tum quidem Clerici & Ecclesiastici ad ullam subsidiariam contributionem Laicis præstandam adigi possunt, nisi pro primo ad onus sustinendum Laici soli non sufficiant; quandoquidem

C. non minus C. adversus hoc tit.

quidem Clerici & Eccleſiaſtici debeant duntaxat Laicis contribuere in ſubſidium, ubi Laicorum non ſuppetunt facultates, non tantum publicæ ipſorum Principum ſecularium, Dominorum temporalium, Magiſtratum & Communitatum, ſed etiam privatæ ſingulorum ſubditorum Laicorum. Deinde ad huiusmodi auxiliares collectas Eccleſiaſtici imponendas vocetur & conſentiat Clerus Diœceſanus, nec ſufficeret Epicoſopus cum Capitulo Cathedrali; quippe quod omnes tangit, ab omnibus peculiariter debet approbari. Præterea opus eſt, ut ea de re Papa prius conſulatur, & ipſo conſulto & conſentiente & non aliâs Eccleſiaſtici licet contribuere: Denique requiritur, quod ad has collectas ſubſidiarias ſolvendas, poſtquam prædictis omnibus concurrentibus indi- cta fuerint, Clerici & perſonæ Eccleſiaſticae, non à miniſtris Laicis, ſed ab Epicoſopo Diœceſano, uti Superiore Eccleſiaſtico, conſtituto etiam proprio quæſtore, nullâ adhibita manu Laicâ compellantur.

§. XII. In caſu neceſſitatis requiritur licentia Pontificis.

EA autem Summi Pontificis licentia ad tributa etiam minutiffima, in Eccleſiaſtici perſonas, earumque bona, ex cauſis prædictis decernenda adeo eſt neceſſaria, ut non ſolum ullis Superioribus Laicis, Magiſtratibus & Communitatibus, etiam minima à quibuſcunque perſonis Eccleſiaſticiſis ſine Pontificis Maximi ſcitu & conſenſu liceat exigere aut recipere, citra cenſurarum & pœnarum per Sanctiones Apoſtolicas inſictarum incurſum; ſed nec volentibus quoque Clericis & Eccleſiaſticiſis tam ſecularibus, quam quorumcunque Ordinum Regularibus in ullas tallias, collectas, gabellas & tributa Laicis contribuenda conſentire, vel contribuere, ſine prædicto Romani Pontificis aſſenſu fas ſit, in quos merito BONIFACIUS Papa VIII. verbis ſequentibus invehitur: *Et quod dolenter referimus, nonnulli Eccleſiarum Prælati, Eccleſiaſticaeque perſonæ trepidantes, ubi trepidandum non eſt, tranſitoriam pacem querentes, plius timentes Maieſtatem temporalem offendere, quam æternam, talium (videlicet gabellarum & vectigalium impositorum & exactorum) abuſibus non tam temerariè quam improvide acquieſcunt: Sedis Apoſtolicæ auctoritate ſeu licentiâ non obtentâ.* Unde ſupra-

dicti Pontifices Maximi omnem voluntariam quoque contributionem quibuſvis Eccleſiaſticiſis, quâ ſecularibus, quâ Regularibus, niſi prævio conſenſu Pontificio, ſub graviffimis, ac primùm quidem excommunicationis, dein verò aliis pœnis, & æternæ maledictionis interminatione prohibuerunt.

§. XIII. Qui tamen ultra determinationem, vel eâ deficiente, neceſſitatem extendendus non eſt.

ADvertant tamen Principes ſeculares, Domini temporales, ac Magiſtratus Laici, quod dum de expreſſa Summi Pontificis voluntate, ob evidentem reipublicæ neceſſitatem vel utilitatem, aliqua collecta ſubſidiaria Eccleſiaſticiſis imponitur, illa non diutiùs, quam Pontificius aſſenſus præſcribit, vel ſi is non ſit determinatus, non longiori tempore, quam eadem neceſſitas, cui ſubveniendæ Laicorum mediâ non ſufficiunt, durat, perſiſtere debeat; nè conceſſa facultas in uſurpatam tranſeat, ac bona Eccleſiarum & Clericorum, pauperumque CHRISTI uſibus deputata, ut inquit idem BONIFACIUS Papa VIII. aliò divertantur, & ſtipendia pro ſpiritualibus functionibus conſtituta ad mundanas tranſferantur.

C A P U T II.

§. I. Clerici in nullo caſu ad tribunal Laicum citari queunt.

Cum immunitas & libertas à poteſtate & iuriſdictione Laica ex perſonis Eccleſiaſticiſis, uti radice, in ipſarum res & bona deſtuat, eaſdem primariò & principaliter hoc privilegio gaudere neceſſe eſt; ex quibus conſtat, Clericos & Eccleſiaſticos in nullis omninò cauſis, quâ Civilibus, quâ criminalibus, à Laico quavis etiam poteſtate prædico, vel Clerico & Eccleſiaſtico citra excommunicationis pœnam eo ipſo incurrendam ad tribunal Laicum vocari, trahi, vel à iudice ſeculari iudicari, multò minùs ipſos, eorumque bona, jura arreſtis, reſſeſſaliis, pignorationibus vexari, capi, apprehendi vel incarcerari, aut aliquam iis violentiam inferri poſſe, ſoli iudici Eccleſiaſtico hac poteſtate relicta; Laicis enim cujuſcunque ſtatus, ut dilectis verbis loquitur INNOCENTIUS Papa III. *Super Eccleſiis & perſonis*

C. 29. de Reſcriptis in 6.

C. adverſus de immunit. Eccleſ. Extrav. quod olim eſt, inter communis. Bulla Cœnæ inter conſtit. Urbani Pape VIII conſtit. 6. §. 19.

C. Clerici de immunit. in 6.

Element. quoniam de immunit.

C. Non minus hoc lit.

C. 1. & ſeqq. 11 q. 1. per tot. c. 3. & 17. de iudic. c. 1. 2. 4. 12. 13. de foro comp. C. gravem de ex. off. Prælat. C. Clerici de immunit. in 6. Bulla Cœnæ §. 15.

sonis Ecclesiasticis nulla est attributa facultas, quos obsequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi. Quo spectat aurea JOANNIS PAPÆ sententia: Non à legibus publicis, non à potestatibus seculi, sed à Pontificibus omnipotens Deus Christianæ Religionis Clericos & Sacerdotes voluit ordinari, & discuti & recipi de errore remeantes. Quocirca Summi Pontifices singulis annis in Bulla Cœnæ anathemate percellunt omnes & singulos Imperatores, Reges, Principes, & quoscunque seculares atque Laicos, eorumque Ministros, Officiatos & Consiliarios, qui ex eorum prætenso Officio, vel ad instantiam partis, aut aliorum quorumcunque personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, Collegia Ecclesiarum quarumcunque, coram se ad suum tribunal, audientiam, Cancellariam, Consilium vel parlamentum, præter juris Canonici dispositionem trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directè vel indirectè, quovis quæsito Colore.

§. II. Cause Spirituales solis iudiciis Ecclesiasticis reservatæ.

C. II. dist. 96. c. 8. de arbitris. C. per venerabilem §. rationibus qui filii sint legitimi. C. si inquisitionis de heret. in 6. Trid. sess. 22. de Reform. c. 8. & alibi.

Causæ verò ad solum tribunal Ecclesiasticum spectantes censentur imprimis illæ, quæ prorsus sunt spirituales, veluti, quæ ad Dei cultum, fidem Orthodoxam, Sacrificium, Sacramenta Ecclesiæ, eorumque administrationem & perceptionem ac Spiritualem animæ salutem, & à peccatis curationem, Sacrarum Reliquiarum ac rerum venerationem, indulgentiarum, censurarum Ecclesiasticarum vim, validitatem & usum, Officia divina, Ministrorum Ecclesiæ ordinationem, Religiosam professionem, & alia ejusmodi quomodolibet pertinent; Ecclesiæ siquidem munus est, fidei quæstiones decidere, de Religione cognoscere, de sana doctrina decernere, reprobamvè damnare, Dei & Sanctorum cultum ordinare, & Ecclesiastica negotia, sceluis Laicis, tractare: eiquè soli Ecclesiasticæ claves ligandi & solvendi, à Christo sunt creditæ.

§. III. Item causæ Ecclesiasticæ.

C. ad Episcopos 17. q. 4. c. 1. de offic. Archid. C. ad audientiam 1. de Eccles. edificat. C. significasti de adult. C. auctoritate de

Huc accedunt, quæ de immunitate Ecclesiastica, Ecclesiarum, Oratoriorum & Capellarum ædificatione, restauratione, profanatione, pollutione, reconciliatione, beneficii item & Officii Ecclesiasticis, jure eligendi, conferendi, instituendi, investiendi, institutos ap-

probandi, jure patronatus, beneficiatorum residentiâ, habitu, Tonsurâ, moribus, Ecclesiasticis functionibus & muniis, decimis, necessaria Parochorum, eorumvè in animarum cura adjutorum sustentatione, nec non Processionibus, jure Sepulturæ Christianæ, exequiis, funeralibus, anniversariis, ac testamentorum & legatorum piorum executione, atque Ecclesiarum, Oratoriorum, Sacellorum, hospitalium & quorumcunque locorum sacrorum, & personarum Ecclesiasticarum visitatione, correctione, rationibusquè facultatum Ecclesiasticarum, Fabricæ cujusvis Ecclesiæ, hospitalium, Confraternitatum, Montium pietatis, & aliorum locorum piorum reddendis controversantur.

§. IV. Item quæstiones sponsalitiæ ac matrimoniales.

Quæstiones quoque de sponsaliorum ac matrimonii contracti valore, iudici Ecclesiastico duntaxat determinandas Sacri Canones primùm, postmodum & Concilium Tridentinum sub anathemate reservavere hisce verbis: Si quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos, anathema sit. Idque ad solos Episcopos Diocæsanos, ut ne quidem ullus Laicus de Matrimonio cognoscere valeat, ut est contractus etiam civilis, factus altioris Ordinis, vel dum de jure aut facto quæritur; sicuti nec de causis divortii, juramentorum vel votorum vinculo, obligatione & observantia.

§. V. Item crimina juri Canonico contraria.

Singula etiam crimina, quæ tantùm Canonico juri adversantur, uti sunt violatio jejunii, Festorum & cæterorum præceptorum Ecclesiæ, & generaliter quævis delicta à Clericis & personis Ecclesiasticis perpetrata, ad unicum tribunal Ecclesiasticum sunt referenda, ibiquè discutienda, & punienda.

§. VI. Laici nullo modo de prædictis cognoscere possunt.

Quibus omnibus causis & aliis hujusmodi cognoscendis & definiendis, nulli Principes Seculares, Domini temporales, Magistratus & Communitates, vel quicumque Laici ullo prætextu aut quæsi-

privili. in 6. c. un. de consec. Eccles. in 6. Trid. sess. 6. c. 2. & alibi.

C. 4. q. 10. & seqq. de sponsal. C. Porro de divortio. sess. 24. de matrim. can. 12. & alibi.

C. Inquisitionis §. prohibemus de heret. in 6. & tot. tit. de simon. Trid. sess. 14. de Reform. c. 8. & alibi.

quæfito colore per se vel alios directè vel indirectè, nisi cum immunitatis & libertatis Ecclesiasticæ violatione, atque animarum suarum pernicie, sese queunt ingerere; nam si verè Catholici esse velint, Ecclesiæ filios non Præsules esse oportet, quæ rem Ecclesiasticam spectant Episcopis eorumquè Vicariis & Ministris relinquentes, quæ publicam & politicam spectant sibi retinentes: alia enim Deo, alia Cæsari sunt tribuenda; eaque Ecclesiæ data est potestas, quæ CHRISTI ovibus ipsi commissis pascendis est necessaria; quomodo Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, non autem Principes, aut quoscunque Seculares & Laicos, sed hos ipsos lex Christi Sacerdotali subiecit potestati, inquit S. GREGORIUS NAZIANZENSIS: unde à Christiana lege abscedunt, qui Christianitatem seu Ecclesiam cogunt suis legibus ancillari.

C. si Imperator dist. 16.

C. suscipit dist. 10.

CAPUT III.

S. I. Immunitate Ecclesiasticâ quinam gaudeant.

E. de persona 11. q. 1. C. generaliter 16. q. 1. C. Clericis de immunit. in 6.

Seff. 22. de Reformatione 6.

C. 1. de Cleric. conju. in 6.

ET si verò hoc immunitatis Ecclesiasticæ beneficium, & fori privilegium non solum quibuscunque Sacerdotibus Secularibus & Sacris Ordinibus initiatis, nec non Regularibus utriusque sexûs personis Religionem aliquam approbatam professis, Novitiis etiam & conversis competat, atque etiam ad Clericos seculares & in minoribus Ordinibus constitutos extendatur; cavet tamen Concilium Tridentinû, hos à foro & potestate Laicâ minimè exemptos fore, nisi beneficium Ecclesiasticum habeant, aut Clericalem Tonsuram deferentes, alicui Ecclesiæ de Episcopi mandato inserviant: vel in Seminario, Schola, vel Universitate de licentia ipsius Episcopi quasi in via ad majores Ordines versentur. Illi verò, qui conjugati sunt, requisita constitutionis Bonifacianæ servant, & insuper alicujus Ecclesiæ ministerio similiter addicantur. Quæ omnia & singula à Civitatis & Diocesis Nostræ Clericis accuratissimè volumus observari, si immunitate, libertate & exemptione Ecclesiasticâ frui desiderent.

S. II. Immunitati nullus Clericus potest renuntiare.

ANTI porrò ea Clericorum & Ecclesiasticorum à Laica jurisdictione &

oneribus exemptio est momenti, ut eidem neque in civilibus, neque criminalibus actionibus, ne juramento quidem, tacite vel expresse per pacta aut delicta Clerici & Ecclesiastici possint renuntiare vel derogare, & Laicum sibi judicem constituere, ejusquè jurisdictionem prorogare; vel sententiam validam reddere, prout INNOCENTIUS Papa III. clarissimis sequentibus expressit verbis: *Manifestè patet, quòd non solum invitè videlicet Ecclesiastici, sed etiam voluntarii pacisci non possunt, ut secularia judicia subeant, cum nò sit beneficium hoc personale, cui renuntiare valeat, sed potius toti Collegio Ecclesiastico sit publicè indultum, cui privatorum pactio derogare non potest. Nec juramentum licite servari potuit, quod contra Canonica Statuta illicitis pactiombus informatur.*

C. si diligenti. C. significasti de foro comp.

C. si diligenti. cit.

CAPUT IV.

S. I. Immunitas localis describitur.

IMMUNITAS demùm localis Ecclesiis, earumvè cœmeteriis concessa in his potissimùm consistit, ne in ipsis lites agitentur: est enim Ecclesia domus Dei, domus orationis, quam decet omnis sanctitudo & reverentia; proindè hinc omnis conclamatio, seditio, impetus, universitatum ac societatum consilia, placita, seu publica parlamenta arceri debent. Similiter ab ipsis Ecclesiis & cœmeteriis abesse oportet quascunque emptiones, venditiones, nundinarum & fori tumultus, judiciorum secularium strepitus, ac præcipuè criminalium: *absurdum est enim & crudele, ut inquit Lucius Papa III. Ibi judicium sanguinis exerceri, ubi est cautela refugii constituta: ideoquè Summi Pontifices processus judicium secularium ibi exercitos, & latas sententias omni firmitate carere, ipsosquè judices ab Ordinariis Diocesanis, etiam sub anathemate compescendos sancivère.*

Matth. 21. vers. 13. Psalm. 92. vers. 5. C. cum Ecclesia de immunit. Eccles. C. decet eod. in 6. Trid. sess. 22. de obser. in celeb. Miss. §. ab Ecclesiis.

C. cum Ecclesia cit.

C. decet cit.

S. II. Immunitate locali gaudet omnis Ecclesia ab Episcopo erecta.

HAC autem immunitate gaudet omnis Ecclesia autoritate Episcopi Diocesanis erecta, & divino cultui destinata, sive consecrata, sive non; violata etiam & non reconciliata, sive in ea divina peracta fuerint, sive non; sive sit polluta, sive non, uti & ejusdem cœmeterium.

C. cum Ecclesia C. Ecclesia hoc tit.

§. III. Etiam atria & ejusdem septa.

C. 6. 20. 35.
36. caus. 17.
q. 4. C. ad huc
de Relig.
domib.

Quin & ad atria, porticus & septa quadraginta passuum circum Ecclesiam Matricem, triginta verò in Ecclesiis Minoribus, eadem immunitas extenditur; adeò ut domus Ecclesie intra quadraginta vel triginta respectivè passus contigua, nec non domus Episcopalis ubivis sita, omniaquè loca, quæ jure Canonico Religiosa censentur, uti & Hospitalia Episcopi Diocesani auctoritate erecta, privata etiam Oratoria, ac Sacella, ab eodem Episcopo Diocesano approbata, item Religiosorum utriusquèexus domicilia, seu Monasteria cum claustris ambitu, prædictâ immunitate, ex Apostolicarum sanctionum dispositione potiantur.

§. IV. Ecclesia est criminorum asyllum.

Juribus cit.
C. eos qui
dist. 87. C. in
ter alia hoc tit.
& cod. de his
qui ad Eccles.
fugiant.

Insuper Sacri Canones, & leges civiles immunitati quibuscunque Ecclesiis, Sacellis, Religiosorum aseceteriis, Monasteriis, cœmeteriis & locis sacris attributæ, ob eorum reverentiam tantum voluere deferri, ut etiam reis, criminosis & facinorosis ad ea confugentibus asyli, refugii & tutelæ beneficium donarint, ut ipsos inde extrahere nefas duxerint, paucis duntaxat criminibus ob eorum enormitatem exceptis, prout sequenti constitutione GREGORIUS Papa XIV. expressit.

Const. 7. tom.
2. Bullarii.

§. V. Exceptis quibusdam casibus.

Hac itaque Nostrâ perpetuò valturâ constitutione, omnia & quæcunque privilegia, indulgæ & gratias, tam per prædictum SIXTUM ac PIUM QUINTUM, quàm alios quoscunque Nostros prædecessores, aut Nosmetipsos, Sedemquè Apostolicam, ejusvè legatos, super abducendis, vel extrahendis ab Ecclesiis, Monasteriis, Sacellis, domibus Regularibus & Secularibus, locisvè sacris, aut religiosis, aliàsquè in casibus à jure permisis, hominibus certorum tunc expressorum vel non expressorum criminum reis, aut fraudulentis decoloribus, etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publicâ, & ex causis urgentissimis ac necessariis & equipollentibus casibus in jure expressis, atque ex paritate, identitate, aut majoritate rationis extensis, perpetuò, vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam alicujus Principis aut beneplacitum, seu aliàs quomodolibet

concessa, etiam iteratis aut multiplicatis vicibus approbata & innovata, ac usu recepta, literasquè Apostolicas sub plumbo, aut in forma Brevis, seu aliàs quomodocunque desuper confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expressis, ac ad verbum insertis, sublatâ penitus omni differentiâ: ita ad unam tantum formam reducimus & moderamur.

§. VI. Latrones & pradones publici non gaudent immunitate asyli.

UT Laicis ad Ecclesias, locaque sacra & religiosa prædicta confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumquè grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quivè homicidia & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumvè cœmeteriis committere non verentur, aut qui proditoriè proximum suum occiderint, aut assassinii vel hæresis aut læsæ Majestatis in personam ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesiastica non suffragetur, sed universis & singulis venerabilibus Fratribus Nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ceterisquè Ecclesiarum & Monasteriorum Prælatibus tam secularibus, quàm cujusvis Ordinis Regularibus districtè præcipiendo mandamus & præcipimus, ut Laicos in casibus prædictis delinquentes, ad eorum Ecclesias, Monasteria, domos & alia loca supradicta sacra, seu religiosa respectivè confugientes, & in eis se recipientes atque morantes, qui prædicta delicta, eorumvè aliquod judicio suo commisisse videbuntur, quando à Curia seculari fuerint requisiti, & quilibet eorum fuerit requisitus, Ministris & Officialibus Curia secularis, absque irregularitatis nota, aut alicujus censuræ Ecclesiasticæ incursum tradi & consignari curent & faciant, & quilibet eorum curet & faciat.

§. VII. Tales absque Episcopi licentia non extrahendi.

NE autem Curie secularis prædicta Ministri facultate illos per se & propria auctoritate extrahendi & abducendi sibi olim, ut præfertur, attributâ, & per præsentem revocata abutantur, volumus, dictâquè auctoritate decernimus & declaramus, ut Curia secularis ejusquè judices & Officiales ab Ecclesiis, Monasteriis, locisquè sacris prædictis Laicum aliquem, ut præfertur, delinquentem, in nullo ex casibus supradictis, sine expressa licentia Episcopi, vel ejus Officialis & cum interventu personæ Ecclesiasticæ ab eo auctoritatem habentis

habentis; ad quos solos & non alios Episcopis inferiores, etiamsi alii Ordinarii sint, aut nullius Diocesis, aut conservatores ab hac sede specialiter vel generaliter deputati, prædictam licentiam dandi facultas pertineat. Occurrente autem casu in loco exempto & nullius Diocesis, tunc ad Episcopum viciniorem devolvatur hæc cognitio & non ad alios; capere, extrahere aut incarcerare non possunt, nisi eo casu, quo ipse Episcopus & dictæ personæ Ecclesiastica requisitæ illos in delictis superius expressis culpabiles tradere, aut capturæ & incarcerationi intervenire, & assilere recusaverint: tuncquæ reverentiæ Ecclesiæ & locis sacris debita memores, prædictos delinquentes, minori, quo id fieri poterit cum scandalo & tumultu extrahere curent.

§. VIII. Nec carceri nisi Ecclesiastico includendi

Quodquæ delinquentes Laici prædicti, postquam, ut præfertur, ab Ecclesiis locisvè sacris extracti & capti fuerint, ad carceres Curia Ecclesiasticæ reponi, & inibi sub tuto & firmo carcere ac opportuna custodia data illis, si opus fuerit, per Curiam secularem, detineri debeant nec inde extrahi, Curiaque seculari prædictæ consignari nec tradi possint, nisi cognitio prius per Episcopum, seu ab eo deputatum, an ipsi verè crimina superius expressa commiserint, tuncquæ demum de mandato Episcopi per iudicem Ecclesiasticum Curia seculari, quacunque apellatione postpositâ consignentur.

§. IX. Hæresis est fori Ecclesiastici tantum.

De crimine verò hæresis, cognitio ad forum Ecclesiasticum tota pervineat, neque in ea Curia secularis se quoquo modo intromittat.

§. X. Sicut & delicta Clericorum.

Sicuti etiam prohibemus, ne contra Ecclesiasticas personas seculares, aut cuiuscunque Ordinis vel militiæ etiam S. Joannis Hierosolymitani, Regulares quoquo modo etiam vigore prædictorum privilegiorum, indultorum aut concessionum, quæ omnia ad terminos juris per præsentem reducimus, procedant aut se intromittant, illasvè ab Ecclesiis, Monasteriis, domibus, locisque sacris aut Religiosis, etiam in casibus in hac constitutione expressis extrahere, abducere, capere, carcerare, aut cognoscere de criminibus ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, aliàs quàm de jure & per

privilegia eisdem Ordinibus, aut Militiis concessa permittitur, quomodolibet præsumant.

§. XI. Huic constitutioni contravenientium pœna.

Quod si quis quacunque dignitate & auctoritate præditus, præmissorum, aut alio quovis prætextu, quicquam præter aut contra hujus Nostræ Constitutionis tenorem attentare præsumpserit, declaramus, eum ipso facto censuras & pœnas easdem incurrere, quæ contra libertatis, juris & immunitatis Ecclesiasticæ violatores per sacros Canones & Conciliorum generalium, Nostrorumquæ prædecessorum Constitutiones sunt promulgatæ.

§. XII. Eadem Archiepiscopali auctoritate servanda mandatur.

Quam constitutionem pontificiam Nos quoque ab omnibus Civitatis & Diocesis Nostræ Prælati, Præpositi, Archidiaconi, Decani tam Collegialibus quàm Ruralibus, Pastoribus, Vice-Pastoribus, & quibuscunque cum secularibus, tum quorumvis Ordinum Superioribus Regularibus, & quibusvis Laicis, quacunque potestate, prærogativâ, gradu, dominio & nomine præditis, in præmissorum casuum eventibus sub prædictis pœnis & aliis arbitrio Nostrò addendis, inviolatè ubivis observari jubemus.

§. XIII. Adhortatio Archiepiscopalis.

Deniquè Sacri Concilii Tridentini ^{§. ff. 25. de Reform. c. 20.} exemplo, singulos Imperatores, Reges, Principes, Respublicas & Dominos temporales ac seculares obtestantis, ut sese murum ponant pro domo Israël, & quæ sanctè decreta sunt, secularis brachii auxilio tueantur, memores se à Deo sanctæ Fidei, Ecclesiæquæ Catholicæ protectores constitutos, eoque majori in temporalibus potestate præditos esse, ut debitam sacris constitutionibus observantiam præstent, & quæ Ecclesiastici juris sunt, tanquam Dei præcipua, ejusquæ patrocinio tecta venerentur, nec ab ullis maxime Ministris suis lædi patiantur, sed severè in eos, qui illius libertatem, immunitatem atque jurisdictionem impediunt, animadvertant, quos etiam ipsi in pietate, Religione & Ecclesiarum protectione præcant; Nos pariter quoscunque in Civitate & Diocesi Nostra Principes Seculares, Dominos

minos temporales, Magistratus & Communitates Laicas, eorumque substitutos Praefectos & locum tenentes in Domino hortamur, ut pietatis Majorum, qui etiam in bellis contra Barbaros & paganos Cleri immunitatem reveriti, tuitique sunt, non impigri imitatores, supra dictis Canonice ac Pontificie sanctionibus, uti filios obedientiae decet, morem gerentes, jura immunitatis, libertatis & exemptionis Ecclesiasticae, quibusvis Ecclesiis, Oratoriis, Sacellis, Coemeteriis, Monasteriis, Religiosorum domibus & locis sacris, ac Clericis, personisque Ecclesiasticis, & earum rebus atque bonis divina ordinatione concessa sacra & tecta conservare, nec in ullo deinceps, sicuti Summi Pontifices decrevere, violare, vel etiam eandem personas Ecclesiasticas ullis tallis, gabellis, vectigalibus & tributis velint gravare, memores, quod Ecclesiastici veri sint Dei servi, in divinis elogiis aliquan-

do Dii, aliquando Angeli appellati, solis Superioribus Ecclesiasticis subditi, & in quos Laica potestas nullum habet imperium: sed in sortem Domini sint electi, ut pro populo Deum interpellent, ejusque peccata precibus & sacrificiis deleant, ideoque ab omni onere & saeculari exactioe liberos esse oportere; certi alioquin, si secus fecerint, non solum jacturam patientur bonorum propriorum, qui usurpata potestate dominari quaerunt in alienis, sed etiam gravissimorum peccatorum rei, & ad eorundem gabellarum ini- que perceptarum restitutionem obligabuntur; insuper censuris innodati manent, a quibus absolutio soli Pontifici Maximo per Bullam Coenae reservatur, pariterque aeternae damnationi, nisi resipuerint, deinceps abstinerint, & contra fas exacta restituerint, atque absolutionem obtinuerint, sint futuri obnoxii.

Exod. 22.
v. 8. q. 28
Psalm. 81.
vers. 6.
Malach. 2.
vers. 7.
C. Sacerdotibus
11. q. 1.
C. duo sunt
12. q. 1. C. ipse
Sacerdotes
2. q. 1.

TITULUS IV.

De Simonia.

CAPUT I.

§. I. Simonia peccatum est gravissimum.

Simonia jam inde ab Apostolorum temporibus in lege Evangelica damnata fuit, ut ex responso S. PETRI ad Simonem colligitur, qui cum pecunia Apostolis oblata potestatem peteret per impositionem manuum conferendi Spiritum Sanctum, ab eodem S. PETRO audivit, *pecunia tua tecum sit in perditionem: quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri*; est enim peccatum longe gravissimum, & Ecclesiae perniciosissimum, ut merito a sacris Canonibus *heresis Simoniaca, extrahibile flagitium, turpissimum lucrum, instar publici criminis, ut laese Majestatis puniendum* nominetur: hinc enim beneficia saepius indignis conferuntur, electiones injustae fiunt, Praelaturae immeritis committuntur, qui docti non tondere gregem, sed deglubere, nati non docere, sed perdere.

Act. 8. v. 19.
& 20.

C. 3. 13. 28.
1. q. 1. c. 6. de
Simonia.

§. II. Et hoc tempore frequentissimum.

ET quamvis hoc Simoniae vitium sit plane detestabile, non tamen ideo est minus frequens hoc potissimum aeo, quo usque adeo hominum improbitate & insatiabili cupiditate, pro dolor! invaluit, praesertim in beneficiis Ecclesiasticis, ut non pauci hoc tempore Clerici & Ecclesiastici inveniantur ejus reatu obstructi.

§. III. Cujus gravitas ab omnibus dignoscenda.

UT ergo omnes & singuli Praelati, Praepositi, Archidiaconi, Decani & Capitula, aliique beneficiorum Collatores & Patroni, Clerici quoque Ecclesiastici & saeculares foedissimi hujus peccati malitiam & turpitudinem evidentiùs cognoscant, & cautiùs fugiant, summatim ostendendum duximus, quibus modis praecipue circa beneficia enorme hoc scelus patretur.

§. IV.

s. IV. *Simonia quid ſit, & quando committatur.*

Simonia igitur conſiſtit in voluntate emendi & vendendi rem ſpiritualem vel ei annexam, ſive pecuniã, ſive re quavis immobili aut mobili, pretio æſtimabili; unde Simoniacum eſt quicquam exigere, recipere, vel dare pro electione, confirmatione, præſentatione, nominatione, collatione, inſtitutione, inveſtitura ad quaſcunque dignitates & beneficia atque Officia quævis Eccleſiaſtica, de quæ iis proviſorum in poſſeſſionem inductione; ſed & damnata eſt quævis contraria in hiſce conſuetudo, cum præter Simoniacam praviratem etiam ſordidiſſimæ avaritiæ ſpeciem præferat.

s. V. *Tridentini decretum.*

Seſſ. 24. de Reſcriptis. 14.

Quod inter cætera reformationis Capitula Concilium Tridentinum notans hiſ verbis innovavit: In pluribus Eccleſiis tam Cathedralibus, quàm Collegiatis & Parochialibus, ex earum conſtitutionibus, aut ex prava conſuetudine obſervari intelligitur, ut in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia proviſione, ſive admiſſione ad poſſeſſionem alicujus Cathedralis Eccleſiæ vel beneficii, Canoniatuum aut præbendarum, vel partem proventuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas, certæ conditiones ſeu deductiones, ex fructibus ſolutiones, promiſſiones, compensationes ve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Eccleſiis dicuntur Turnorum lucra interponantur: hæc cum ſancta Synodus deſeſſetur, mandat Episcopis, ut quæcunque hujusmodi in uſus pios non converſentur, atque ingreſſus eos, qui Simoniacæ labis, aut ſordidæ avaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant: ipſiq; diligenter de eorum conſtitutionibus ſive conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant, & illis tantum, quas ut laudabiles probaverint, exceptis, reliquas, ut pravas, & ſcandalofas, rejiciant & aboleant. Eos verò, qui adverſus hæc in præſenti decreto comprehenſa quævis ratione commiſerint, pœnis contra Simonicos editis, ſacris Canonibus & variis Summorum Pontificum Conſtitutionibus, quas omnes innovat, teneri decernit: non obſtantibus quibuſcunque Statutis, Conſtitutionibus, conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apoſtolicâ auctoritate confirmatis: de quarum ſurreptione obreptione, & intentionis defectu Episcopis, tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, cognoſcere poſſit.

s. VI. *Decretum Pii V.*

Idiſſum expreſſioribus etiam verbis, & ſeveriſſimis ſub pœnis ſuprà-dicti Concilii Tridentini ſanctionem declarando & confirmando prohibuit Pius Papa V. quævis privilegia, conſuetudines, & quarumlibet Eccleſiarum ſtatuta & juramenta contraria revocando, & hac ſua conſtitutione reſcindendo.

Conſtit. 104. Bullarii Tom. 2.

PIUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

s. VII. *Exordium.*

Durum nimis & incommodum arbitramur, quod Eccleſiarum miniſtri in iis quæ ad ipſorum ſuſtentationem ſuppeditant, diſpêdia patiantur. Quocirca cum hanc ad rem ſimulq; prohibendam ab Eccleſia Dei avaritiæ praviratem, editas ante hæc ſanctiones minime ſatis eſſe intelligimus, novo conſtitutionis ſubſidio cogimur providere.

s. VIII. *Refert Pontifex Tridentini decretum minus obſervatum fuiſſe.*

Cum itaque aliàs, ex plurium Eccleſiarum Cathedralium & Collegiatarum conſtitutionibus, aut ex prava conſuetudine obſervari intelligeretur, ut in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, vel alia proviſione ſive admiſſione ad poſſeſſionem alicujus Cathedralis Eccleſiæ vel beneficii, Canoniatuum, aut præbendarum vel partem proventuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promiſſiones, compensationes ve illicitæ, ut etiam, quæ in aliquibus Eccleſiis dicuntur Turnorum lucra, interponerentur, licet ſancta Synodus hæc deſeſtata mandaverit Episcopis, ut quæcunque hujusmodi, quæ in uſus pios non converterentur, atque ingreſſus eos, qui Simoniacæ labis, aut ſordidæ avaritiæ ſuſpicionem haberent, fieri non permitterent, ipſiq; diligenter de eorum conſtitutionibus ſive conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcerent, & illis tantum, quas probarent, exceptis, reliquas ut pravas & ſcandalofas rejicerent, eos verò, qui adverſus prædicta quævis ratione commiſſerint, pœnis contra Simonicos editis teneri decrevit; multorum tamen indomitâ cupiditate, tam prædicta, quàm alia ad beneficium & commodum ipſorum miniſtrorum edita, aut

S omni-

omnino contemnuntur, aut in varios sensus traducta perperam eluduntur.

s. IX. Idcirco illud innovat.

QUare Nos pro divini cultus exercitio, simulq; evocatorum ad illum auxilio plenius evidentiusque consulendum fore rati, revocamus & abolemus omnia & quaecunque privilegia, consuetudines & Statuta quarumcunque Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Majorum, nec non Collegiatarum, etiam juramento, Confirmatione Apostolica, aut alio quovis presidio munita, ac etiam supra hominum memoriam, & longissimo, ac quocunque tempore etiam continuo observata, sive pro solvendis Ecclesiarum, vel Prælatorum debitis, sive pro supportandis illorum oneribus, sive aliis etiam majoribus, maximis & urgentibus causis concessa, & approbata, ac etiam multiplicatis vicibus innovata, extincta & moderata, quod vacantibus ipsarum Ecclesiarum dignitatibus, Canonicatibus, Præbendis, portionibus, beneficiis & Officiis, fructus ac etiam quotidiana distributiones ex eis primo ab ipsa vacatione anno, aut longiore vel etiam brevior tempore proventuri, mensæ Episcopali seu capitulari, aliterve loco integrè vel partim remaneant seu applicentur, aut in communes usus cedant, seu inter alios Canonicos & personas Ecclesie seu Capituli dividantur. Quodq; etiam nullus Apostolicæ autoritate provisus in Canonicum recipi, aut ad dignitatem seu portionem, beneficium vel Officium admitti, vel aliàs in eius possessionem induci possit, nisi prius de observandis huiusmodi privilegiis, consuetudinibus & Statutis juramentum præstiterit, & obtineat illorum derogationi, ac fructuum, & distributionum perceptioni renuntiaverit, seu Capitulo vel personis prædictis cesserit, seu (ut appellant) dulcioria, aut quidquid aliud præstiterit; quorum omnium tenores, causas & effectus habemus presentibus pro expressis, quibuscunque illa concepta sint formulis, nec non irritantibus, & aliis decretis roborata: Volentes ea omnia vires & effectum de cætero non habere.

s. X. Secus facientibus pœnas imponit.

PRæcipimus igitur & interdiciamus omnibus Episcopis, Capitulis, Collegiis & personis ad quas id pertinet, ne posthac fructus, aut distributiones huiusmodi, nec prorsus ullam earum partem retineant, neve ipsorum cessionem vel renuntiationem aut dulcioria vel alia quomodocunque petant vel exigant, aut quemquam sive ordinariæ sive Apostolicæ authorita-

te provisum, ad præstandum huiusmodi juramentum inducant, aut illi prædicta non facienti possessionem impediunt vel remorentur. Quicumque contrafecerint, si Ecclesiarum Antistites, tamdiu à Pontificali Officii exercitio sint suspensi, donec satisfactione præviâ illis per Sedem Apostolicam suspensio relaxetur. Capitula verò & Collegia quaecunque, Ecclesiastico subjaceant interdicio, ac singulares persone in excommunicationis sententiam incurrant, à qua nisi in mortis articulo constituti, ab alio quàm Romano Pontifice absolutionis beneficium nequeant obtinere. Decernentes huiusmodi præstita juramenta non tenere, nec quemquam illis obligari, quin imò jurantes in huiusmodi censuram incidere, nec non irritum & inane, quidquid secus super his per quoscunque scienter vel ignoranter contigerit attentari.

s. XI. Declarat, quid circa fructus piis locis tributos observandum sit.

ET nihilominus statuimus, ut ubicunque huiusmodi fructus & distributiones Fabricæ vel Sacristiæ, aut alterius loci pii usibus ultra semestre tempus reperiuntur concessi, horum duntaxat dimidia pars ipsi Sacristiæ vel Fabricæ, aut pio loco deinceps tribuatur, alteram verò beneficiati prædicti integrè percipiant.

s. XII. Derogat contrariis.

Non obstantibus Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscunque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, decreto prædictæ Synodi ac etiam constitutione fel. record. JOANNIS Papæ XXII. quæ incipit Suscepti &c. & aliis juribus hac de re disponentibus, nihilominus aliàs in suo robore duraturis.

s. XIII. Quibus præjudicare non intendat.

CÆterum per prædicta non intendimus illis præjudicare Capitulis, Collegiis, Mensis, aut personis, fructus & distributiones inter vacationem beneficiorum & eorum collationem sive possessionis apprehensionem provenientes ex Statuto, Consuetudine vel privilegio huiusmodi percipientibus vel retinentibus,

bus, quod minus ipsi illos interim, ut antea, exigere valeant & habere.

§. XIV. Fides transumptis habenda.

Postremo volumus, ut presentium exempla etiam impressa Notarii publici manu & Prælati Ecclesiastici, ejusve Curie sigillo ob-signata, eandem illam prorsus fidem ubiq; lo-corum in iudicio & extra illud faciant, quam facerent ipsamet presentes, si essent exhibitæ vel ostensa.

§. XV. Sanctio pœnalis.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostræ revocationis, abolitionis, præ-cepti, interdicti, decreti, Statuti, intentio-nis vel voluntatis infringere, vel ei ausu reme-rario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo, quingentesimo, septua-gesimo. Pridie Cal. Junii Pontificatus Nostri anno quinto.

C A P U T II.

§. I. Simonia triplex, mentalis, conventio-nalis, & realis.

Quoniam verò Simonia non solum committitur re, sed etiam verbis & signis ac voluntate: hinc ex tribus, quæ ad eam plenè constituendam concurrunt, videlicet proposito interno, pactione ex-ternâ verbis vel signis indicatâ, & ejus-dem executione tres sortitur species, qua-rum una *Mentalis*, *Conventionalis* altera, & tertia *Realis* à sacris Canonibus nuncu-patur. *Mentalis* est, si quis spe remunera-tionis accipiendæ beneficium Ecclesiasti-cum conferat, alioquin non collaturus: quæ collatio Simoniaca est, etiam omni pacto implicito & explicito destituta. *Con-ventionalis* dicitur, cui subest pactum im-plicitum vel explicitum dandi temporale pro spirituali, non tamen re traditâ con-tummatum: ea non tantum fit verbis ex-pressis & directis, sed etiam obscuris & obliquis: interdum nutibus vel solo pre-tio oblato donationis specie, ex circum-stantiis tamen adverti potest. *Realis* confi-sit in pactione consummata, tradita scilicet re spirituali & ipso pretio.

§. II. Quibus addatur quarta, scilicet confidentialis.

Præmissis tribus Simoniæ speciebus Tom. 2. Rub-
lica const. 83. **P**ius IV. & V. Summi Pontifi-ces quartam videlicet *Confidentialem* adje-cere, à spe & fiducia, quæ ei subest, sic vocatam, dum alicui beneficium Eccle-siasticum simplex aut curatum, sæculare vel Regulare, seu per electionem, con-firmationem, præsentationem, institutio-nem, resignationem cum certa confiden-tia, seu expresso, aut tacito pacto procu-ratur, eâ lege, ut ipse elapso aliquo tem-pore ipsimet cedenti, conferenti vel con-firmanti &c. vel alteri resignet, vel pen-sionem aut fructus ex eo præster.

§. III. Damnata à Pio IV. & V.

Hanc porro Simoniam confidentia-lem gravissimis adjectis pœnis pri-mò damnavit Pius Papa IV. quas Pius V. renovavit & confirmavit se-quentibus verbis:

§. IV. Ejus prætextu multa fraudes com-mittebantur.

Veruntamen propter improbas multo-rum cupiditates prædictas, quæ ad pur-gandam hac pernicie Ecclesiam & animarum salutem ab ipso prædecessore edita sunt, in mul-tis deprehendimus, viam aperuisse gravius delinquendi. Siquidem cum frequentius plu-rium querelis pridem concitati, quod iudices in causis huiusmodi confidentiarum expedien-dis remissiores essent, omnes & singulas cau-sas ipsas ubicunque, & inter quoscunque mo-tas ad Nos advocavissemus, ac omnimodam huiusmodi causarum, presentium & futura-rum rerumq; omnium ex ipsis resultantium cognitionem Nobis & Successoribus Nostris reservavissemus, & super quibusdam coram Nobis processum fuisset, variis inde nec levi-bus conjecturis intelleximus, vitium quidem confidentiæ occultè irrepisse, sed plerisq; cau-sis præsumptiones & conjecturas, quæ ad il-lud probandum deducuntur, minimè suf-ficere, ejusq; rei causâ, plurimos, qui ante literarum prædictarum editionem, hu-jusmodi confidentias exercebant, ubi co-gnoverunt obstructam veritatem, propter difficultates probandi in iudiciis confiden-tias ipsas, contemptâ constitutione prædi-

Et, Ecclesias, Monasteria & beneficia sic recepta, ut prius retinere, alios fructus, pensiones & alias res accipere: alios eorum exemplo ad similia & graviora fidentiùs commoveri. Multi enim ipsa beneficia iure retinere nequeunt; alii ne cogantur ad sacros Ordines, ad residentiam, ad incedendum in habitu Clericali, ut ad bellum proficiantur, ut inimicos occidant, alii, ut alieno nomine lites agant aut defendant: alii propter crimina incapaces, quidam ut purgato delicto, vel absolutione consecutà, illa repetant, eadem in alios deponunt, & in plerisque fructus ipsorum, aut eis ministrantur, aut quibus ipsi statuunt, sæpè Laicis & inhabilibus. Plerique vel senes vel infirmi, ut beneficia in domibus suis perpetuent, illa renuntiarunt & renuntiant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de fructibus Ecclesiasticis alant, vel illa etiamnum infantibus aut nascituris asservent, factò interdum circum retrocessionis cum reservatione fructuum & aliarum rerum, aut accessu, præsertim ab illis, qui præstandorum jurium Camera Apostolica sunt immunes; alii aut incapaces, aut aliis beneficiis Ecclesiasticis onusti, aut Ecclesiastico Ordini sese mancipare refugientes, aut merò Laici beneficia Ecclesiastica aliis conferenda procurant, ut de illis postmodum ad libitum suum disponatur, fructus etiam percipientes illorum. Adhæc pleriquè Ordinarii & Collatores, ac etiam Patroni Laici curant deponenda beneficia, ut fructus seu pensiones capiant eorundem, aliisve faciant ministrari. Alia item permulta ejusmodi permittuntur, quibus immaculata rerum divinarum puritas impiè violatur, disciplina Ecclesiastica nervus dirumpitur, & imminens patrat exitium animarum.

s. V. Ideo Pontifex sub certis regulis confidentius declarat.

Quare nos volentes periculosam talium audaciam novi juris subsidio cohibere, præsentium auctoritate statuimus, ut si quis quacunq; auctoritate Ecclesiam vel Monasterium, aut aliud beneficium Ecclesiasticum quacunq; ex resignatione, vel cessione cujuscunq; personæ simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis, cum regressu vel accessu, etiam solà dimittentis intentione receperit, ut illa, vel illud etiam in eventum regressus vel accessus eidem dimittantur, vel alteri postea conferatur, ut illius fructus vel eorum pars, alii vel alius concedantur, vel pensiones solvantur, ex eisdem hæc confidentia censeatur.

s. VI. Continuatur hæc regula.

Idem, si Ordinarius, vel alius collator contulerit antehac, aut conferat in futurum, beneficium Ecclesiasticum quovis modo vacans, eà conditione, tacitè vel expressè, ut postea in alterum pro arbitrio Collatoris, seu alterius cujuscunq; contra juris communis ordinationem disponatur, sive ut de eo provisus fructus illius, vel partem ad utilitatem vel libitum conferentis vel decedentis, aut alterius relinquat, & remittat, seu pensionem illi vel illis, quem vel quos idem collator, aut cedens, vel alius per se, vel alium, scripto aut verbo jusserit, seu significaverit, persolvat, & pariter, si à patrono etiam Laico, vel alteri præsentatori, seu electori contigerit aut contingat id fieri.

s. VII. Plures adduntur.

Ad hæc si Clericus prædictæ camera, aut Cardinalis aut alius à solutione jurium ipsius Camera, vel etiam Cancellariæ Apostolicæ exemptus post resignationem vel cessionem alicujus extranei de Ecclesia, Monasterio vel alio beneficio Ecclesiastico in se, Apostolicà vel alià auctoritate factam & admissam, vel illud etiam confectis literis Apostolicis & possessione apprehensà, in eundem resignantem vel cedentem, modico spatio interjecto, veluti duorum vel trium Mensum retrocesserit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retrocessione fructus Ecclesiæ seu Monasterii, aut beneficii vel eorum pars, seu pensio, seu quid aliud super his reservatum aut regressus seu accessus & ingressus ad illam vel illud, ipsi Clerico vel Cardinali, aut alii exempto sit fuerit ve concessus.

s. VIII. Ulterius declarantur.

Postremò si quis crimine aliquo absolutus, aut cum quo super irregularitate dispensatum est, denuò receperit quacunq; auctoritate Ecclesiam, Monasterium, vel aliud beneficium Ecclesiasticum, quod ante vel post commissum delictum, aut contractam irregularitatem dimiserit, in quibus horum casuum confidentia pravitas sit contracta, casusq; hujusmodi literis prædictis comprehendantur, ac si illis speciatim expressi fuissent, licet ipsum confidentiæ crimen alterius tantum partis conscientia sit admissum.

s. IX.

§. IX. Ad probandam confidentiam certas præsumptiones hic notatas sufficere, declarat.

AD probandum verò plene confidentiarum abusum, inter alias etiam hæc præsumptiones & conjecturæ habeantur legitime. Videlicet: si quis post cessam ab se Ecclesiam, vel monasterium aut beneficium, & publicam resignationem seu cessionem, captamq; à successore possessionem, sese in illa vel illo, seu rebus illius, per se vel alium, seu alios de facto ingesserit, aut fructus perceperit, aut quicumque successor illi, vel ejus propinquus, ipsos aut partem aliquam remiserit eorundem. Si recipiens beneficium constituerit dimittentem, vel ejus parentes aut propinquos procuratores ad percipiendum vel locandum fructus beneficii dimisit, & illi vel illis de fructibus perceptis aut percipiendis donationem fecerit. Si vel solâ procuratoris depositione, vel libris rationalibus Mensuriorum ex parte dimittentis expeditio, que personam recipientis concernit, prosecuta sit, simulque expensæ pro ea necessarie ab illo factæ fuerint. Denique, si quis pro concessione alicui facta, quacunque auctoritate de beneficio Ecclesiastico per se vel alium seu alios intercesserit, vel aliâ in negotio concessionis sese immiscuerit quoquo modo; deinde aliquid de fructibus talis beneficii de facto, etiam per manus possessoris, ac etiam simplicis donationis titulo perceperit, seu de alio postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quocumque.

§. X. Testes etiam singulares probant.

Testes autem de quaque re singulas probare valeant præsumptiones & conjecturas, pluresq; hujusmodi præsumptiones & conjecturæ plenam probationem faciant in prædictis.

§. XI. Et criminosos admittere jubet.

Ceterum criminosi & ceteri omnes, qui ad perhibendum in casibus simoniæ, testimonium recipi possunt, ad prædicta omnia admittantur.

§. XII. Confidentiarum pœnas decernit.

Sed ne quisquam etiam vanâ fiducia fretus, non intendens contra se iudicium in crimine perseveret, utq; hoc malum gravioris censure stimulo usquequaque prohibeatur, omnes & singulos, qui hucusque Ecclesias, Monasteria,

beneficia, fructus, pensiones, aliâve res intercedente hoc confidentiæ vitio receperunt ac retinent, nisi statim ad se reversi & respicientes coleri dimissione sibi prospexerint, & qui quid tale admiserint in futurum etiam omnibus & singulis aliis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, administrationibus, Officiis & Beneficiis obtentis, que pariter sub dicta reservatione comprehendimus, nec non fructibus, pensionibus & aliis rebus Ecclesiasticis, ac etiam Romane Curie & aliis Officiis temporalibus presentium auctoritate privamus, & ad futura inhabiles decernimus, & in juris subsidium excommunicationis sententiâ innodamus, à qua nullus nisi in mortis articulo constitutus ab alio quam à Romano Pontifice, absolutionis beneficium valeat obtinere. Nos etiam advocacione causarum hujusmodi & reservatione cognitionis illarum, rerumq; omnium inde emergentium, Nobis & prædictis Successoribus, ut prædictum est, factâ, causis illis duntaxat exceptis, que jam coram Nobis pendere cognoscuntur, ac etiam iis quas ratione Ecclesiarum & Monasteriorum, quorum dispositio in Consistorio fieri consuevit aut debet, itemq; contra Ordinarios Collatores, Episcopos & alios Superiores Prælatos, etiam Cardinales haberi contigerit, uti jam alius Nostris literis statutum est, audiendis, decidendis & terminandis, harum serie prorsus relaxata decernimus, ita deinceps quoscunque iudices Ordinarios & delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac prædicta Romana Ecclesia Cardinales, sublatâ eis & ipsorum cunctaque, quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, ubiq; iudicari, interpretari & diffiniri debere, nec non irricum & inane, quidquid secus in prædictis per quoscunque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. XIII. Ordinarios his attentos esse monet.

Quocirca omnibus locorum Ordinariis distinctius injungimus, ut in suis quisque Ecclesiis, Civitatibus, Diocesis, & locis etiam exemptis, ad prædicta studiosè attendant, & quatenus illis relaxavimus, in delinquentes severe animadvertant, si divina Majestatis iudicium, dictæq; sedis censuram voluerint evitare. In ceteris verò causis & negotiis (Nobis & prædictis Successoribus exceptis) eosdem locorum Ordinarios presentium auctoritate delegamus, ut gratiâ & favore postpositis, pro se quisque, cum venerit usus contra prædictos omnes sub ipsa exceptione comprehensos diligenter inquirent, suaq; inquisitiones omnes

sigillo obsignatas ad prædictam sedem quamprimùm transferant, ut nos & prædicti Successores in causis huiusmodi procedentes, quod iustum fuerit, decernamus; Nos enim singulis Ordinariis ipsis prædictos omnes, & quoscunque alios etiam exemptos, & per edictum publicum consilio prius summarie & extrajudicialiter de non tuto ad illos accessu, citandi & monendi, eisque, ac iudicibus Ordinariis & delegatis, aliisque personis quibuscunque, ne prædictorum executionem quoquo modo impediant, vel aliàs in illis sese interponant, etiam per simile edictum inhibendi, eosdemque, ac alios contraditores & rebelles quoscunque per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac omnia alia juris & facti remedia opportuna compellendi, auxilium brachii secularis, quandoocunque opus erit, invocandi, ceteraque, in prædictis omnibus & singulis necessaria faciendi & exequendi, plenam & liberam tenore præsentium concedimus facultatem.

§. XIV. Contrariis derogat.

Non obstantibus sel. rec. BONIFACII Papæ prædecessoris Nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, aliisque Apostolicis Constitutionibus & ordinationibus, quodque Episcopis, Collatoribus & Prælatibus prædictis, etiam Cardinalibus, vel quibusvis aliis communiter vel divisim à prædicta sit sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod interdici, suspendi vel excommunicari, aut contra indulta huiusmodi ad iudicium trahi non possint, per literas Apostolicas non satientes plenam & expressam, & ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, per quæ præsentibus non expressa, aut in totum non inserta, effectus præsentium aut attributæ prædictis Ordinariis jurisdictionis explicatio seu exercitium, vel executio impediri valeat quomodocunque vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, ceterisque, contrariis quibuscunque. Literis prædecessoris huiusmodi nihilominus in suo robore duraturis.

§. XV. Fides habenda transumptis.

Volumus autem, ut præsentium exempla etiam impressa edantur, eaque, Notarii publici manu & cuiuscunque Curie Ecclesiasticæ, eisqueve Prælati sigillo obsignata, eandem illam prorsus fidem, in iudicio & extra ubique, locorum faciant, quam ipsæ præsentibus facerent, si essent exhibita vel ostensa. Nulli ergo &c. Datum

Roma apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo, sexagesimo nono, Kal. Junii, Pontificatus Nostri anno quarto.

C A P U T III.

§. I. Simoniacorum pœna.

UT porrò nefariis hisce ambitioforum hominum ausibus & impiis beneficia Ecclesiastica acquirendi artibus obviaretur, atque execrabile illud Simonia scelus, quod uti ait PASCHALIS Pontifex adeò grave est, ut omnia crimina ad illius comparisonem quasi pro nihilo reputentur, tandè eradicaretur, in eo potissimum summorum Pontificum desudavit studium, severissimis in Simoniacos statutis pœnis, scilicet, ut is qui eligendo, præsentando, confirmando, conferendo aut instituendo beneficium Ecclesiasticum, Simoniam commiserit, ipso facto incurrat excommunicationem sedis Apostolicæ reservatâ. Dein omnis electio, præsentatio, confirmatio, collatio aut quævis alia dispositio ad dignitates seu quævis beneficia & officia Ecclesiastica, irrita sit & nulla, nullumque proviso jus, aut titulû tribuat; sed illis ipso jure sit privatus, & fructus perceptos, sub animæ suæ periculo restituere teneatur, uti decrevit Pius Papa V. sequentibus verbis: *Qui dignitates Ecclesiasticas Simoniacè adquiserit, illis sit ipso jure privatus, & in futurum inhabilis ad eas & quascunque aliàs obtinendas: qui beneficium aut officium Ecclesiasticum Simoniacè adeptus fuerit, illis similiter sit ipso jure privatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit, restitutionem teneatur, & perpetuò sit inhabilis ad ea, & quacunque beneficia Ecclesiastica obtinenda.* Quin non solum sic Simoniacè provisos, sed & illi, qui in huiusmodi Simoniacæ beneficiorum procuracione mediatores fuerunt, excommunicationis pariter censurâ innodati existant, à qua non nisi à summo Pontifice absolvi queant, præterquam in mortis articulo constituti.

C. fin. 1. g. 7.

C. cum detestabile de Simonia X. inter Comm.

Tom. 2. Bullarum, Const. 5.

C. cum detestabile cit.

§. II. Pœna Simonia Confidentialis.

PRÆTER hæc PIUS IV. & PIUS V. prænominati Pontifices sanxerunt, ut qui beneficia Ecclesiastica per Confidentialem Simoniam adeptus fuerit, præter dictas pœnas, etiam eo ipso privatus sit omnibus beneficiis, ac pensionibus obtentis; atque beneficia in confidentiam collata

collata & accepta Sedi Apostolicæ sint reservata, ut ab inferioribus conferrî nequeant; fructus quoque percepti Cameræ Apostolicæ applicentur.

§. III. *Eadem pœnæ innovantur.*

E Adem pœnas Nos omnibus tam Civitatis, quàm Dicecesis Nostræ cujusvis conditionis vel statûs Collatoribus, Patronis Ecclesiasticis, Clericis & Laicis quibuscunque in memoriam revocandas duximus, & intentatâ iis maledictione æternâ inhibemus, ne quisquam inposterum contra præmissarum Constitutionum

num Apostolicarum dispositionem ullos conatus, tractatus, intercessionem, pactiones, nundinationes consequendi, emendi vel vendendi beneficia Ecclesiastica, inire præsumat; secus autem facientes, pœnis per prædictas sanctiones inflictis subjacere, aliisque arbitrariis ad cæterorum terrorem districtè puniendos, nec non subsecutas quascunque provisiones, electiones, nominationes, confirmationes & dispositiones de beneficiis sic Simoniacè obtentis ex prædictarum Apostolicarum Constitutionum præscripto irritas declaramus.

TITULUS V.

De Archidiaconis & Decanis Ruralibus.

CAPUT I.

§. I. *Archidiaconorum, præcipuè in Dicecesi Coloniensi fundata est auctoritas.*

Archidiaconorum tam in Sacris Canonibus, quàm præcipuè in Dicecesis Nostræ Coloniensis Statutis, & ordinationibus fundata, & antiquissima est auctoritas; nam & ipsi in partem sollicitudinis Nostræ à Nobis vocati, in regiunculis curæ suæ commissis, formandis, & reformandis Clerici, ac populi moribus, incumbere debent, & advigilare, ne quid forsitan erroneæ doctrinæ adversus fidem Catholicam serpat, ut inutilibus, ignarisque Ministris Ecclesiæ non impleantur, sed expurgentur, immeritis curata beneficia, aut Ecclesiastica munera non conferantur; atque universim strenuos, sollicitosque Ecclesiasticæ militiæ se præbere excubitores, ut verè dicantur, & sint oculi Episcoporum: ad quod unicè conducet, si ipsi imprimis Archidiaconi doctrinâ, vitæ, morumque integritate, zelo, ac pietate studeant cæteris præcellere, & Ecclesiasticis aliis, maximeque Parochis, & Curatis, exemplo præesse, ac prodesse consilio. Caveant ergò, ne munera potiùs, quàm spiritualia subditorum Nostrorum commoda respiciant, neque cum delinquentibus dissimulent, aut affectu, amore, vel cujusvis quæstus ambitu seduci se patiantur: cum ipsi delin-

quentium rationem coram Deo reddituri sint.

§. II. *Archidiaconi in Visitationibus exquisitam diligentiam adhibeant.*

Archidiaconi deinceps in suis quisque districtibus, vice & auctoritate Nostrâ singulis trienniis ordinariè, extra ordinem verò, toties, quoties expedire judicaverint, Parochiales Ecclesias, & Curatas, nec non Capellas, Xenodochia, Nosocomia, Hospitalia, Confraternitates, Scholas, & ejusmodi pia loca visitent, Visitationis decreta faciant, ac publicent, quæ correctione digna invenerint, emendent, & excessus puniant; ipsa tamen Visitationis acta integra, una cum decretis, postquam perfecta fuerint, intra trimestre, ut & cætera majoris momenti in Visitatione, vel aliàs occurrentia ad Nos referre teneantur: nullatenus autem impendant, quò minùs Noster in spiritualibus Vicarius Generalis easdem Ecclesias, loca, & personas, etiam si per ipsos Archidiaconos, etiam eodem anno, visitatas, toties, quoties ipsi conducere visum fuerit, visitet, quæ corrigenda fuerint, corrigat, & excessus puniat; nisi priùs fuerint debitè puniti, & emendati. A Monasteriorum autem, quemadmodum & Collegiarum Ecclesiarum in suis districtibus constitutarum, & quorumvis locorum Regularium cujuscunque Ordinis, & sexus, Visitationibus

C. Archidiaconus de Offic. Archidiacon. & C. mandamus eodem.

Statuta Concilii sub Conrado Card. §. 7. Statut. Wichboldi fol. 55. §. 12.

Archi-

C. ad hæc de Offic. Archid. & toto tit. Statut. Concilii sub Conrado Card. pag. 3. §. 3. pag. 5. §. 11. pag. 5. & 6. §. 12. pag. 6. §. 14. Statuta Fridi pag. 47. §. 16. Statuta Wichboldi pag. 51. §. 1. pag. 55. §. 12. & 13. Statut. Henrici pag. 77. §. 2. pag. 81. §. 12. Conc. Prov. pag. 343. c. 12. & 13. pag. 344. c. 15. pag. 407. c. 19. 20. 21. Statuta Adolphi 3. pag. 432. & 433. §. porro. pag. 434. §. iam quod passim. p. 438. §. non aliis sanè melius. pag. 478. & 479. §. an Præpositi seu aii Præat. & seqq. pag. 484. §. & an aliqui. pag. 508. col. 1. pag. 510. col. 1. & 2. & sapius in mandato per Adolphum, anno 1160. pag. 522. col. 1. pag. 538. §. 6. interrogati sunt. Decreta Synodi sub Ferdinando Archiep. pag. 11. c. 3. §. si Pastores.

Archidiaconi abstinere debent: in cateris ed diligentissimè colliment, ut vitia, & crimina corrigant, & evellant, omniaque secundùm Sacros Canones, Oecumenicorum Conciliorum, atque Sanctorum Pontificum Constitutiones, Nostraque tam Provincialia, quàm Synodalia statuta, non obiter, & perfunctoriè, sed exquisitissimà curà peragant.

§. III. *Finis, & scopus Visitationum.*

Concil. Trid.
sess. 24. de Re-
form. cap. 3.

SCopum verò Visitationis hunc præcipuum esse meminerint, ut ad mentem Concilii Tridentini, sana, Orthodoxaque doctrina, & fides, expulsis hæresibus, remotis abusibus, & erroribus inducatur, & stabiliatur, boni mores inferantur, ac plantentur, pravi corrigantur, populus cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, & virtutes accendatur, Clerus reformetur, cæteraque omnia ad fidelium fructum constituantur,

§. IV. *Visitatores quoad sumptus Visitandis graves non sint.*

C. cum Aposto-
lus de censib. c.
2. eod. tit. in 6.
Concil. Trid.
sess. 24. de Re-
form. c. 7. §.
ideòq; modesto
content. Conc.
Provinc. Col-
lon. sub Her-
man. V. part.
14. c. 29. pag.
408. & sub
Adolpho III.
pag. 440. §.
semper mansit,
co. 1.

Licet olim à Conciliis Lateranensi, & Lugdunensi, ac deindè Provincialibus Colonienfibus præscriptus fuerit Visitationis, & procurationis modus, hodie tamen ad Decretum Tridentinæ Synodi revocandus est; contra ejus præscriptum caveant Archidiaconi, & Decani Rurales, aliique quicumque Visitatores, ne occasione Visitationis cuiquam, comitatu, aut sumptu sint graves, sed contenti modico famulicio, & mediocribus alimentis, frugaliter, ac moderatè per Visitandorum conditione ministrandis occasionem justarum querelarum non præbeant.

§. V. *Nulla causa à subministracione procurationis excusat.*

C. cum Aposto-
lus in princ. &
§. probubemus.
C. cum Instan-
tia. C. cum
Venerabilis. C.
Procuracione
de censib. C.
concurrente de
Offic. iud. Or-
dinari. C. cum
non liceat. C.
cum ex Offic.
de prescript.
1. Corinth. 9.
v. 4. 7. 9. 11.
12. 13. 14. &
ad Galat. 6.
vers. 6.
Conc. Provinc.
locis citat.

Necessariis autem sumptibus præstandis, quos procuracionem Canones vocant, nulla Ecclesia, vel Monasterium, ne quidem ob temporis præscriptionem, exemptionem prætereundè potest: subjectionem enim, & obedientiam significat, quæ contra Prælatum à subdito præscribi nequit: nemo siquidem teste Apostolo, cogitur suis militare stipendiis, ac meritò qui spiritualia seminat, carnalia metit; ideò licet Ecclesia aliqua, à longissimo etiam tempore, nullam procuracionem Visitanti suppeditaverit, eandem tamen,

nisi de exemptione à procuracione, per speciale summi Pontificis privilegium doceat, subministrare tenetur,

C A P U T I I.

§. I. *Cognitio causarum etiam ad Archidiaconos pertinet.*

Archidiaconi quatuor principales Nostræ Dicecelis, tanquam perpetui Nostri in cærtis, limitatisque districtibus Vicarii, in omnibus, & singulis beneficiis, Matrimonialibus, reliquisque Ecclesiasticis causis, in prima instantia cumlativè cum Nostro Officiali, non tamen privativè, judices competentes sunt; eademque, quæ judicalem requirunt indaginem, Decani Rurales, tam de jure communi, ordinationeque statutorum Ecclesiæ Nostræ Colonienfis, quàm etiam ex antiquissima consuetudine, ad tribunal Nostri Officialis, vel Archidiaconi remittere tenentur & obligantur. Monemus verò Archidiaconos, eorumdemve Officiales, ne jurisdictione hac abutantur, sed in causis coram ipsis introductis, & introducendis solam justitiam, ejusdemque fidelissimam administrationem præ oculis habentes, debito juris ordine servato procedant, reformationi Curia Nostræ Archiepiscopalis sese conforment, & in ferendis decretis, & sententiis, relaxandive censuris non passione, odio, aut amore ducantur, aut spe lucri consequendi moveantur, verùm causas, omni humano seposito respectu, expeditè terminent; Appellatione tamen ad Nos Nostrumve Officiale semper salvâ.

Statuta Adol-
phi 3. fol. 537.

Statut. W. de
Borde fol. 55.
§. 13.

§. II. *Quales esse debeant Officiales Archidiaconales.*

DE qua fideli justitiæ administracione, ut securiores simus, mandamus Archidiaconis, ut in Officiales viros bonæ conversationis, integræ famæ, sedulos, industrios, sufficientis doctrinæ, & jurium peritos deputent, qui digni sint, ut Officio judicum fungantur, & quibus judicandi munus tutò committi possit.

Statuta Adol-
phi 3. pag.
434. §. 11.
quod passim.

§. III. *Archidiaconorum circa Synodos obligatio.*

AD Archidiaconos etiam spectat sedulo curare, ut Canonicae sanctiones, & leges Ecclesiasticæ, nec non Provincialia,

ac

Statuta sub
Card. Conrado
§. 14. Concl.
Provinc. fol.
407. c. 19. &
c. 20. per tot.

ac Dicecesana statuta executioni deman-
dentur, & ab omnibus inviolabiliter ob-
ferrentur: compareant proinde ipsimet
Archidiaconi in omnibus Dicecesanis Sy-
nodis, singulis quoque annis peculiare in
suis districtibus Synodos indicant, in qui-
bus singuli Decani Rurales, ac Parochi
regiuncularum conveniant, ut quæ com-
muniter omnes tangunt, ibidem publicen-
tur, atque observanda proponantur: cuj-
uslibet autem Synodi acta ad Nos in
forma authentica transmittantur.

§. IV. *Absentia à Parochia non facile con-
cedenda, idoneisq. Coadjutores Pastoribus
deputandi.*

Parochis facultatem absentiae diutur-
nioris à sua Parochia, sine gravissimis
causis, non concedant: & quamvis va-
cante Parochia aliquando Vicarium, quo-
usque de successore fuerit provisum, atque
etiam Pastoribus, aut Rectoribus Eccle-
siarum Curatarum minus peritis, aut ido-
neis Coadjutores, aut Vicarios, cum assi-
gnatione partis fructuum deputare possint;
non tamen alios, quam qui legitime sunt
approbati, & examinati.

C A P U T III.

§. I. *Archidiaconis jus investiendi competit.*

Statut. Wich-
bolds fol. 51. §.
1. Statuta
Provinc. Hen-
rici fol. 81. §.
12. Conc. Pro-
vinc. Colon.
part. 1. cap. 11.
in verbis Pa-
tronum tum Ec-
clesiast. & cap.
12. in Verbis
nec contenti.

Quamvis Archidiaconis competat, ut
sibi presentatos de Parochialibus
Ecclesiis investiant; ad præcavenda tamen
animarum pericula, iisdem, ac aliis ad quos
jus investiendi pertinet, serio præcipimus,
ut diligenter in vitam, & mores præsen-
tandorum inquirent, neque quempiam
spe lucri investiant, aut pro investitura,
jura æquò majora exigant.

§. II. *Divino Officio non satisficientium re-
ditus qualiter applicandi, & quid Archi-
diaconis observandum sit.*

Statut. Synodi
sub Ferdinan-
do par. 11. §.
si Pastores.

Si Pastores, aut alii beneficiati divino
Officio non satisfaciant, redditus, juxta
ratam temporis, ad reparationem Eccle-
siae, beneficij, vel Altaris, aut ad pios usus
Archidiaconi applicent; omniaque, &
singula, quæ jura Canonica, Synodales, &
Provinciales constitutiones iisdem con-
cedunt, & permittunt, exerceant; adver-
tant tamen, ut limites sibi præscriptos
non transgrediantur, aut jurisdictionem
ipsis à Sacris Canonibus attributam, aut

à Nostri Antecessoribus, vel Nobis com-
municatam excedant, ne auctoritatem à
Nostri Antecessoribus, & Nobis ipsis
Concessam restringere, vel penitus revo-
care, & contra excedentes, & jurisdic-
tionem Nostram usurpantes, ad condignas
pœnas procedere cogamur.

§. III. *Archidiaconi ante administratio-
nem suorum Officiorum quid præsta-
re debeant.*

Noverint Archidiaconi, & Decani,
quæ Collegiales, quæ Rurales, quòd
ne minimum quidem jurisdictionis actum
exercere, aut aliquam Civitatis, vel Dice-
cesis Nostræ Ecclesiam, locumve pium,
seu personam Ecclesiasticam visitare, cor-
rigere, seu punire possint, nisi à Nobis ap-
probati, & confirmati fuerint, & in mani-
bus Nostri professionem fidei Catholicæ,
obedientiæ, fidelitatisque juramentum
præstiterint, sub pœna suspensionis ab Ar-
chidiaconatu, beneficiis, ac Officiis Ecclie-
siasticis, aliisque arbitrariâ.

C A P U T IV.

§. I. *Munus Decanorum Ruralium.*

Decani Rurales ab iis quoque absti-
neant, quæ Archidiaconorum fa-
cultatem excedunt; ad eisdem proprie
pertinet, Capitula Pastorum, & Vice-Pa-
storum quotannis, ante Pentecosten, loco
consueto, cum Pastoribus regiuncularum
suarum celebrare, atque in illis post Mis-
sam, per eos de Spiritu Sancto decanta-
tam, Constitutiones Apostolicas, Provin-
cialia, ac Synodalia, & deinceps hæc No-
stra decreta, ac statuta; præsertim verò,
quæ Parochorum, & Curatorum vitam,
mores, ac munus tangunt, prælegere, aut
prælegenda curare, & quemlibet ad eorum
observantiam sedulo adhortari, difficulta-
tibus Pastorum piâ consolatione, & adju-
torio mederi, & si quid dissidii inter illos
ortum fuerit, benevolè sopire, quòsve
muneri suo deesse cognoscunt, Nobis,
Archidiacono loci, aut Fiscalibus deferre,
ut pro ratione defectûs opportuna in ne-
gligentes remedia decernantur.

§. II. *Capitula qualiter instituenda.*

Hæc ipsa porrò Capitula sic insti-
tuantur, ut non ad comestatio-
nem, & comotationem, sed ad tractan-
T dum

Pag. 276. §.
idem mandat.

dum de rebus Ecclesiasticis, ac Spiritu-
libus indistincta esse appareat: prandia, si
quæ fiant, non in tabernis, aut diver-
soriis publicis, sed apud Loci Pastorem,
seclusis exteris, & sæcularibus, instituan-
tur frugalia & moderata, ut neque cra-
pulæ sit locus, neque excessivis sumpti-
bus, aut scandalo: ad necessarias autem
Capitulorum hujusmodi expensas Pasto-
res, & Vice-Pastores absentes (etiamsi
legitimè fuerint excusati) æquè ac præ-
sentes concurrant, ac contribuant con-
formiter ordinationi Prædecessoris No-
stri HERMANNI IV. Archiepiscopi.

§. III. *Decani Rurales in suis Parochiis
resideant.*

Quæ de Sacri Chriftmatis, sancto-
rumque oleorum deportatione, di-
stributione, & conservatione ordinata
sunt, ea à Decanis Ruralibus volumus
quàm exactissimè observari: Et cum
Decanorum Ruralium quoad curam ani-
marum eadem sit, & potior quidem, con-
ditio, quæ Pastorum, utpotè qui non so-
lùm sæcularium sibi commissorum, sed
etiam Parochorum sui districtus, censentur
esse Pastores & Curati; idè ipsi con-
tinuè in suis Pastoratibus, vel saltem, exi-
gente id ratione muneris, intra Deca-
natuum suorum limites residere persona-
liter debent, sub pœna tum privationis
Officii Decanalis, tum alia graviori arbi-
trio Nostro infligenda.

§. IV. *Periculosè laborantes invisant.*

Ordinamus pariter, ut de singulo-
rum sibi creditorum salute solliciti,
sicuti aliquem è suæ regiunculæ, seu
Decanatus Pastoribus, Sacerdotibus, aut
beneficiatis periculosè laborare intellexe-
rint, ad eum sine mora se conferant, mo-
neantque, ut salutem suam consulens, ad Sa-
cramenta Ecclesiæ recipienda se dispo-
nat; dein adhortentur, ut testamentum
legitimè condat, si id non fecerit prius, at-
que ad felicem, salutaremque ex hac vita
egressum, piis ad Deum suspiriis, ac ora-
tionibus, se componat.

§. V. *Quid post mortem Parochorum à Deca-
nis Ruralibus præstandum sit.*

Quod si Parochum quempiam, aut
Curatum decedere contigerit, cuius-
vis etiam Ordinis, aut Instituti Regula-

ris sit, curent mox omnium ab ipso reli-
ctorum indicem, seu inventarium confici,
ut invasionibus, & expilationibus non
fiant obnoxia, atque ex iis possit, tum piis
Legatis, tum Creditoribus aliis, ipsique
Ecclesiæ Parochiali, fabricæ, aut mensæ
pauperum satisfieri. Quidquid ad Paro-
chiam ipsam, Ecclesiam, fabricam, aut
Archivium pertinens, inventum fuerit, se-
paretur, & suis quæque locis, aut personis
consignentur. Denique & curam gerant
Decani Rurales, ut coram Sigillifero No-
stro majori testamenta defunctorum Pa-
storum, Vice-Pastorum, & beneficia in
Ecclesiis Parochialibus habentium, &
hæreditatum per eos relictarum, com-
putus, & rationes per Executores exhi-
beantur.

C A P U T V.

§. I. *Advigilandum ne quispiam ad curam
animarum se intrudat non examinatus,
& legitimè approbatus.*

Summo studio advigilent, tam Archi-
diaconi, quàm Decani Rurales, ne
quis Sacerdos sæcularis, aut regularis,
etiam quomodolibet exemptus, in bene-
ficio aliquod Parochiale, seu Curatum,
vel exercitium curæ animarum, quocun-
que etiam colore, vel titulo sese intrudat,
absque prævio examine, & legitima appro-
batione: aliter autem, & sine examine, &
legitima approbatione admissi, instituti,
aut investiti, noverint se à Pastoralis cura,
quam non legitimè subierunt, ipso facto
suspensos esse, & si quos eo nomine fru-
ctus perceperint, restituendos Ecclesiæ, à
qua provenerunt; utque re ipsam restituant,
authoritate Nostrâ, adhibito etiam, si opus
fuerit, brachio sæculari compellendos, aliâ-
que insuper pœnâ, pro culpæ modo, pu-
niendos esse.

§. II. *Absque examine, approbatione, licen-
tia, & institutione se ingerentes
denuntientur.*

Quod si quis eò temeritatis processerit,
ut sine omni prorsus examine, appro-
batione, licentia, institutione, ac titulo in
curam animarum se ingesserit, Nobis, aut
Officiali Nostro denuntietur, ut tanquam
indignus privilegiis Clericalis Ordinis,
sæculari Magistratui puniendus tradatur.
Eadem quoque curâ advertant Decani
Rurales, ne quis vagus, aut peregrinus,
vel

vel alias ignotus Clericus, aut Sacerdos, etiam Regularis, absque literis testimonialibus sui Ordinis à Nobis visis, & probatis, vel sine Nostra licentia, ad divina celebranda, vel administranda Sacramenta, aut ad prædicandum Dei Verbum admittatur, & ut Pastores ac Vice-Pastores ejusmodi literas, ac licentiam ante admissionem exigant.

CAPUT VI.

§. I. *Otium vel maximè Vitandum.*

UM otium non sit aliud nisi hominis vivi sepultura, & vitiorum plurimorum Lerna, Decani Rurales opportunè, & importunè singulos regiunculæ suæ Pastores, & reliquos Ecclesiasticos moneant, ut illud devitent, & execrentur; singulis, vel saltem alternis diebus Missam celebrent, singulis item Dominicis, & Festis vesperas decantent, sedulo se etiam studiis, lectioni Sacræ paginæ, piorumque librorum applicent.

§. II. *In Visitatione quid Decani Rurales inquirere debeant.*

UT autem Decani Rurales cujusque Pastoris, & Vice-Pastoris vitam, mores, genium, & occupationes melius cognoscant, ab iis, dum visitant, serio rationem distributionis temporis exigant, inquirantque quibus se studiis occupent, an, & quos libros spirituales legant, an singulis diebus, aut quoties in septimana, an ex obligatione, aut pietate celebrent, an singulis diebus aliquid temporis

Orationi mentali, quâ velut cælesti cibo spiritus reficitur, impendant, an conscientiam suam quotidie statuto tempore examinent.

§. III. *Valetudinariis exercitiis præscribuntur.*

Scubi verò aliquos invenerint, quorum corporis constitutio non permittit, ut continuo studiis vacent, adhortentur illos, ut sæpius Parochias suas obeant, sanos, & ægros, etiam non vocati, piis discursibus foveant, obvios pueros circa res catecheticas examinent, & ignorantibus instruunt,

§. IV. *Decani Rurales de Pastorum sui districtus salute specialem curam habeant.*

Denique, Decani Rurales de Pastorum, & Vice-Pastorum sui districtus salute, ac profectu Spirituali solliciti, diligenter eorum vitæ, morum, & doctrinæ curam gerant; ideoque præter visitationes ordinarias, datâ occasione sæpius etiam per annum Parochias sui districtus inspiciant, & præcipuè indagent, an Pastores, seu Vice-Pastores apud oves suas resideant, piè, laudatèque vivant, suo, ut decet, fungantur munere; præsertim Dominicis, & Festis diebus Sacrum canant, concionentur, Catechesi juventutem imbuant, & Ecclesiastica Sacramenta, quacunque diei, ac noctis horâ requirantur, piè, promptèque administrent.

TITULUS VI.

De Pastoribus & Vice-Pastoribus.

CAPUT I.

§. I. *Pastores quales esse debeant.*

Diligenter Nobis est providendum, ut Pastores & Vice Pastores hoc esse inveniatur, quod dicuntur, & omnes, quotquot in hac nostra Diœcesi tam ruri, quàm in urbibus hoc nomine censentur, idonei

sint, quibus cura animarum tuto credatur, & ipsi *forma facti gregis*, non ad solam speciem externam; sed magnâ animi scdultate ac sollicitudine eundem non minùs honestæ, probæque vitæ exemplo, quàm pabulo sanæ doctrinæ pascant.

1. Pet. c. v. 5.
Trid. sess. 23.
de Refor. c. 2.

§. II. *Vacantibus Parochialibus indilate providendum.*

Vacantibus igitur Ecclesiis Parochialibus volumus, ut, quam fieri potest, citissime de idoneis Pastoribus provideatur, illique mox instituantur: cumque ex dilata, vel suspensa parochialis Ecclesiae collatione, provisione, seu praesentatione, & institutione salus populi periclitetur; quaecunque in Concilio Tridentini decretis, & P I I V. Constitutionibus statuta, decreta, & ordinata sunt, observari volumus, declarantes omnes, & singulos, quibus jus conferendi, providendi, praesentandi, & instituendi competit, ad collationem, provisionem, praesentationem, & institutionem, intra tempus ibidem praefixum faciendam, teneri & obligatos esse.

§. II. *Designatio reddituum beneficii Decano Rurali tradenda.*

Quaecunque, & qualiacunque beneficia curata, & non curata in Ecclesiis parochialibus obtinentes, qui plenam, atque perfectam omnium fructuum, & reddituum designationem intra decem annos ultimò elapsos, Archidiacono, vel Decano suo Rurali non tradiderunt, intra sex menses proximos id sub poena arbitraria, pro modo negligentiae infligenda, praesentent. In quem finem Aediles, Magistri Fabricarum Ecclesiarum, Provisores Mensarum pauperum, & bonorum Ecclesiae parochialis administrationem habentes, copiam authenticam suis Pastoribus, aut Vice-Pastoribus communicent.

§. III. *Sacellani ad curam animarum approbandi.*

Cum non solum Pastoribus, & Vice-Pastoribus, sed etiam eorum Sacellanis, aliisque in Pastoralis munere adiutoribus, ob populi frequentiam, vel Parochiae latitudinem vel aliam legitimam causam, in subsidium ad functiones Pastorales exercendas assumptis, cura animarum incumbat; nullus Pastorum, seu Vice-Pastorum Civitatis, seu Diocesis Nostrae cujusquam Sacellani, Capellani, vel adiutoris operam in Pastoralis sua functione, vel ad confessiones Sacramentales, brevissimo etiam tempore, excipiendas, utatur, qui praeter testimoniales legitimae ordina-

tionis suae literas, scripto non docuerit, se sufficienti examine, pro tanto munere rite obeundo, repertum fuisse idoneum.

C A P U T II.

§. I. *Pastores ab ovibus suis non debent abesse.*

Curati, & Vice-Curati, omnes quae *Trid. sess. 21. de Ref. c. 1.* alii, quibus animarum cura commissa est, non possunt, neque debent oves suas, etiam metu periculi, vel pestis, deferere, vel aliorum negotiorum causam aliò discedere, nisi Christiana Charitas, urgens necessitas, debita obedientia, aut evidens Ecclesiae utilitas eos abesse postulaverint.

§. II. *Nisi ex justa causa.*

Quod si justa de causa abesse debeant à sua Parochia, ultra tres, quatuorve dies feriatos non absint; quod tempus si prorogandum sit, à Decano Rurali licentiam flagitent, quam illi non nisi ad duas, vel tres hebdomadas extendant; diuturniorem verò à Nobis postulare, & scripto obtinere teneantur; ac tum quidem, & quandocunque, & quamdiu ipsos abesse contigerit, alteri Sacerdoti auctoritate Nostrae ad hoc approbato, curam ovium suarum, cum debita mercedis, aut fructuum portionis assignatione fideliter committant; idque sub poenis privationis omnium fructuum, & emolumentorum, aliisque gravioribus, tam ex Tridentini Concilii praescripto, quam arbitrio Nostrò infligendis.

§. III. *Non tamen ultra bimestre, nec diebus hic expressis*

Volumus insuper, ut Curatis, & Vice-Curatis juxta ejusdem Concilii decretum singulis annis ultra bimestre, sive continuum, sive interruptum abesse non indulgeatur; neque diebus solemnibus, *Nativitatis, & resurrectionis Dominicae, Pentecostes, Corporis Christi, Dedicacionis, & Patronorum Ecclesiae*: Dominicis item *Adventus & Quadragesima*, quando maximè oves refici, & Pastoris praesentiam in Domino gaudere debent, concedatur.

§. IV. *Pœna se. us. facientium.*

Si verò quis ultra bimestre abfuerit, noverit, se peccati reatum incurrisse, & pro rata

Sess. 24. de Reform. c. 18. Sess. 25. de Reform. c. 9. constit. cit. §. 5. & 7.

Loc. 1. cit.

Loc. cit.

rata temporis absentia fructus non facere suos, nec tutâ conscientia (aliâ etiam declaratione non securâ) posse retinere; sed Fabricæ Ecclesiæ, aut pauperibus loci erogare teneri, nisi ex gravi causa, per Nos cognita, & probatâ diutiùs emanandi licentiam in scripto sese obtinuisse ostendat.

s. V. *Quæ etiam ad Sacellanos extenditur.*

Eodem decreto Capellanos, & Sacellanos, qui Pastores, seu Vice-Pastores in suis functionibus adjuvant, comprehendendi, eosque nec ad unum diem, nisi Pastore, seu Vice-Pastore præmonito, & consentiente, abesse volumus.

s. VI. *Cautela in pestiferorum Confessionibus audiendis adhibenda.*

Pastor, Vice-Pastor, seu quivis alius Sacerdos autoritate Nostrâ approbatus, peste, vel alio contagioso morbo laborantium confessiones auditurus, ante omnia, si fieri possit, provideat, ut in loco patenti, & aëre non infecto sit constitutus: adeoque infirmi, si absque gravi eorundem incommodo fieri queat, vel cubiculum, aut domum ad confitendum egrediantur, vel saltem ad fenestram, Parocho foris expectante, sese deferri procurent; proderit etiam pestis tempore, pro concione monere fideles, ut qui sani sunt, ad sacram Confessionem in Ecclesia peragendam maturè accedant.

s. VII. *Pastoribus aliò se recipere coactis quid faciendum.*

Tnd. cit. 6.

Si metu persecutionis adacti Pastores, & Vice-Pastores gregem suum deserere, & aliò migrare cogantur, id absque Nostro, vel Superiorum consensu, & loci, quo sese recipiant, specificatione, non fiat, neque eo eventu minorem Ecclesiasticæ, quàm propriæ suppellectilis curam gerant.

s. VIII. *Officium Pastorum.*

Præ cæteris verò curent Parochi, Vice-Parochi & alii, quibus animarum cura incumbit, domui suæ benè præesse, ita, ut non tantùm ipsi, sed & eorum familiæ à vitæ, morumque integritate commendentur; scientes quod *hominum ducatum*

S. Greg. 34. moral. cap. 30.

non debeat suscipere, qui nescit homines benè vivendo præire, ne qui ad hoc eligitur, ut aliorum culpas corrigat, quod refecare debuit, ipse committat: proinde munere suo ritè fungentur, si oves suas agnoscant, pro iis incruentum Missæ Sacrificium Deo offerant, verbi divini pabulo, Sacramentorum administratione, omnium bonorum operum exemplo easdem pascant, pro ipsarum salute, cum opus est, animam suam ponere parati.

s. IX. *Ægros sedulo invisant.*

Ægros diligenter invisant, nec, donec vocentur, expectent; sed ultrò accurrentes eosdem consolentur, ad patientiam hortentur, & ad Sacramenta administranda, propositâ eorum utilitate, ac necessitate sese paratos offerant, & in unoquoque realis perceptionis desiderium salutarî admonitione excitent; denique omnibus omnia facti, pauperum, viduarum, pupillorum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerant, easque crebrò visitent, ac temporalî, spiritualique solatio sublevent.

s. X. *Dissidia componant, ac rudes instruant.*

Inimicitias, aut rixas, si quas inter parochianos, præcipuè Conjuges, intercedere cognoverint, omni ratione, ac studio, ne immortales fiant, componere ac sedare nitantur, rudes in fide catechisi imbuant, & cætera Pastoralia munia diligentissimè peragant: scientes quòd juxta veridica Prophetarum oracula, à severissimo omnium iudice Deo, pereuntium animarum sanguis de manu Sacerdotum sit requirendus. Quis enim ignorat excellentiam animæ vel unius, pro qua sanguinem suum profudit Dei Filius? & tamen eheu! quot animarum millia, Sacerdotum, Curatorum, seu Vice-Curatorum pereunt incuriâ.

Ezech. 3. v. 18.

C A P U T III.

s. I. *Pastores pro infirmorum visitatione, & Sacramentorum administratione nihil exigant.*

Multis in locis corruptelam quandam inolevisse experientia Nos docuit, dum Pastores, seu Vice-Pastores ad visitandos ægros evocati, stipendium efflagitare

efflagitare soleant, cumque non pauci, dum malè habent, eosdem accersere ve-reantur; idcirco Pastoribus, aliisque ani-marum Curatoribus, ut ob infirmorum visitationem, viatici, aut extremæ unctio-nis administrationem nihil omnino exi-gant, severè mandamus.

s. II. *Hoc decretum aliquoties in anno pu-blicent.*

Proinde Pastores, & Vice-Pastores hoc Nostrum decretum, simul atque ad illorum pervenerit notitiam, fidelibus aliquoties in anno è suggestu promulgent. Archidiaconi dum visitant, stipendium exigere deprehensos puniant; Decani verò Rurales eosdem Nobis, aut Officiali Nostro puniendos denuntient.

s. III. *Fructus Sacrificii populo à Pastoribus quando applicandus.*

Pastores, & Vice-Pastores, aut eorum Vicarii summum Sacrum Dominicis, & Festis diebus in Ecclesia decantandum, populi tum spirituali, tum corporali saluti potissimum applicent; quos etiam singulis, vel alternis non Festivis diebus, pro sua sibi que commissorum salute, divinum Missæ Sacrificium immolare, atque ad hoc ab Archidiaconis, & Decanis Ruralibus excitari optamus, ut indies sibi, con-creditoque gregi in spiritualibus, & tem-poralibus favorem cœlestem cumulent au-ctiorem; nam Authore B. BONAVENTURA: *Sacerdos legitime non impeditus ex negligencia celebrare omittens: tunc, quantum in se est, privat SS. Trinitatem laude & gloria, Angelos letitia, peccatores venia, justos sub-sidio, & gratia, in purgatorio existentes refrig-erio, Ecclesiam Christi spirituali beneficio, seipsum medicina, & remedio contra quotidia-na peccata, & infirmitates.*

De preparat. ad Miss. c. 3.

C A P U T I V.

s. I. *Sacra pro defunctis suis fratribus à Pastoribus merito celebranda*

Fraterna postulat charitas, ut quos in vita laborum habuimus socios & par-ticipes, post mortem Christianæ pietatis officio prosequamur: idcirco omnes Pa-stores, & Vice Pastores hortamur, ut mor-tuo Pastore, seu Vice-Pastore, reliqui ejusdem Decanatus Ruralis, seu districtus quamprimùm ipsi de obitu constiterit,

sanctissimo Missæ Sacrificio animæ ejus-dem subveniant.

s. II. *Idem à Decanis Ruralibus præstan-dum.*

Decano autem Rurali mortuo præ-ter Pastores, & Vice-Pastores ipsius Decanatus, etiam cæteri Decani Rurales parentare teneantur.

s. III. *Publica vitia à Pastoribus denun-tianda.*

Parochi, & Vice-Parochi omnia, & singula publica scelera, vel crimina, notoriosque populi, vel Cleri excessus, potissimum verò si Clericus, vel Ludimode-rator aliquod delictum correctione di-gnum committat, vel Laicus fidem, & religionem Catholicam, & Ecclesiæ sta-tuta notoriè violet, & saltem semel in anno, in Festo Palchatis, proprio Sacer-doti non confiteatur, & juxta ritum Ca-tholicæ Ecclesiæ Sacramentum Eucharis-tiæ ab eo non percipiat, Ecclesiam suam parochialem debitis temporibus non fre-quentet, ab Apostatis aliisque scetariis Sacramenta percipiat, clandestinum, aliàs-ve illicitum matrimonium contrahat, aut ab alio quàm suæ Parochiæ Pastore, aut Sacellano, sine præcedentibus tribus pro-clamationibus, debito tempore in facie Ecclesiæ solemnizari faciat: vel adulter, aut concubinariis, aut usurarius manife-stus, vel reatu perjurii irretitus, vel Sa-cramentorum, & Ecclesiasticarum censu-rarum contemptor sit, & in incestu, hæ-resi, blasphemia, sacrilegio, effractionibus, & violationibus Ecclesiarum, cœmeterio-rum, & immunitatum, delictisque simi-libus perseveret, vivâ voce, vel in scriptis, si non palam, saltem occultè, & secretè, Officiali, vel Sigillifero, vel Fiscalibus Nostri, sine ulla dissimulatione, vel con-iventia referant, & significent.

Reform. ju-riid. Colon. pag. 7. s. ut que crimina & excessus

s. IV. *Scabini Synodales in Parochiis eligendi.*

Idcirco studiosè curent, ut in suis Pa-rochiis Scabini Synodales, viri probè Catholici, honestissimi, & integerrimi eligantur, qui cum prædictis vitiis & cri-minibus indagandis, tum etiam in red-dendis Fabricæ Ecclesiæ, Mensæ paupe-rum, & Sodalitatum rationibus adhibean-tur.

s. V.

s. V. *Ad Parochias recens commigrantium
vita exploranda.*

AB omnibus quoque, & singulis ad suas Parochias commigrantibus, quorum vitam, & fidem aliunde cognitam non habuerint, exigant ea de re literas testimoniales ultimi ipsorum Pastoris, seu Vice-Pastoris, quæ si non exhibeantur, Superioribus idiptum insinuent, ut ad eas procurandas compellantur.

C A P U T V.

s. I. *Opera servilia Ecclesiasticis interdicta.*

Dolenter intelleximus, nonnullos Ecclesiasticos, & Pastores adeò sui subindè esse oblitos, ut veste etiam Clericali exutà, per agros discurrere, currus fimo onerare, vehere, agriculturam exercere, & id genus aliis servilibus operibus, avaritiæ, aut quæstus gratiâ vacare; quin & intra domesticos parietes tam viliter sese gerere non erubescant, ut secularibus, & aliis sint offendiculo: quibus præcipimus, ut gravitatis, quæ Sacerdotes decet, memores, ab his omnibus sub pœna suspensionis ab Officio, & beneficio, aliâque graviore arbitrariâ sibi temperent; non tamen prohibere intendimus, quò minùs debito tempore, & loco, honestâ corporis exercitatione otium devitent.

s. II. *Sicut & ludus alearum.*

*C. Clerici 15.
de vit. & honest.
Cleric.*

Sacerdotes, maximè quibus animarum cura incumbit, memores sacrorum Canonum, ad aleas, & taxillos non ludant, nec hujusmodi, aut aliis vetitis ludis interfint, sed tempus illud pro colloquio potiùs, & lectione sacrorum librorum, atque historiarum transigant.

C A P U T VI.

s. I. *Parochias per Regulares administrari non conducit.*

Quamvis Monachi, & Regulares Canonici Parochias, easque potissimum, quæ Monasteriis suis annexæ sint, administrare possint, quia tamen multi Superiores experienciâ cognoverunt, ad Regularis vitæ institutum parùm condu-

cere, ut professos extra Monasterium suum in Parochiis sinant commorari;

s. II. *Sed per idoneos, & approbatos seculares Sacerdotes.*

Hinc & Nos expedire judicamus, ut parochialia, aliaque curata beneficia Civitatis, & Diœcesis Nostræ, tam Metropolitanæ, seu Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, seu dignitatibus, vel Monasteriis, seu Collegiis, aut piis locis quibuscunque perpetuò unita, & incorporata, quàm non unita, & incorporata deinceps per idoneos autoritate Nostrâ approbatos seculares Sacerdotes, non verò Regulares regantur; exceptis tamen iis, qui specialibus privilegiis sunt muniti: Monachi verò, & quicumque alii Regulares, etiam Canonici, si ad seculares Ecclesias parochiales suo Monasterio non unitas promoti sint, inde autoritate Nostrâ removeantur, & ad suum Monasterium remittantur; nec faciliè ulli Religiosi extra Monasteria sua in Parochiis habitare permittantur; ne hac ratione ipsa idoneis personis destituantur, ambitioni porta aperiatur, illisque proprietatis, otii, mollioris ac dissolutioris vitæ ansa præbeatur.

s. III. *Regularis beneficium Curatum obtinens, socium secum habeat sui Ordinis, & habitum, ac coronam gerat regularem.*

Quod si Canonicus Regularis, vel alius cujuscunque Ordinis Religiosus alicui parochiali Ecclesiæ seu Curato beneficio seculari, causâ necessitatis, vel utilitatis Ecclesiæ, seu curæ animarum, & idoneorum Sacerdotum secularium penuriâ id exigente, deque consensu sui Superioris, præviâ Nostrâ examinatione, & approbatione sit præficiendus, is adjunctum sibi socium Regularem habeat; melius enim est duos esse simul, quàm unum; habent enim emolumentum societatis suæ: si unus ceciderit, ab altero fulciatur, v. e. soli: quia cum ceciderit, non habet sublevantem se: nec non Ordinis sui habitum, & coronam regularem retineat: idemque non nisi ad tempus, & arbitrio Nostro amovendus, & ad Monasterium suum remittendus, curam animarum istiusmodi parochialis Ecclesiæ, seu Curati beneficii sæcularis administrat.

*Ecclef. 4.
vers. 10.*

s. IV.

§. IV. *Quid Pastores, antequam Regulares concionari aut Mendicantes eleemosynas colligere permittant, observare debeant.*

Insuper nullus Pastorum, seu Vice-Pastorum Regularem quemcunque, cujuscunque Ordinis, vel instituti fuerit, ad catechesin tradendam, concionandum, Sacramentales confessiones audiendum, aut stationes obeundum, nisi obedientiæ literas à suo Superiore obtentas, ac testimoniales suæ admissionis, & approbationis ad simile munus exequendum autoritate Nostrâ munitas, ostenderit, admittere audeat, vel ullam inusitatam stationem, à quocunque terminario usurpari, vel solitam ad tempus deserri permittat. Si quis verò Mendicantium, dum extra Monasterium suum eleemosynas colligit, scandalo, vel offenculo fuerit, is Nobis denuntietur. Ad tollendum autem omnes abusus, & confusiones, quilibet Pastor aut Vice-Pastor communicatione cum loci Magistratu, Ædituis,

Magistris Fabricæ Ecclesiæ, Provisoribus Mensæ pauperum, Primoribus, ac Senioribus Parochiæ præviâ, numerum, & dies stationum describi curet, descriptionemque servatâ illius copiâ Nobis transmittat.

§. V. *Sedilia locis incongruis collocata amoveantur.*

Nobilium, vel aliorum sedilia in Ecclesiis, præsertim Parochialibus, prope Altare, seu in presbyterio collocata, non parvam causant deformitatem, & crebris jurgiis litibusque occasionem præbent: Quare omnibus, ac singulis Civitatis, & Diocesis Nostræ Pastoribus, Vice-Pastoribus, Ædilibus, Provisoribus, & aliis Parochialium Ecclesiarum Præfectis, ac Ministris mandamus, ne in posterum Nobis inconsultis, in Ecclesiis sedilia, multoque minùs in choro earundem collocari permittant; imò si quæ fortè incongruis locis hætenùs in Ecclesiis posita fuerunt, amoveri faciant.

TITULUS VII.

De congrua Pastorum sustentatione, Ecclesiarumque, & Ædium parochialium tum reparatione, tum ædificatione.

CAPUT I.

§. I. *Modus subveniendi Parochiis tenuioribus.*

Sess. 4. de Reformat. c. 13.

Sacro-sancta Tridentina Synodus victum, ac vestitum, necessariamque sustentationem Pastoribus, & Vice-Pastoribus non desse exoptans, iis hoc decreto providit: In parochialibus Ecclesiis, quarum fructus adeò exigui sunt, ut debitæ nequeant oneribus satisfacere, curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem, non tamen Regularium, id fieri non possit, ut primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per parochianorum Symbola, ac collectas, aut quâ commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, ac Parochiæ necessitate decenter sufficiat.

§. II. *Assignatur tertia pars fructuum.*

Nec non ut beneficia Ecclesiastica curata, quæ Cathedralibus, Collegiatis, seu aliis Ecclesiis, vel Monasteriis, beneficiis, seu Collegiis, aut piis locis quibuscunque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum, annis singulis visitentur: qui sollicitè providere procurent, ut per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut majori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur; appellationibus, privilegiis, exemptionibus, etiam cum judicum deputacione, & illorum inhibitionibus quibuscunque in præmissis minimè suffragantibus.

§. III.

§. III. *Congrua portio à Pio V. determinata.*

Pæterea ut certiùs constaret, quid, & quantum Pastoribus, seu Vice-Pastoribus, seu perpetuis Vicariis Parochialium Ecclesiarum, quæ Cathedralibus, aliisve Ecclesiis, Abbatibus, dignitatibus, mensis Capitularibus, vel quibuscunque Monasteriis, Collegiis, beneficiis, aliisve locis piis perpetuò annexa sunt, aut ab iis dependent, & vicariâ operâ; Sacerdotum sæcularium, vel Regularium regi, & administrari consueverunt, pro portione annua sit assignandum, Pius V. sancivit, eam non debere esse majorem centum, nec minorem quinquaginta scutorum annuorum summâ, computatis omnibus, etiam incertis, emolumentis, & aliis obventionibus communiter percipi solitis, nisi Vicariis plus, sive in quantitate, aut quoto fructuum, pecuniâque numerata, fundo, seu alia re stabili assignari solitum fuisset.

Tom. 2. Bul-
lari, const. 17.

§. IV. *Predicta portio ad censum Imperiales declaratur.*

Quoniam verò à tempore editæ hujus Pianæ constitutionis monetæ valor plurimùm fuit immutatus, annonæ, victus, & rerum ad usum quotidianum necessariorum pretium valdè crevit; hinc summam quinquaginta scutorum, quâ non minorem Pius Papa V. Parochis, Vice-Parochis, aut Vicariis perpetuis, & in cura animarum adiutoribus pro portione congrua voluit assignari, in Civitate, & Dicecesi Nostra Colonienfi ad centum daleros Imperiales declaramus, & extendimus, nisi Parochiæ magnitudo, Nostro, Nostrive in spiritualibus Vicarii judicio majorem summam exigeret.

§. V. *Quibus incumbat idoneos Vicarios in Ecclesijs Parochialibus constituere.*

Quod si Prælati, aliive inferiores, quorum Monasteriis, Collegiis, vel Prælaturis Ecclesiæ Parochiales annexæ sunt, idoneos ad curam animarum gerendam Vicarios intra legitimum tempus non constituerint, Nos illorum defectum suppletes, autoritate Nobis à Concilio Tridentino attributâ, de idoneorum Vicariorum nominatione, & congruentis

portionis fructuum assignatione providebimus; ne animarum cura negligatur, vel beneficia ipsa Ecclesiastica debitis defraudentur obsequiis; appellationibus, privilegiis, exemptionibus quibuscunque, etiam cum judicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

§. VI. *Beneficia curata non uniantur.*

UT debitæ Parochorum, & Vice-Parochorum sustentationi meliùs imposterùm prospectum sit, Concilium Tridentinum statuit: *Ut in unionibus quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis, Ecclesiæ Parochiales Monasteriis quibuscunque, aut Abbatibus, seu dignitatibus, sive præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel Collegiæ, sive aliis beneficiis simplicibus, aut Hospitalibus, Militiisve non uniantur, & quæ unitæ sunt, revideantur ab Ordinariis.*

Seff. 24. de
Reform. c. 13.
§. in Unionibus.

C A P U T II.

§. I. *Ecclesiarum reparatio commendatur Pastoribus.*

Pastores, & Vice-Pastores diligenter etiam curent, ut Parochiales Ecclesiæ, per deputatos Fabricæ Magistros, factæ tectæ conserventur: si quæ verò bellorum, aut temporum injuriâ, sint dirutæ, vel collapsæ, quantocyùs, ne populus ad alienas Parochias, majore sui incommodò, confugere cogatur, restarentur.

Trid. seff. 7. de
Ref. c. 8. seff.
21. de Refor.
cap. 7.

§. II. *Unde illa præstanda.*

UT reparationi, & reedificationi Ecclesiarum promptiùs consulere, in primæva bonorum Ecclesiasticorum divisione, una portio fabricæ earundem fuit assignata: quæ si deficiat, aut impensis reparationis impar sit, decimas percipientes necessaria subministrare obligantur: æquum enim est, ut lucro gaudentes, onus ei annexum etiam subeant. Quæ si non sufficiant, sacri decrevère Canones, ut ejusdem Ecclesiæ beneficiati, pro rata reddituum, deductis ad victum, & vestitum decentem requisitis, contribuant, & demùm ad collectas Parochianorum recurratur.

C. 1. & C. de
his de Ecclef.
edificat. Trid.
c. 7. cit.

§. III. *Ad quem spectet reparatio navis Ecclesie, turris & Chori.*

Verum longissimo usu receptum, & in plerisque Diocesis Nostræ locis observatum est, ut qui decimas majores percipit ad Ecclesiæ Parochialis navim, loci communitas ad turrim cum omnibus & singulis ipsius Ecclesiæ appendicibus, Pastor ad Chorum conservandum, & reparandum teneantur, quam consuetudinem, uti laudabilem præcipimus observari.

C A P U T III.

§. I. *Pastores in domo Ecclesie proxima habitent.*

Pastores, aliique Curati, quo muneris sui partibus ritè, prout tenentur, satisfaciant, ad residendum apud oves suas iure divino obligantur; cum præcepto divino *mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his Sacrificium offerre, verbiq; divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, altarumq; miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere, quæ omnia nequaquã ab eis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assilunt, sed mercenariorum more deserunt*: Idcirco non solum intra Parochiæ suæ limites habitent, verum etiam, quantum commode fieri poterit, domos Pastorales Ecclesiæ proximas habeant, & in iis pernoctent.

§. II. *Si domus Pastoralis desit, talem conducant.*

Quod si domus Pastoralis non extet, domum aliam honestam conducant, aut si familiam non alant, habitationem Ecclesiæ Parochiali vicinam, minimè verò diversorium publicum, aut suspectæ familiæ domicilium eligant; interim cum suis Parochianis de modo, & ratione domus Pastoralis quantocyùs ædificandæ deliberent; pro singulorum siquidem Parochianorum animarum salute, vel maximè necessarium est, habere Parochum

suum, seu Vice-Parochum noctu, & interdum in Parochia assiduè residentem, & præsentem.

§. III. *Domus Pastorum annuè visitentur, ut reparentur.*

Cum plerumque Parochiani in ædificandis ædibus Pastoralibus reddantur difficiliiores, ex quo Curati, seu Vice-Curati conservationem dictarum ædium, cum gravi damno neglexerint & negligant: Idcirco deinceps (postquam per Parochianos debitè fuerint reparatæ, vel ædificatæ) sub æstimatione, à juratis Scabinis Synodalibus faciendâ, Pastori, vel Vice-Pastori tradantur, quam hæredes sub obligatione omnium bonorum præstare tenebuntur; præcipimus insuper, ut Archidiaconi, & Decani Rurales ædes Pastorales sæpiùs visitent, in iisdem restauranda autoritate Nostrâ reparari jubeant, inobedientesque Nobis denuntient, ut ex eorundem redditibus necessariæ reparationis impensæ desumantur, & contumaces præteritæ negligentæ etiam pœnas luant: si verò ad restorationem obligati Pastores, vel Vice-Pastores, eâ non factâ ex hac vita migrarint, vel beneficiis suis renunciarint, mobilia tamdiu detineantur, ne quidpiam ex hæreditate, sive hæredibus, sive legatariis extradatur, donec expensæ ad reparationem requisitæ subministratæ fuerint.

§. IV. *Pastor instituendus indicem bonorum mobilium domus Pastoralis, & ornamentorum Ecclesie, cui exhibere debeat.*

Nullus porrò Pastorum, seu Vice-Pastorum in Pastoratu suo instituatur, qui non bonorum mobilium in domo Pastoralis inventorum, similiter calicum, vestimentorum, ornamentorum, librorum, & quorumcunque instrumentorum, & suppellectilium Ecclesiasticarum indicem, cum designatione omnium in ædibus Pastoralibus destructorum, dirutorum, aut deperditorum sese intra semestre Nobis, aut Vicario Nostro in spiritualibus Generali, vel Archidiacono loci, aut Decano suo Rurali exhibiturum non sponderit, sub viginti quinque florenorum aureorum pœna secus facientibus infligendâ.

TITULUS

Concil. Trid.
sess. 23. de
Ref. c. 1.

TITULUS VIII.

De Regularibus, quà viris, quà fœminis.

CAPUT I.

s. I. Promiscua Novitiorum receptio Religioni noxia.

Collapsæ Regularis disciplinæ restitutioni illud imprimis magnum affert impedimentum, quòd in quibusdam Monasteriis, iis præsertim, quæ majori indigent reformatione, Religionis candidati sine delectu recipiantur: unde fit, ut quamvis Pontifices Maximi variis constitutionibus malè affectas radices evellere studeant, infructuosa tamen recens profitentium germina magis succrescant.

s. II. Huic malo occurrit CLEMENS VIII.

Propterea Regulares omnes, ad primævum suæ Religionis institutum revocaturus CLEMENS Papa VIII. præclara de receptione, & institutione Novitiorum decreta publicavit.

Tom. 2. Bullarum, const. 83.

CAPUT II.

s. I. Saluberrima decreta præscribuntur.

Cum ad Regularem, inquit, disciplinam in singulis Religiosorum Monasteriis propagandam, Novitiorum institutio maxime utilis sit ac necessaria, & nihil ad gravem illam, ac laudatissimam priscorum Patrum vivendi rationem relaxandam, majorem vim habuisse compertum sit, quàm, vel nimiam in recipiendis Novitiis facilitatem supra numerum, quem capere, atque alere Monasteria ipsa possent, vel negligentiam in probando, & examinando eorum spiritu, an verè esset ex Deo, atque ex præcipuo desiderio illi inserviendi, vel denique incuriam in eis educandis, atque instituendis.

s. II. Circa receptionem, & educationem Novitiorum.

Idcirco ut hujusmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & singulis, ad quos spectat, ut in recipiendis Novitiis,

& in eorum institutione, atque educatione, nec non in Magistris, & aliorum Ministrorum electione, præter alia, quæ in sacris Canonibus, ac decretis, præsertim Concilii Tridentini, Pontificiis, & cuscuscunq; Ordinis, aut instituti constitutionibus continentur, tam in aliis designatis, quàm nunc, & in posterum ad hoc designandis Monasteriis, & Conventibus, hæc quæ sequuntur, inviolatè observari, & exequi perpetuò curent.

s. III. Circa eorundem examen.

Primum; quod attinet ad Novitiorum recipiendorum formam, ultra diligentem perquisitionem, quæ habenda erit de uniuscujusque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita antea acta, ac præcipuè eorum, qui sextum decimum ætatis suæ annum excedent, an criminosi, an ære alieno gravati, vel reddendæ alicujus administrationis rationi obnoxii sint, juxta formam constitutionis fel. rec. SIXTI V. & moderationem subsecutorum: illud etiam Superiores ad quos spectabit, sedulo perquirant, ut quibus in Monasteriis, & Conventibus ex Apostolica facultate Novitiatu fuerint instituti, in iis ad Religionem nullus in posterum admittatur, qui & ex honestis parentibus natus non sit, & conditio. es sacris Canonibus, Summorumq; Pontificum constitutionibus præscriptas, non habeat, juxta decretum super forma recipiendi Novitios, die 19. Maii 1602. editum.

s. IV. Ætatem, & literarum scientiam.

Quisque recipiendus in aliquo Ordine Regulari, etiam Mendicantium, in ea sit ætate constitutus, quam ejus Ordinis, in quo recipietur, Regularia instituta, & ordinationes requirunt; eam verò literarum scientiam calleat, aut illius addiscendæ spem indubiam præferat, ut minores, & suis temporibus majores Ordines, juxta decreta sacri Concilii Tridentini suscipere valeat. Sed si quis annum vigesimum quintum excedens ad habitum Regularem admitti postulaverit, & talis eruditionis expertus inventus fuerit, in conversorum tantum, quibus literarum scientia non est necessaria, numerum referatur. Ipsi autem con-

versi non recipiantur ante vigesimum etatis suae annum, & nisi saltem praecipua doctrinae Christianae Capita noverint.

§. V. Causamq; motivam ad electionem vitae Regularis.

Demum Superiores diligenter exquirant, quo spiritu, quâ mente, ac voluntate id Regularis vitae genus elegerint, quem sibi finem proposuerint, num Zelo melioris frugis, ac perfectioris vitae, & ut Deo liberius famulari possint, an potius levitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, & an eorum parentes ope, & subsidio ipsorum indigentes destituantur.

§. VI. Conversorum examen, & oblatorum instituta.

Provideant quoque, ut omnes, etiam conversi, recipiendi, priusquam ad habitum Regularem admitrantur, ab iis, quibus munus hoc incumbit, de Regula, quam professuri sunt, tribus votis essentialibus, statuq; Regulari, & aliis cuiusq; Ordinis peculiaribus institutis, & constitutionibus diligenter instruantur. Et quia quarundam Religionum moris est, nedum conversos ad professionem admittendos, verum & oblatos, ut vocant, recipere, circa ipsorum oblatorum receptionem unaqueque Religio suas peculiare constitutiones, specialiaq; instituta observare teneatur.

§. VII. Novitiorum confessionem generalem.

Statim atque Novitii ad habitum recepti, & in locum Novitatus introduci fuerint, per generalem omnium peccatorum confessionem totius antea vitae conscientiam discutiant, & expurgent.

§. VIII. Novitiatuum formam, & qualitates.

Quod verò ad loci qualitatem uniuscuiusque Novitatus spectat, locus huiusmodi propria clausura ab ea parte Conventus, & Monasterii, in qua degunt professi, segregatus sit, atque distinctus, habeatq; tot ad dormiendum cellulas separatas, quot erunt numero Novitii, vel dormitorium ita capax, ut pro singulis, singuli lectuli commodè sterna possint, in quo etiam cellula, vel certus, ac determinatus locus pro Magistro, eiusq; Socio reperiatur.

§. IX. Circa locum spiritualium collationum.

In eo etiam praeter alias communes commoditates, aptus locus adsit ad spirituales collationes, seu conferentias faciendas, ac lectiones, instructionesq; Magistri audiendas, & in quem hyemis tempore ad calefaciendum se igne communi recipiant.

§. X. Oratorium seu Capellam Novitiorum.

Oratorium insuper, seu Capella, si commodè fieri poterit, ad Novitios in spiritualibus, praesertim in caeremoniis, Ecclesiasticisq; functionibus exercendos.

§. XI. Hortum ad peculiare, & honestas recreationes.

Hortus quoque peculiaris ad honestam recreationem, benè conclusus, atque munitus adsit, sin minus, hortum ceteris Fratribus communem recreationis tempore ingrediuntur. Ipsi vero Novitii ibi commorantibus, curabit Magister, cum loci Superioris auctoritate, si opus fuerit, ne in eundem quisquam alius ingrediatur.

§. XII. Huius clausuram.

Ad huiusmodi locum Novitatus nemini, eiusdem, vel alterius Ordinis Regulari, etiam Conventus, vel Monasterii Officiali, ullo unquam tempore, sub quovis praetextu, aditus pateat, praeterquam Magistro, eiusq; Socio, ac etiam Monasterii, aut Conventus Superiori, si quodocunque ingrediendum sibi necessariò existimaverit, quo tamen casu, aliquem semper ex senioribus Conventus vel Monasterii Patribus Socium assumat.

§. XIII. Clavium custodiam.

Huius loci clausurae clavis apud Magistrum semper asservetur, illiq; soli liceat, ex gravi tantum causa, ingressum illuc alicui permittere: si quis autem Novitiorum quempiam alloqui voluerit, Magistro praesente, & non aliter alloquatur.

§. XIV. Magistrorum Novitiorum munus, & electionem.

Novitiorum Magistro Socius, si per Novitiorum instruendorum multitudinem necessarius fuerit, vita, & moribus, quoad fieri

fieri poterit, conſimilis deputetur, qui in his, quæ ad Novitiatuſ regimẽ ſpectant, dicto Magiſtro immediatè ſubjectuſ exiſtat. Eliganturq; tam Magiſter, quàm Sociuſ per provinciale Capitulum, per trienniuſ ad minus onuſ huiuſmodi ſubituri. Quod ſi aliquo caſu extra tempuſ capitulare nova loca Novitiatuſ concedi contingat, tunc electionem Magiſtri Novitioruſ, & Socii huiuſmodi, in his novis locis per Generalem, vel Provincialem, ſeu Miniſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu Vicarios, de Diſſinitorum tamen, vel gravioruſ alioruſ Patruſ conſenſu, fieri permittatur, idemq; ſervetur, ſi intra trienniuſ, alteruſ, vel utruſq; urgente aliqua de cauſa ex illis locis amoveri, vel mori contigerit, in cuiuſ vel quoruſ locuſ alii conſimileſ ſubrogari debeãt.

ſ. XV. Eoruſ, ac Socioruſ qualitateſ.

TAm Novitioruſ Magiſter, quàm Sociuſ ab iis omnibuſ Officiuſ, oneribuſq; vocationem habeant, quæ Novitioruſ curam, & regimẽ impedire valeant. Ipſe Magiſter Sacerdotali Ordine ſit initiatuſ, ac in quinto ſaltem ſupra trigefimũ ætatiſ ſuæ anno conſtitutuſ, & per decenniuſ à profeſſione emiſſa in religione perſiſterit. Sociuſ verò trigefimũ annuſ excedat; ſintq; ambo doctriã, & quantum per Superioruſ diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiam anteaactæ exempli præſtanteſ, orationiſ præterea, & mortificationiſ operibuſ additi, prudentiã, charitateq; referri, non ſine affabilitate graveſ, Zelum Dei cum manſuetudine præſeferenteſ, ab omni cordiſ, ac animi perturbatione, irã præſertim, & indignatione, quæ in ſe, & erga alioſ charitatem impedire conſueverunt, quàm longiſſimè alieni; & taleſ demuſ, qui in omnibuſ ſeiſpoſ bonoruſ operuſ exemplum præbeant, ut ii, qui eoruſ curæ ſubſunt, illoſ non tam metuant, quàm revereantur, nec illiſ unquam quicquam detrudere poſſint.

ſ. XVI. Poſtateſ.

Habeat etiam Magiſter plenam, & abſolutam poſtateſ circa Novitioruſ inſtitutionem, ac Novitiatuſ regimẽ; ita ut in illiſ nemini (viſitationibuſ, ac Superioribuſ majoribuſ, vel etiam localibuſ exceptiſ) quovis colore ſe ingerere liceat.

ſ. XVII. Methoduſ Novitioſ benè, ac pie educandi.

Coram adhibeat diligentem ut Novitii omneſ in Regulari diſciplina ſedulè exer-

ceantur, agnoſcantq; præcipuè divine, quã digni facti ſunt, vocationiſ præſtantiam, & excellentiam, quæ vera ſit atque perfectã voto- rum ſolemnium, & quam neceſſaria cuiuſq; Ordiniſ conſtitutionuſ obſervantiã, moduſ in oratione, tum vocali, tum mentali fructuoſè perſiſtendi, illicitaſ paſſioneſ, & vitia (ad quæ natura per peccatuſ labefactata omni tempore prona eſt, atque proclivis) per ſenſuum cuſtodiam, & mortificationem cohibendi, auſteritateſ, jejunia, cilicia, diſciplineſ, conſcientiæ puritateſ, crebram illiuſ diſcuſſionem, Sacramentuſ frequentiam, confeſſionis præſertim quæ biſ ſaltem ſinguliſ menſibuſ fiat, per aperitionem quotidianam motuſ internoruſ, cordiſ, & tentationuſ manifeſtationem, per exercitiuſ humilitatiſ circa viliora miniſteria, per modeſtiam in omnibuſ actionibuſ, diuturnuſq; ſilentiuſ.

ſ. XVIII. Eoruſ quotidianuſ exercitiuſ.

Quilibet Novitiuſ biſ quotidie orationiſ mentali, & vocali incumbat, unuſquiſque ſecunduſ propriam capacitatem, & ordinem ſibi à Magiſtro præſcriptuſ, pluriſ in die propriam conſcientiam examinare contendat. Ipſi autem Magiſtro ſoli Novitioruſ confeſſioneſ audiendi cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, ſi ita expedire judicaverit, vel per ſeiſpũ, vel per aliuſ ab eo deputanduſ, ſemel, aut biſ in anno eoruſdem Novitioruſ confeſſioneſ audire.

ſ. XIX. Imprimiſ circa Miſſæ quotidianam audicionem.

Quod die Miſſæ ſacrificio interſint, & ſtatutiſ horiſ in choro, nocturniſ diurniſq; diviniſ Officiuſ aſſiſtant.

ſ. XX. Dein exercitationeſ corporaleſ, & modeſtaſ animoruſ recreationeſ.

Exercitationibuſ etiam corporalibuſ vacent, legant, vel ſcribant reſ ſpiritualeſ, modeſtam animi recreationem interponant, quæ in ſolitario loco, & commoda extra Novitiatuſ, ſemel in hebdomada, vel in alterniſ ſaltem hebdomadibuſ longior ſtatuantur; ſiaſq; ſemper Magiſtro præſente, vel Socio, qui multuſ in vigilent, ne duo ab aliis commoventur diſjuncti; atque eo tempore, cuiuſq; inquam natura ſeratur, propenſionem ſcrutentur.

s. XXI. *Verita quadam tempore Novitiatus.*

Non liceat eis, durante Novitiatus, & probationis tempore, unâ cum Professus, nisi in choro, in Ecclesia tempore Officiorum, in processionibus, aut in cenaculo, causâ refectiois, commorari, nec permittatur eis, professos domo exeuntes comitari.

s. XXII. *Absente Magistro, & ejus Socio, uni novitiorum cura reliquorum demandanda.*

Pro communibus, & propriis ususque necessitatibus, quæ accidere possunt, unus ex Novitiis ipsis, ætate, moribusque provecior deputetur, qui absente Socio, Magistro permittente, omnia prout opus fuerit, agat, cui etiam januæ custodia, & rerum levioris momenti provisio intra Novitiatum committi poterit.

s. XXIII. *Ejusdem Pontificis alia decreta circa conversorum institutionem, & educationem.*

Cum autem licet Clericorum bene instituendorum cura debet esse præcipua, Conversorum tamen religiosa instructio non sit prætermittenda, quin potius æquanimiter amplectenda; quandoquidem satis exploratum est, istorum etiam, cum Regulam profiteantur eandem, perfectam educationem, tum Religioni decorem, & ornamentum, tum aliis Christi-fidelibus edificationem, exemplum, atque utilitatem afferre, Conversis ipsis à Clericorum Novitiatu separatim ad dormiendum locus (quantum commodè fieri poterit) assignari præcipitur. Illi tamen hac separatione non obstante, Magistro Novitiorum, seu Superioribus Monasteriorum, & Conventuum, juxta cujusque Ordinis statuta, & constitutiones subditi esse, & obedientiam præstare debent, à quo non tantum circa corporalia obsequia probandi, & exercendi, verum etiam pro eorum capacitate, & commoditate, de spiritualibus, præsertim de modo mentaliter orandi, diligenter instruendi erunt: quod ut commodius fiat, ad Capitula, & spirituales conciones, quæ per Magistros Novitius fieri solent, accersiri debeant, & in Ecclesiis statutis horis conveniant, nisi tunc in suis Officiis actualiter occupati fuerint.

s. XXIV. *Eorum examen ante professionis admissionem.*

Tempore verò probationis elapso, ii tantum, qui non solum religiosa perfectionis capaces, sed ad laborem corporalem apti, novo, ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo ætatis suæ annum, quoad Clericos decimum sextum, quo verò ad conversos vigesimum primum exceßerint) ad professionem admittantur: sed qui ad Conversorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possint.

s. XXV. *Profitentium inscriptio-nem.*

Superior cujuslibet Conventus, in quo Novitiatus fuerit constitutus, particularem librum habeat, in quo uniuscujusque Novitii professio registrerur, illamque Novitius professus propriâ manu, & duo testes, qui præsentibus fuerint, subscribant.

s. XXVI. *Literarum ignari quid facere debeant.*

Conversus verò literarum ignarus, professus, in eorundem testium, qui se subscripserint, præsentia, propriâ manu signum Crucis apponat; asserveturque liber, & custodiat in Archivio, ubi scripturæ ad Monasterium, seu Conventum pertinentes reponi consueverunt.

s. XXVII. *Si aliò transferantur, quæ observanda.*

Quia verò in quibusdam Ordinibus filiationis usus est receptus, declaratur, quòd licet decretum sit, ut Novitiis educandis certa Monasteria, aut Conventus designata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen sit Superioribus Monasteriorum, & Conventuum hujusmodi Ordinum, in quibus filiationis usus receptus est, eos, quos prænarraus qualitatibus suffultos repererint, in suorum locorum filios, juxta cujusque Ordinis constitutiones adscribere, sicque adscriptos, cum juxta præsentibus institutiones, & alias servatis servandis, ad Ordinem recepti fuerint, ad loca Novitiatum cum testimonialibus literis transmittere, ubi tanquam dictorum Conventuum, seu Monasteriorum filii, eorundem nomine, & instantiâ recipi, ac in Novitiatu probari, & deinde antequam ad eadem Monasteria, seu Con-

ventus

ventus filiationis huiusmodi remittantur, in professorio ad perfectionem, ut permissum est, exerceri debebunt.

§. XXVIII. Numerum Religiosorum cuique Conventui præficiendum.

Porro ne loca unius Monasterii, seu Conventus ab alio præoccupentur, Capituli generalis, aut provincialis partes erunt, numerum præscribere pro omnibus, & eam similiter rationem circa alimentorum contributionem (si opus fuerit) inire, ac singulis Conventibus, & Monasteriis præscribere, quæ magis expedire videbitur.

§. XXIX. Recens professis, pro secundo quasi Novitiatu, loca particularia procuranda.

VT autem Novitii jam in professorum numerum (sicut præmittitur) recepti, melius in bono spiritu, regularisq; discipline observantia stabiliantur, & confirmantur, mandatur, ut statim post professionem emissam, si in Conventibus, aut Monasteriis pro Novitiatibus assignatus locus aderit, secundi Novitiatus, sive professorii, ab ea, quæ Novitiorum, est, atque antiquorum professorum habitatione distinctus, & segregatus, ibi collocentur, si Monasterium, aut Conventus eos alere queat, sin minus in alium commodiorem Conventum, aut Monasterium transferantur, in quo is locus, cum requisitis ad Novitiatum supra narratis, reperiat, vel accommodetur, aut de novo construatur.

§. XXX. Quæ Religiones ab his excipiantur.

AB hoc tamen illæ Religiones excipiuntur, quæ suarum constitutionum, seu institutorum vigore, majoris temporis cursu, novos professos intra Novitiatum detinere consueverunt, quibus in hac parte non derogatur, illis tamen permittitur, ut prædictis earum constitutionibus non obstantibus, id ipsum facere possint, si id rationi, ac Religioni magis expedire dijudicaverint, quibus in locis degant sub Regulis, & modo vivendi adhuc ætiori, quam servant antiquiores professi, ita quod in negotiis Monasteriorum, aut Conventuum non se intromittere, nec communibus tractatibus interesse, neque alicujus exterioris obedientiæ Officium exercere debeant, ibiq; permaneant, quousque ad ætatem sacris Ordinibus suscipiendis sufficientem devenerint, vel saltem per triennium post professionem, quo etiam tempore poterunt, quin imò & debe-

bunt literarum studiis operam navare, sub directione, ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Novitiorum Magistrum prædictum esse oportere, dictum est.

§. XXXI. Declaratio huiusmodi exceptionis.

Declaratur tamen, quod propter præmissa, non censeatur concessa licentia recipiendi Novitios, nisi in locis pro Novitiatu designatis, aut in posterum designandis, & pro numero dumtaxat in eorum singulis præscripto, vel præscribendo.

§. XXXII. Contraventores & delinquentes quibus pœnis afficiantur.

Denique si illi, qui inter Religiosos gradu, & Ordine Superiores sunt, & alii, ad quos spectat, in prædictis omnibus, vel eorum aliquo deliquerint, seu quo vis modo contraxerint, Officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt, privationem, gravioresq; pro modo admisse culpæ pœnas, se subituros certosiant. Datum Romæ apud S. PETRUM, die 14. Martii 1503.

CAPUT III.

§. I. Nemo Virginem ad ingressum Religionis cogat.

Insuper, cum Religionis ingressus, præcipue in virginibus, & mulieribus debeat esse liber, & voluntarius, ejusmodi personæ invitæ in Monasterium non detrudantur. Sancta etiam Synodus Tridentina anathemati subjicit omnes, & singulas personas, cujuscunque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quam Laicos, seculares, vel Regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocunque coegerint virginem aliquam, vel viduam, aut aliam quancunque mulierem invitam, præterquam in casibus in jure expressis, ad ingrediendum Monasterium, vel ad suscipiendum habitum cujuscunque Religionis, vel ad emittendam professionem; quique consilium, auxilium, vel favorem dederint, quique scientes eam non spontè ingredi Monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui, vel presentiam, vel consensum, vel auctoritatem intemperaverint.

Sess. 27. de Regular. c. 18.

§. II.

s. II. *Nec ingredi volentem impediunt.*

Sed nec parentes proles suas, neque alii Religionem ingredi, & divino servitio se mancipare cupientes præpediant, aut à pio proposito avocent, cum dicta Synodus Tridentina similiter sub anathemate id prohibeat hisce verbis: *Simili quoque anathemati subjicit eos, qui sanctam Virginum, vel aliarum mulierum voluntatem vel accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine justa causa impediunt. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, servantur non solum in Monasteriis Episcopo subjectis, sed & in aliis quibuscunque.*

s. III. *Virgines ante vestitionem, & professionem examinentur.*

Urget verò Concilium Tridentinum, ut voluntas puellæ, quæ major duodecim annis habitum Regularem assumit, tam ante susceptionem habitûs, quàm ante emissionem professionis exploretur: *Libertati professionis Virginum Deo dicendarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut si puella, quæ habitum Regularem suscipere voluerit, major duodecim annis sit, non ante eum suscipiat: nec postea ipsa, vel alia promissionem emittat, quàm exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito, ejus Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, Virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat: etsi voluntas ejus pia, at libera cognita fuerit, habueritq; condiciones requisitas juxta Monasterii illius, & Ordinis regulam, nec non Monasterium fuerit idoneum, liberè ei profiteri liceat, cujus professionis tempus, ne Episcopus ignoret, teneatur Præfecta Monasterio eum ante mensem certiore facere; quod si Præfecta certiore Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur ab officio suspensa sit.*

s. IV. *Tridentini decreto parendum.*

Ut huic Tridentino decreto pareatur, sub dictæ suspensionis ab officio pœna, quibuscunque Abbatissis, Priorissis, Præfectis, & quovis alio nomine nuncupatis Superioribus, quorumcunque Monasteriorum Monialium Civitatis, & Diœcesis Nostræ, quantumvis Regularibus subjectarum, vel aliàs à jurisdictione Nostra exemptarum, seriò mandamus, ne

ullam deinceps puellam ad habitum Regularem, vel professionem admittant, nisi Vicarius Noster in spiritualibus Generalis, seu alius à Nobis, vel ab eo deputatus, tam ante susceptionem habitûs, quàm ante professionem Regularem diligenter examinaverit, & exploraverit ipsius puellæ voluntatem, cæteraque quæ dictum Concilium Tridentinum jubet, præstiterit.

s. V. *Examen ubi instituendum.*

Examen, vel extra septa Monasterii ante cancellos, seu ferreas crates omnibus arbitris, aliis Monialibus, & Confessario remotis, vel si examinatori justa de causa ita visum fuerit, extra septa Monasterii in Ecclesia, vel alio loco libero, & religioso, præsentibus Notario, testibusque idoneis, ac duabus honestis, ac gravibus Matronis, puellæ neque consanguinitate, neque affinitate conjunctis, neque alio quovis modo suspectis instituitur, & à Notario articulatim exceptum, ac nitidè, & correctè descriptum, in Monasterii Archivo, ut de libera examinatæ voluntate perpetuò constet, diligenter asservetur.

s. VI. *Tempus professionis significandum.*

Ne autem tempus professionis Nos, aut Vicarium Nostrum, seu auctoritate Nostrâ deputatum lateat, illud Abbatissa, Priorissa, Præfecta, seu quovis alio nomine Superior cujuscunque Monasterii, uno ante ipsam professionem mense sub pœna suspensionis ab officio, per Concilium Tridentinum decretæ Nobis significare teneatur; ejusmodi autem examen, neque Vicarius Noster in spiritualibus Generalis, neque ullus alius auctoritate Nostrâ deputatus, si legitime requisitus fuerit, ultra mensis spatium instituire differat.

s. VII. *Vestienda vestibus non induatur pretiosis.*

Indecorum est, virgines, quæ mundum relinquere decreverunt, ipso die suscipiendi habitûs religiosi, mundanas vanitates magis sectari, quàm antè unquam sectatæ fuerant, vestibusque pretiosis, etiam mutuò acceptis, & monilibus ad vanam ostentationem exornatæ, à parentibus, & propinquis cum pompa, instar sæcu-

ſæcularis ſponſæ , ad Monafterium deduci ; & quia periculum eſt , ne hujusmodi ſplendor alienationem à ſancto propoſito pareat , qualiſcunq; virgo , poſthac in ſæcra Religione veſtienda, ſola modèſtè ad Monafterium ſe conferat , atque ipſo veſtis religioſæ induendæ die , abſque omni pompa , & ſuperbo veſtitu ex penetralibus Monafterii habitu , quo in ſchola Monafterii conſtituta , vel antea diebus ſolemnioribus conſueverat ad ſacram Communionem accedere , in publicum veſtienda procedat.

ſ. VIII. Pueruli JESU ſtatua ipſi non præferatur.

NULLI item Virgini religioſo habitu inveſtiendæ, aut profeſſionem emiſſuræ , pueruli JESU ſtatua præferatur , ſed ipſamet potiùs manibus propriis , virginum omnium ſponſi Chriſti Domini è cruce pendentis imaginem geſtet.

ſ. IX. Nec ſumptuoſa inſtituantur convivia.

INNOVAMUS quoque Regulares perſonas , tam exemptas , quam non exemptas concernentia in Synodis Diœceſanis Colonienſibus ſub ERNEſTO & FERDINANDO , aliisq; Archiepiſcopis Colonienſibus promulgata decreta , ſpecialim ad abuſus , circa apparatus , & ſumptus prandiorum , in ſuſceptione , aut profeſſione Regularium tollendos pertinentia , à PAULO V. Pontifice maximo confirmata.

ſ. X. Conſuetudo contraria tollatur.

SICUT enim pro receptione Monachi , aut Monialis , etiam paupertatis Monafterii cauſâ , nihil exigi poteſt , ita valdè indecorum eſt , in die veſtis aſſumendæ , aut profeſſionis magnos ſumptus in convivia profunda. Quapropter decretis Synodalibus prædictis inhærendo , præcipimus , ut Abbates , & Abbatiffæ , aliique Monafteriorum Superiores , è Monafteriis , & domibus ſuis hanc conſuetudinem tanquam deteſtabilem corruptelam , & abuſum ab URBANO IV. Papa damnatum prorsùs tollant , & eliminent , parentibusq; , vel conſanguineis , quantumvis ultro perentibus , ut ſumptuoſa convivia , maxime ſuſcipiendi habitus die , inſtituant , non permittant.

ſ. XI. Renunciatio ab iſdem facta quomodo ſit nulla.

NULLA quoque renunciatio , quemadmodum ſancivit Concilium Tridentinum , aut obligatio ante facta , etiam cum juramento , vel in favorem cujuſcunq; cauſæ piæ , valeat , niſi cum licentia Epifcopi , ſive ejus Vicarii fiat , intra duos meſes proximos ante profeſſionem , ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri , niſi ſecundà profeſſione : aliter verò facta , etiamſi curius favoris expreſſa renunciatione , etiamſi irrita , ſit irrita , & nullius effectus.

ſiſſ. 24. de Regul. c. 16.

ſ. XII. Quid ex bonis Novitii tribuendum Monafterio ante profeſſionem.

NEQUE ante profeſſionem , excepto victu , Trid. cit. & veſtitu Novitii , vel Novitiæ illius temporis , quo in probatione eſt , quocunq; prætextu , à parentibus , vel propinquis , aut Curatoribus , ejus Monafterio aliquid ex bonis ejusdem tribuatur , ne hac occaſione diſcedere nequeat , quòd totam , vel majorem partem ſubſtantiæ ſuæ Monafterium poſſideat , nec facile ſi deceſſerit , id recuperare poſſit ; quin potiùs præcipit ſancta Synodus ſub anathematis pœna , danſibus , & recipientibus , ne hoc ullo modo fiat ; & ut abeuntibus ante profeſſionem omnia reſtituantur , quæ ſua erant. Quod ut rectè fiat , Epifcopus , etiam per cenſuras Eccleſiaſticas , ſi opus fuerit , compellat. Proinde Nos tum Concilii ejusdem , tum Decreſorum Noſtrorum ERNEſTI , & FERDINANDI Archiepiſcoporum decretis inhærendo , omnia , ac quæcunq; ſtatuta , & conſuetudines , quæ libertati Profeſſionis Novitii , vel Novitiæ quoquo modo efficere poſſunt , penitus tollimus , & abrogamus.

Loc. cit.

ſ. XIII. Profeſſio ante elapſum probationis annum eſt nulla.

TAMETſi Profeſſio ſive tacita , ſive expreſſa , aut emiſſio trium ſubſtantialium Votorum in Religione approbata , non niſi poſt integrum annum continuæ probationis , in habitu religioſo exactum , & decimum ſextum ætatis annum expletum , fieri queat , & antea facta ſit irrita ; Nihilominùs anno probationis durante , ſi Novitia , vel Novitius curandæ valetudinis cauſâ , cum licentia Superiorum ſuorum è Monafterio , retento habitu religioſo , exierit , ac deinde revertatur , eodem

Trid. cit. c. 15.

Pag. 8. tit. 7. per tot. pag. 28. tit. 6. per tot.

Decreta Synodi ſub Ferdinando Archiepiſc. pag. 31. 32. 33. 34. & 35.

C. non ſatis C. veniens C. quoniam de Sin. on.

Loc. cit.

C. ſane & de Simon. inter com.

dem tempore professionem validè emitter, perinde, ac si nunquam egressus fuisset. Imò si expleto Novitiatus anno, ante professionem aliquis è Monasterio abierit, postea rediens, ac receptus ad profitendum absque nova probatione admitti potest.

§. XIV. *Novitii ante professionem Sacramentum confirmationis suscipiant.*

Nulli Novitii, vel Novitiæ ad Regularem cujusvis Ordinis professionem, nisi sacro Chrismate priùs confirmati, admittantur; studiosè enim curandum est, ne qui omnipotenti Deo peculiariter consecrandi sunt, sine hisce militiæ Christianæ Symbolis illi militent; ne verò sponsa Christi confirmanda in publicum prodire debeat, potiùs illam Episcopus intra Monasterii septa accedat.

C A P U T IV.

§. I. *Exactam substantialium observantiam procurare quibus incumbat.*

Abates porro, Magistri Generales, Provinciales Ministri, Priores, Guardiani, Rectores, ceterique quorumlibet Monasteriorum, Conventuum, & Collegiorum utriusque sexus Superiores, omnem curam, ac diligentiam adhibeant, ut in Monasteriis, Conventibus, & Collegiis sibi subiectis, ea, quæ ad Regularis vitæ substantiam pertinent, cujusmodi sunt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, aliæque Ordinum, & Institutorum peculiaria vota, ac præcepta, nullo unquam tempore relaxentur; si enim illa, quæ bases sunt ac fundamenta totius Regularis disciplinæ, exactè non fuerint conservata, totum corruat ædificium, necessè est.

§. II. *Decretum CLEMEN. VIII.*

Qua de re CLEMENS Papa VIII. valdè necessaria præscripsit decreta, quæ pro majori Religiosorum notitia & exactiori eorundè observatione publicamus.

C A P U T V.

§. I. *Diligens chori frequentatio omnibus inculcatur.*

Nullus omninò prætextu cujuscunque privilegii, vel Superioritatis, etiam

Generalatus, à servitio chori censeatur immunus, nisi pro tempore, quo quis in proprii Officii munere actu fuerit occupatus. Cum Lectoribus autem, & Prædicatoribus Superiores is raptim diebus, quibus eos legere, aut prædicare contigerit, dispensare possint. Idem quoque præstare valeant cum ægrotis, & studiorum causâ legitimè impeditis. In eos verò qui negligentes, aut inobedientes fuerint, salutaris poenitentia Superiores animadvertant ad præscriptum Regule, & constitutionum, alimenti etiam, si opus fuerit, subtractione.

§. II. *Item lectio sacra, vel casuum conscientie bis in hebdomada.*

Lectio sacra Scripturæ, vel casuum conscientie bis in hebdomada, præscriptis diebus, in singulis Monasteriis, & Conventibus habeatur; ad quam Fratres omnes conveniant; eaque absolutâ, mutuâ collatione circa explicatam doctrinam sese utiliter exerceant.

§. III. *Voti Religiosæ paupertatis accurata observatio præcipitur.*

Quò Tridentini Concilii Decreta de paupertatis voto custodiendo fidelius observentur, præcipitur, ut nullus ex Fratribus, etiamsi Superior sit, bona immobilia, vel mobilia, aut pecuniam, proventus, census, elemosinas, sive ex concionibus, sive ex lectionibus, aut pro Missis, tam in propria Ecclesia, quàm ubicunque celebrandis, aliòve ipsorum jussu labore, & causâ, & quocunque nomine acquisita, etiamsi subsidia consanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere possit: sed ea omnia statim Superiori tradantur, & Conventui incorporentur, atque cum ceteris illius bonis, redditibus, pecuniis, ac proventibus confundantur, quò communis inde victus, & vestitus omnibus suppeditari possit.

§. IV. *Proprietate in particulari veritâ.*

Neque Superioribus, quicumque illi sint, nullo pacto liceat iisdem Fratribus, aut eorum alicui bona stabilia, etiam ad usum fructum, vel usum, administrationem, aut commendam, etiam depositi, aut custodiæ nomine concedere.

§. V. *Etiâ rerum necessariorum.*

Eorum verò, quæ ad necessitatem concessa erunt, nullus quicquam possideat, ut proprium, neque ut proprio utatur.

§. VI.

s. VI. Delinquentes graviter puniantur.

Qui in premissorum aliquo deliquerit, pœnas, nedum à Concilio Tridentino præscriptas, sed alias quæq; multò graviores, Superiorum arbitrio imponendas, incurrat.

s. VII. Licet Superiores cum illis dispensassent inscia Sede Apostolicâ.

Nulla quorumcunque Superiorum dispensatio, nulla licentia, quantum ad bona mobilia, vel immobilia Fratres excusare possit, quò minus culpa, & pœna ab eisdem Conciliis decretis imposita, & ipso factò incurrenda, obnoxii sint, etiam si Superiores asseverent, huiusmodi dispensationes, aut licentias concedere posse, quibus in ea re fidem minimè adhiberi volumus.

s. VIII. Religiosorum vestitus, & supellex ex communi comparanda.

Fratrum vestitus, & supellex cellarum ex communi pecunia comparetur, & omninò uniformis Fratrum, & quorumcunque Superiorum, statuiq; paupertatis, quam professi sunt, conveniat: ita ut nihil superflui admittatur; nihil etiam, quod sit necessarium alicui denegetur.

s. IX. Vestes è communi vestiario subministrantur.

Quocunque Fratrum vestes, sive lanea, sive lineæ, omniq; alia supellex in aliquem commodum Conventus locum deferantur, ibiq; ab uno, vel duobus Fratribus huic muneri deputatis diligenter custodiantur, ut inde Superioris arbitrio, prout unicuiq; opus fuerit, subministrari opportunè possint.

s. X. Omnes, etiam Superiores, eodem cibo, potuq; nisi infirmitas aliud suadeat, utantur.

Omnes, etiam Superiores, quicumque illi sint, eodem pane, eodem vino, eodemq; obsonio, sive eadem, ut ajunt, pitantia, in communi mensa, prima, vel secunda, nisi infirmitatis causâ impediti fuerint, vescantur; neque singulare aliquid, quo privatim quisque in cibum utatur, ullo modo afferrè possit, si quis in ea re peccaverit, nihil eâ die alimenti percipiat, nisi panem & aquam.

s. XI. Superiores omnes suorum Officiorum causâ acceptorum, & expositorum rationes, libro particulari fideliter adscribant.

Superiores omnes, etiam Generalis, qui redditus, aut præstationes peculiare ratione Officiorum habent, eorum accepta, & expensa in libro distincto, fideliter, & diligenter adnotari curent, neque in alios usus, quàm ratione Officii sui necessarios, quicquam expendant. Cum verò contigerit ipsos in aliquo Conventu commorari, eam pecuniæ quantitatem in commune conferant, ex qua sibi, & iis qui secum erunt, victus ad præscriptum Regulae, & constitutionum suppeditetur.

s. XII. Bonorum administratio quomodo, & per quos sit faciendâ.

Nullus ex Superioribus locorum, administrationem bonorum, aut aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum, & reddituum sui Conventus, etiam nomine Conventus, per seipsum habere, sive exercere possit; sed universum id onus tribus Fratribus ejusdem Conventus à Generali ita demandetur, ut unus rerum, & bonorum, reddituumque colligendorum, ac exigendorum curam habeat: alter tanquam Depositarius, pecunias ac cætera ab illo collecta, & exacta fideliter asseruet: alius de pecuniis, & rebus à Depositario acceptis Priori, & Fratribus, ac Conventui universo de necessariis, mandante tamen ipso Priore, non secundum proprium affectum, sed juxta charitatis regulam, veluti bonus dispensator provideat, officiorum huiusmodi confusione penitus interdictâ.

s. XIII. Quoties, & coram quibus, ejus reddenda ratio.

Cæterum hi tres tam imperiti, quàm accepti singulis mensibus Superiori locali, adhibitis etiam duobus, vel tribus Fratribus ejusdem Conventus probatoribus, rerumq; usu peritis, rationem reddant. Deinde ipsi iter rursus, presentibus Priore, & peritis prædictis, Generali, cum advenerit: denique ipse Generalis, in quolibet proximo Capitulo Generali, saltè coram tribus iudicibus ab ipso Capitulo ad hoc constitutis, illorum omnium universamq; suæ administrationis, tam publicæ, quàm privæ rationem reddere teneatur; cujus etiam exemplum authenticum ex actis Capituli describatur, ad hoc, ut ad

omne mandatum Nostrum, vel sedis Apostolicae Romam transmitti possit.

s. XIV. Religiosorum numerus non excedat reditus Conventus.

IN unoquoque Conventu, Fratrum is tantum deinceps constituatur, & imposterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius propriis, vel ex communibus consuetis, vel etiam singulorum elemosynis, aliisque quibuscumque obventionibus in commune (ut praefertur) conferendis, commodè possit sustentari: redditus verò, & supradicta omnia in communi loco, ac tuto diligenter asserventur.

s. XV. Concilii Trident. & horum decretorum declaratio, interpretatioque, aut relaxatio Superioribus prohibetur.

Superioribus autem, ne Concilii Tridentini, aut hac Nostra decreta declarare, interpretari, aut relaxare ullo modo possint, omnino interdiciamus, & prohibemus decernentes irritum &c. Si quis autem contra praesumpserit attentare, is eo ipso omni gradu, officioque, privatus, & ad ea perpetuo inhabilis existat.

s. XVI. Privilegio Ordinis qui gaudeant.

Nullus, nisi actu legat, vel praedices, aliquo sui gradus privilegio gaudeat.

s. XVII. Socius ex causa dandus, qualis esse debeat.

Si alicui ex necessaria causa, Generalis iudicio probanda, socius ex eodem Ordine, qui illi ministret, concedendus erit, is nisi vigesimum quintum agat annum, & qui communi servitio sit deputatus, non concedatur, & si commodè fieri potest, sit laicus conversus.

s. XVIII. Clausura quanta sit ratio habenda.

UT omnis scandalorum, & vagationis occasio tollatur, conventus clausura perpetuo, ac diligenter servetur, ac propterea à Superiore janitor constituatur, qui diligentia, ac morum integritate maximè commendetur: is janua custodienda semper assistat, eamque nemini Fratrum aperiat, nisi socium, & exeundi licentiam obtinuerit.

s. XIX. Egressus quomodo, & quo cum socio concedendus sit.

Nullus à Conventu egredi audeat, nisi ex causa, & cum socio, licentiaque singulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta à Superiore, qui non aliter eam concedat, nisi causam probatam, sociumque exituro adjungat, non petentis rogatu, sed arbitrio suo, neque eundem saepius. Licentia verò generales exeundi nulli omnino concedantur.

s. XX. Contravenientes quomodo puniendi.

Contravenientes autem poenam gravi, etiam carceris, ad Superioris arbitrium plebantur; eandem etiam janitor subeat, si sciens exeundi facultatem fecerit.

s. XXI. Reversi ad clausuram, Superiorem adeant.

Cum autem quis in Conventum revertitur, Superiorem iterum adibat, benedictionem recepturus, qui à socio itineris rationem, & quid rei actum sit, diligenter perquirat.

s. XXII. Aditus ad urbem, sine Generalis, vel Protectoris licentia vetitus.

Nullos Fratres Romam venire, Superiores permittant, nisi prius à Generali, vel Protectore duntaxat licentiam in scriptis impetraverint.

s. XXIII. Secus facientes, & eos recipientes voce activa & passiva biennio privantur.

Si quis autem sine huiusmodi facultate Romam venire praesumpserit, voce activa, & passiva biennio privatus existat, subiturus etiam alias arbitrari Superiorum infligendas poenas. Quae item omnia adversus eos, qui supradictos admiserint, & receperint, sine ulla exceptione locum habeant.

s. XXIV. Clavem communem cellarum aperiendarum Superior habeat.

Habeat Superior clavem ita fabrefactam, ut cum sibi videbitur, cellulas omnes reserare possit, & propterea nullus cellam, etiam noctu ita claudat, quin semper à Superiore possit aperiri.

s. XXV. Lampas in Dormitorio luceat.

IN medio Dormitorii totam noctem lampas colluceat.

s. XXVI.

§. XXVI. Cella, quo loco, & quales esse debeant.

Nullus etiam Superior cellas, siue in claustris, siue alibi separatas à communi dormitorio habeat, sed unusquisque unicâ cellâ, eâdem cum cæteris aliorum Fratrum conjunctâ, nudis omnino parietibus, ac lecto, & mensâ humilibus, uniformiq; suppellectili (ut præfertur) quemadmodum Religiosos decet, contentus sit: possit tamen Generalis alicui ex Superioribus Conuentuum, si eorum muneris, & officii necessitatem id exigere cognoverit, alteram etiam cellam concedere.

§. XXVII. Adicula extra dormitorio sunt usus communis.

Cellæ, siue adicula, quæ extra Dormitorium separatim sunt, ad Officinas, aut aliàs ad communem usum, & commoditatem conuentus redigantur.

§. XXVIII. Lectus sit cuiq; peculiaris.

Sigillatim suo quisque lecto cubet, neque ullibi duo eodem lecto dormire possint, qui omnes ad certam formam redigendi erunt.

§. XXIX. In cellis, quæ prohibita sint, quæ licita.

In privatis cellis nulli camini permittantur, sed omnes obstruantur statim, cardinibus etiam è parietibus conuulsis, ut res illa non ad tempus facta, sed perpetuò duratura videatur: cellis tamen Generalis, aut alterius Superioris, ac Prædicatoris exceptis.

§. XXX. Prospectus in vias publicas obstruantur.

Conventus fenestræ omnes, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum edes prospiciunt, muro ita obstruantur, ut omnino is prospectus impediatur.

§. XXXI. De loco Infirmariæ, & Magistrum infirmorum Officio.

Valeudinarium in singulis Conuentibus certo, ac salubriori loco constituatur, quod pro loci situ, ac Fratrum numero, quoad fieri poterit, commodissimum esse possit, in quo Fratres omnes, cum ægrotabunt, curentur, nec inde, nisi recuperatâ sanitate, abire permittantur. Qui verò infirmorum curæ præpositi sunt, omni sedulitate, ac charitate operam suam

præstabunt, ac curabunt, ne quid ægrotis omnino desit, quod ad sanitatem recuperandam pertineat.

§. XXXII. Exteri, licentiis revocatis, ad claustra quamprimum revocentur.

Ineatur ratio, quâ sublatis licentiis, ac facultatibus hætenus quibuscunque concessis, degentes extra Conuentua claustra, ad ea quamprimum revocentur, nec de cætero, nisi ex gravissima causa à Sede Apostolica probanda, huiusmodi facultates concedi possint.

§. XXXIII. Ad Religionem admittendorum modus.

Nulli impostèrùm ad habitum, aut professionem admittantur, nisi in Conuentibus per sedem Apostolicam in qualibet Provincia deputandis.

§. XXXIV. Hospitalitas commendatur muneribus interdictis.

Curent Superiores, ut Constitutio interdicens largitiones munerum, & præscribens hospitalitatis formam, ab omnibus in quolibet Conventu in violabiliter obseruetur.

§. XXXV. A directâ, vel indirectâ vocum procuratore omnes abstineant, & contrafacientes quibus pœnis afficiendi.

Ut omnis Officiorum ambitus occasio præcludatur, caveant omnes à directâ, vel indirectâ vocum, seu suffragiorum procuratore, tam pro seipsis, quam pro aliis, tum in Capitulis locorum, tum in cæteris, præsertim generalibus Capitulis, aut Congregationibus, seu alibi. Quicumque secus fecerint, præter alias pœnas, & censuras hætenus contra huiusmodi ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam privationis officiorum, quæ obtinent, eo ipso incidant, & ad futura quæcumque pariter inhabiles habeantur, super quo cum eis dispensari à nemine possit, nisi à Nobis, vel successoribus Nostris, & pro qualitate culparum gravius etiam plectantur. Porro supradictas omnes pœnas ad complices, ac simpliciter scientes, & non revelantes extendimus.

§. XXXVI. In electionibus ambitio vitanda, & forma à Concilio Tridentino, atque Ordinis Constitutionibus præscripta diligenter servanda.

In Superiorum, & Officialium omnium electionibus, forma præscripta à Sacro Concilio Tridentino, & Ordinis Constitutionibus inviolabiliter

labiliter seruetur; iurentq̄, electores, secundum veritatem cuiusq̄, conscientie, probiores, ac magis idoneos se electuros, ac propterea priusquam ad electionem deveniatur, in primis, & ante omnia, praelegantur constitutiones de qualitate, & requisitis eligendorum. Ad Officia, gradus, & Prælaturas illi præcipuè eligantur, qui possint, & consueverint Regulas Ordinis, & constitutiones observare; præsertim quæ pertinent ad servitium chori, ac vestitum, & victum communem.

- s. XXXVII. Sacris Ordinibus initiandi, ad concionandum, confessionesve excipiendas mittendi, à deputatis examinentur.

ELigantur in Capitulo generali, vel provinciali aliquot graves, & periti ex Fratribus cuiuslibet Provinciae, saltem tres, qui admittendos ad prædicationem verbi Dei, vel ad audiendas confessiones, etiam ipsorum Fratrum, ac lectores publicos diligenter simul examinent, priusquam probentur, & ad huiusmodi ministeria admittantur. Horum etiam cura sit examinare, & probare tam quoad doctrinam, quàm quoad mores, promovendos ad quoscunque Ordines, in quo seruetur decretum Congregationis Interpretum sacri Concilii Tridentini, hac de causa nuper editum & promulgatum.

- s. XXXVIII. Observatio Regularum & constitutionum commendatur.

Illud porò Superiores omnes in Domino admonemus, ut memores sint rationis, quam in novissimo die reddituri sunt pro grege sibi commisso, ac propterea omni studio invigilent, ut quæ in eorundem Ordinum Regulis, & constitutionibus, de oratione mentali, silentio, jejuniis, Capitulo culparum, aliisque spiritalibus exercitiis prudenter, ac pie sancta sunt, ea omnia, & singula ad unguem observentur; intelligantque super his, veluti fundamentis, omnium Religionum aedificia construenda, & amplianda esse, quæ ut faciliorem exitum sortiantur, & fructus uberiores in animis Fratrum producant, valde opportunum erit, si in quolibet Conventu, singulis hebdomadis habeatur sermo de Religiosa disciplina, Regularique observantia.

- s. XXXIX. Exercitium quotidianum tabula doceat.

Quò verò omnia ordinatè peragantur, appendatur tabella in loco conspicuo unius-

cuiusque Conventus, in qua distinctè adnotetur, quid singulis horis cuiusque diei quilibet Frater præstare debeat, ut certo quoque signo præmonitus, majore animi præparatione suo muneri satisfacere possit. Quæ Ordinis constitutiones his decretis non adversantur, inviolatè custodiendæ erunt.

- s. XL. Pœna inobedientium.

Quibus horum decretorum capitibus certa pœna præscripta non est, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Superioris infligatur.

- s. XLI. Iterùm facultas præmissa declarandi, aut contra ea dispensandi interdicitur.

UT autem hæc decreta (donec alia, quæ pleniorè reformationem facient, edantur) ob omnibus observari possint, distinctè præcipimus Generalibus, ac omnibus aliis quibuscunque Superioribus, ad quos hoc spectat, ut curent, ac efficiant, ea omnia inter alias eorundem Ordinum constitutiones perpetuò valituras redigi, interdicti à omnino eorum singulis facultate illas declarandi, & adversus eas unquam dispensandi, alioquin sciant se in pœnam Generalatus, & Officiorum privationis, ac inhabilitatis perpetuæ, ad alia quoque munera ipso facto, & sine ulla exceptione respectivè incidisse.

- s. XLII. Quando incipiat obligatio horum decretorum.

NE verò prætextu dilatae publicationis, eorum observatio quomodo differri possit, aut impediri, volumus, ut post illorum publicationem in Conventu, vel Monasterio cuiuslibet Ordinis de urbe factam, Generalem, aliosq̄, Ordinum Superiores, ceterosq̄, Fratres quoscunque presentes, statim, reliquos verò absentes citra montes, unius mensis, ultra montes, trium mensum spatio ita ardeant, ac si eorum singulis personaliter intimata fuissent.

- s. XLIII. Eorum publicatio & executio quomodo instituenda.

Insuper mandamus, quòd Generales in singulis Conventibus citra montes, unius mensis, ultra verò montes trium mensum cursu decreta supradicta publicari faciant, sub pœna privationis Generalatus, aliisque, arbitrio Nostro imponendis. Datum Romæ apud sanctum Petrum die 25. mensis Junii 1599.

- s. XLIV.

§. XLIV. *Decretum supra §. 22. hoc capite expressum, ad Provinciales extenditur.*

Decretum illud, quo Fratres Romam petere cum Generalis & Protectoris licentia duntaxat permiffum est, Sanctitas sua extendi ad Provinciales decrevit, ita ut Provincialis ipse, ex causa communi totius Provinciae duntaxat, facultatem hujusmodi facere valeat, declaravitq. poenam privationis vocis activae, & passivae contrasacientibus insulam, Sanctitati suae reservatam esse, interdictam omnino eorum Superioribus singulis, etiam Generali, ac Protectori facultate illam moderandi, ac relaxandi. Datum Romae die 20. Martii 1601.

C A P U T VI.

§. I. *Obedientia Superioribus praestanda.*

Religiosi obedientiae, qua Superioribus suis obstringuntur, exactissimam habeant rationem, & plane intolerandum est, nonnullos quandoque scientiae opinione, senii, Officiorum administratorum, aliisque quaesitis titulis, aequo animosiores reddi, adeoque subinde insolere, ut excussis salutaris obedientiae habenis, suis Superioribus resistere, vel clandestinis machinationibus, & suffrationibus eorum honori, & observantiae, non sine maximo eorum auctoritatis apud alios saepe contemptu, detrahere audeant, ad coercendam ejusmodi proterviam, Superiores, implorato etiam Nostro, si opus fuerit, vel suorum Generalium, aut Provincialium subsidio, tales disciplinae monasticae eversores, ad exemplum aliorum, sine ulla dissimulatione, carcere etiam, ubi temeritas mitiorem poenam respuit, puniant, & compellant.

§. II. *In ea Novitii maxime exercendi*

Ad praevendum hoc malum, Novitii probationis suae tempore, in virtute obedientiae ita exercentur, ut iis reliquo vitae decursu in omnibus & fratum, & calcar sit.

§. III. *Castitas illibate custodienda.*

Castitatis quoque diligentissima habenda est cura, proinde omnes, vel ad minimum naufragii ejusdem pericu-

lum ducentes occasiones caute vitentur, singulaque ad ejus tutelam servientia studiosè observentur, ab omni aspectu, colloquio, consuetudine, & familiaritate disparis sexus abstinatur, feminae omnes ab ambitu, refectorio, dormitorio, & aliis inferioribus locis Monasterii virorum penitus excludantur.

§. IV. *Castitatem violantis poena.*

Praestitam Deo fidem sacrilegè incontinentiam violans, ad vindictam criminis, & aliorum terrorem, secundum Regulam, & statuta Ordinis, atque Canonicas sanctiones graviter puniatur.

§. V. *Pœna sollicitantium aut Violantium Moniales.*

Quicumque pudicitiam Sanctimonialium cujuscunque Ordinis ausu sacrilego sollicitare praesumpserit, ab officio, si Clericus fuerit, si Laicus a perceptione Corporis Domini, decreto Concilii sub CONRADO Cardinali portuensi celebrati, noverit se esse suspensum. Si quis verò Sanctimonialiam aut violaverit, aut extra Monasterium eduxerit, aut cum multorum offendiculo, diu publicè detinuerit vel etiam sic detentam precibus, vel minis, atque violentiam Monasterio, undeeducta erat, restituerit, ipso facto sententiam excommunicationis à Praedecessore Nostro HENRICO lata tamdiu se innotatum agnoscat, donec Deo peccatis, Nobis autem, atque ipsi Monasterio de injuria, atque vituperio plenè satisfecerit, ac veniam, & absolutionis beneficium à Nobis obrinuerit.

§. VI. *Pœna lapsae Monialis.*

Sanctimonialis autem in peccatum carnis publicè, vel notoriè lapsa, maxime, quae Monasterio exierit, juxta statuta Conciliorum sub CONRADO Cardinali portuensi Legato Apostolico, & sub Decessore Nostro HENRICO habitorum, praeter poenam carceris, ubi per abstinentiam cibi, & potus, aliasque corporis castigationes, pro discretionem Abbatissae, Priorissae, seu Magistrae &c. punienda est; ulterius ad officium aliquod in Monasterio non admittatur, sed in poenam delicti sine velo incedat, ultima tam in claustrum maneat, quam in choro, omniq. voce in Capitulo, in tractatibus, & electionibus

pag. 6. c. 13.

pag. 73. c. 17.

Locus cit.

tionibus quibuscunque sit penitus destituta, donec ob laudabilem suam vitam, ac testimonium, & intercessionem totius Monasterii sui, à Nobis, vel suo Superiore ad præmissa, vel ex parte, vel ex toto restitui mereatur.

CAPUT VII.

§. I. Clausura servanda.

Clemens VIII. Const. 60. C. cœcil. Proxim. Colon. sub Henrico V. pag. 397.
Librica ad incontinentiam via, quæ plurimis Apostatandi occasionem præbuit, singulos singulorum Ordinum Superiores, Nobis etiam tacentibus, monet, ut in commissis sibi Cœnobiis clausuram servari, atque ubi collapsa est, in integrum restitui curent: ideoque rarissime Religiosis, quorum officii non est, extranea negotia curare, Monasterii se præegredi permittant. Familiaritatem, & commestrationes cum sæcularibus, Religiosis potissimum Sanctimonialibus, cujuscunque Ordinis & Regulæ præscindant, iisdem peregrinandi, parentes, consanguineos, aut amicos vitendi, apud illos prandia frequentandi, Bacchanalia, Martinalia, & Festivas Ecclesiarum dedicationes celebrandi, baptizati infantis convivii assistendi, aliorumque negotia curandi licentiam non concedant.

§. II. Quales pro concionibus, & eleemosynis colligendis emittendi.

Dispiciant etiam, quosnam, & ad quos pro concionibus, & colligendis eleemosynis emittant, quibus districtè præcipiant, ut in populi conspectu, non tantum sanâ doctrinâ, sed moribus pariter Religiosam vitam decentibus ita effulgeant, ut proximo ædificationi, Ecclesiæ, & Ordini sint honori, nullique vel minimum scandalum præbeant.

§. III. Terminariis que servanda.

Religiosi terminarii gravitate morum, & Missionarii Zelo præditi sint, qui dum stationes suas obeunt, vel collectas faciunt, nunquam diutiùs morentur, quàm necessitas postulat; nec unquam ultra terminum ipsis præfixum è Monasteriis, seu Conventibus suis emanent: nec alibi, quàm apud loci Pastorem, seu Vice-Pastorem, seu honestum aliquem incolam (quibus ratione expensarum precibus, vel pretio satisfaciant) hospitentur

nunquam autem in taberna, vel diversorio, vel hospitio publico, sive soli, sive cum aliis divertant; qui secùs fecerint, à Parochis, vel Vice-Parochis, ad petendam eleemosynam in Parochiis suis juxta HERMANNI IV. Prædecessoris Nostri statutum, nequaquam sine expressa Nostri, Nostrive in Spiritualibus Vicarii licentia in scriptis obtentâ admittantur. Quod si Pastor, seu Vice Pastor loci, hac in re deprehendatur reus, tribus florenis Rhenensibus mulctabitur.

§. IV. Causam dissolutionis Superiores ab iis tollant.

Proinde Regularium terminariorum Superiores in Domino monemus, ut omnis dissolutionis causam suis subditis adimant, ne Nos illos, qui suo exemplo plus destruunt, quàm prædicatione ædificant, tanquam inutiles in vinea Domini operarios, à suis terminis, & à munere prædicandi, & eleemosynas colligendi amovere cogamur.

§. V. Monialium clausura sit perpetua.

Quò Sanctimonialium autem vitentur incontinentiæ pericula, & CHRISTO Domino consecrata Corporis, spiritusque sanctitas, illibata servetur, nihil ferè religiosius sacro-sancta Synodus Tridentina, constitutionem BONIFACII PAPÆ VIII. renovans, commendat Episcopis, nihil etiam magis formidanda comminatione mandat, quàm quod de clausura in Monialium Cœnobiis vel restituenda, vel conservanda seriò statuit: *Universis enim Episcopis sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ præcipit, ut in omnibus Monasteriis sibi subiectis, ordinariâ, in aliis verò Sedis Apostolicæ autoritate, clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi inviolata est, observari maximè procurent: inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacunque appellatione postpositâ, compescentes, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.* Nos ne Nostro Officio hac in parte defuisse videamur, comminationemque maledictionem æternam (quod absit) incurramus, omnes Monasteriorum Sanctimonialium Civitatis, & Diocesis Nostre Colonienfis Superiores sub eadem obtestatione, & comminatione monemus, ut tam salutare decretum summo studio exequantur,

ne

ne Nos ad dictas censuras, aliasque pœnas, aut brachium sæculare adhibendum, procedere compellamur.

C A P U T VIII.

§. I. *Religiosi raro egrediantur & visitentur.*

Sicut ad clausuram, & solitudinem pertinet, ut Religiosi non nisi necessitate exeant, ita ad eandem quoque spectat, ne à quibusvis, aut quolibet tempore invisantur. Qua in re graviter à multis peccatur: reperire enim est quorundam Monasteriorum portas, quibusvis accedentibus, semper patere, aut si clausæ sint, pullantibus permitti, ut sine præscitu, aut consensu Superioris, Religiosorum cellas perant, longèque liberiùs quàm in sæcularium domibus, aut Principum aulis, cuiusvis, quosvis accedendi facultatem indulgeri.

§. II. *Mulieribus ad claustra virorum non pateat accessus, nec è contra.*

IN quibusdam similiter virorum Monasteriis, sive per communem portam, sive per templum, quandoque usque ad Fratrum cellas, mulieribus patet accessus: in Monialium pariformiter Cœnobiis non solum virginibus, & mulieribus, verùm etiam viris, & adolescentibus ante cancellos, imò & in Monasterii penetralibus, ipsisque refectoriis, cum sponis CHRISTI, virginibus velatis confabulari, comedere, jocari permittitur. Et quali vinum, & adolescentia non satis magna forent voluptatis incentiva, quandoque etiam instrumenta musica adhibentur, ut virgines illæ mundum non reliquisset, sed mutasse duntaxat, & castitatis, aliaque vota ad provocandam iram Dei, propriamque salutem manifestissimo æternæ damnationis periculo exponendam, emisisset videantur.

§. III. *Monasteriis virorum præficiatur Portarius.*

QUI gravissimi, & periculosissimi abusus, ut penitus eradiceantur, in singulis virorum Monasteriis certus janitor moribus, & ætate maturus, fidelis, & mansuetus ad Monasterii portam constituatur, qui ut porta semper clausa sit, observet, & ad Religiosorum colloquium

admitti petentes, Monasterii Superiori deferat, ejusdemque mandato, an admittendi sint, se conformet.

§. IV. *Moniales secularibus loquantur velat g.*

PRæterea cum in statutis Decessoris Nostri ADOLPHI III. habeatur, ut Moniales, ne quidem virorum conspectibus pateant, optamus laudabilem morem, qui in quibusdam virginum Monasteriis observatur, ut velum sit ante cancellos, ubi ad colloquendum cum extraneis conveniunt, in omnibus introduci; Parentes verò, fratres, & sorores, fratrum quoque uxores ac eorundem & sororum filios, ut aliquando videant, si soli compareant, permitimus. Eos tamen, ut monet D. HIERONYMUS, sic videant, ut per eos alios non videant, quorum vultus cordi hæreant, & tacitum vivat sub pectore vultus. Pag. 49.
Epist. ad Rustic.

§. V. *Templum Sanctimonialium sit extra ambitum clausuræ.*

SI quæ sint virginum Monasteria, quorum templum, aut Sacellum ita constitutum est, ut Sacerdos celebraturus illud ingredi non possit, nisi intrando, aut transeundo Monasterii clausuram, ineat ratio, secundum quam aliter de hujusmodi Oratorio disponatur; interim per circuitum, vel aliâ viâ Sacerdoti in templum permittatur ingressus. Quod si omninò fieri non possit, nullus ibidem ad celebrandum admittatur, nisi qui à Nobis, aut Nostro in spiritualibus Vicario specialem desuper facultatem obtinuerit.

§. VI. *Sacerdos celebrans apud virgines non jentet.*

Sacerdos qui in virginum Monasteriis celebraverit, nequaquam ibidem sumat jentaculum; quod si adeò pauper sit, ut non habeat domi, quod manducet, ideòque Moniales in eo CHRISTUM pasce-re cupiant; vel jubeant eum redire ad prandium, & ante cancellos ubi solent tractari hospites, religiosè ipsum reficiant, vel potiùs aliâ eleëmofynâ ejus indigentia, pro sua facultate subveniant.

Y

§. VII.

s. VII. *Modus admittendi Sacerdotes, Confessarios, Medicos, & Operarios intra clausuram.*

Quando Sacerdos, aut Confessarius ad Sacramenta, aliave charitatis Officia ægrotantibus Monialibus impendenda, Monasterium Monialium ingredi cogitur: item quando Medicus, Chirurgus, Pharmacopola, Operarii, vel quicumque alii viri ad necessariam operam in huiusmodi Monasteriis præstandam, sunt admittendi, Præfecta Monasterii, aut ejus Vicaria, cum duabus tenioribus, & discretis Monialibus ab ipsa Præfecta deputandis, eosdem ingredienti, & intra septa clausuræ hærentes semper comitetur, ad eò ut ab illarum præsentia sese separare nequeant; caveatur autem diligentissimè, ne quæ sola velata, vel non velata Operariis manum adiutricem præbeat, & curiosa spectatrix operis assiltat.

s. VIII. *Colloquia Monialium cum secularibus quomodo insitruenda.*

NE puritas cordis sæcularium conversatione sædetur, Moniales à familiaribus virorum, mulierum, aut puellarum sæcularium colloquiis abstineant; nimia liquidem sæcularium familiaritas spiritum pietatis extinguit, & infinitas animi molestias, atque distractiones generat. Nulla propterea Monialium, ne quidem Abbatissa, Priorissa, vel alia Superior sola cum solis extraneis, sed alià Moniali arbitrâ ac teste semper præsentem loquatur, nisi interdum Præfecta Monasterii, expedire visum fuerit, ut colloquium solius, cum personis Ecclesiasticis, aut Religiosis de rebus animam, & conscientiam concernentibus, permittatur.

C A P U T IX.

s. I. *Convictorum habitatio sit distincta.*

SI quæ Monasteria Convictores alant, eorum habitatio à Religiosorum ita distincta sit, ut commoditatem majorem extraneis ipsos accedendi, aut cum iis colloquendi, nisi obtenta à Superiore facultate non habeant; ne furtivè per illos adferri, aut nunciari curent, quæ Superior, si sciret, non permitteret, & ne ex iis intelligant, quid foris agatur, quæ, in-

quit D. BENEDICTUS plurima destruit. C. 67. Regula. Etio est.

s. II. *Convictores à Religiosorum refectorio arceantur.*

Convictores ad commune Religiosorum refectorium non admittantur, nisi rarè & in summis Festivitatibus. Monasterii Præfectus, ut absque noxa vivant, & Ecclesiæ præceptis satisfaciant, nihilque quod Monasterio infamiam possit conciliare, committant, diligenter advigilet, delinquentes pro ratione culpæ corrigat, neque solum allaboret, ut à peccatis, & criminibus abstineant, sed etiam in operibus bonis, & virtutibus proficiant.

s. III. *Magna de Convicticibus debet esse cura.*

EAdem de virginibus in Convictu apud Moniales existentibus debet esse sollicitudo, maximaque cura, ut minutiora etiam peccata vitent, & in via perfectionis indices progrediantur, clausuramque servant; vestitum earundem convenit esse modestum, non sumptuosum, aut splendidum, ne vel ipsæ puellæ vanitate mundi inescant, vel Moniales aliquas assumpti habitus religiosi pœnitere incipiat.

s. IV. *Convictrices sumptus solvant, & libertatis suæ in electione status admoneantur.*

NE puellarum sæcularium in Monasteriis educatio occasionem avaritiæ præbeat, aut illarum conscientias scrupulum causet; sumptibus parentum, nisi verè pauperes sint, usque ad annum probationis alantur, & vestiantur, & vel maximè dum ad discretionis annos pervenerunt, circumspèctè sapiùs moneantur, quòd nec Novitiæ, nec Religiosæ sint, sed plenam libertatem statim vel religiosum, vel sæcularem eligendi habeant, instruanturque de methodo prudenter in deligendo statu deliberandi, & resolvendi.

C A P U T X.

§. I. *Silentium servandum, literæ clanculum non scribendæ.*

AD bonum solitudinis monasticæ in ipso Monasterio perfectè consequendum, pertinet silentium: hujus igitur habenda est diligens quoque ratio, curandumque, ne Religiosi inter se crebriùs, quàm eorum statuta permittunt, colloquantur; nec alios, quàm ad eos in sancto proposito confirmandos utiles, sermones misceant, sollicitèque ad vigilandum, ne aliqui, aut clam literas ab aliis accipiant, aut ad alios perferendas curent.

§. II. *Religiosi qui multos habent consanguineos, ad alia loca transferantur.*

Religiosi qui in loco ubi degunt, multos habent consanguineos, à quibus frequenter, & importunè visitantur, aut quos frequentius invisere coguntur, ad aliud ejusdem Ordinis Monasterium mittantur. Quod ut in posterum, quantum fieri potest, præcaveatur, ceteris paribus, potius assumendi erunt ad Ordinem, qui in loco ubi Monasterium situm est, nullos, aut quam paucissimos, quàm qui multos, & potentes habent consanguineos; quotidiana enim experientia complures Monasteriorum Praefectos docuit, inde dissolutionem disciplinæ religiosæ ortam fuisse, unde emolumenta temporalia sperabantur. Quod si tamen tales aliquando assumendi erunt, ad aliud ejusdem Ordinis Monasterium destinentur; frustra siquidem ad perfectionem vitæ Christianæ contenditur, quamdiù illud humani affectus vinculum non inciditur, quo quis carni, & sanguini minùs ordinatè colligatur. Qua de re amici in admissione Novitii, ne offendantur, erunt admonendi.

§. III. *Strepitus judiciarii in Monasteriis prohibeantur.*

VT quieti, & tranquillitati Monasticæ plenissimè consulatur, in Monasteriis strepitus judiciarios, vel arbitraria fieri prohibemus; nam ab hujusmodi strepitu, & diversorum hominum conventu, maximè cum insolentes ministros, mulieres vanas, & earum petulantes pedissequas aliquando eis adesse, & eâ oc-

casione per Monasterium vagari contingat, Monasteria volumus prorsus esse libera & immunia.

§. IV. *In Monasterio omnia sint ritè disposita.*

IN ipso Monasterio omnia sint ita ordinata, ut nihil reperiatur, quod internam animorum quietem, ac unionem cum Deo aliquâ ratione perturbare valeat. Quò imprimis spectat, ut fenestræ, & foramina, è quibus extra Monasterium prospici possit, vel literæ, aut quidvis aliud foris accipi, aut foras mitti, obstruantur; deinde ut ostia interioris clausuræ, & dormitorium statis horis claudantur & aperiantur, ne Religiosi per Monasterium vagabundi, & otiosi discurrant; item ne sæculares per templum claustrum loca intrare possint. Habenda insuper est ratio, ut talis constituatur custos, de quo nulla possit esse suspicio, quòd extraneos per templum ad colloquendum cum Religiosis admittat, aut ipsemet hac in parte peccet. Curandum præterea, ne Religiosi absoluto divino Officio eos, quos velint, in templo convenire queant, multò minùs ut templum exeant, & vel in ostio transeuntes observent, vel ad vicinos confabulandi gratiâ procedant.

§. IV. *Monasteria ruinosæ ad urbes transferantur.*

AD colendam arctiùs solitudinem, multa utriusque sexûs Monasteria procul ab urbibus, in agris, & sylvis fuerunt extructa, quæ si iniquitate temporum, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus sine ulla custodia exposita, aut ita destructa existant, ut sine maximis sumptibus restaurari nequeant, aut bellorum calamitatibus, vel malâ bonorum administratione eò redacta sint, ut reditus vix pauculis personis sustentandis sufficiant, expedire judicamus, ut Religiosi illorum Monasteriorum sese ejusdem Ordinis Monasteriis in urbibus constitutis, de Nostro consensu jungant, aut si hoc fieri nequeat, desolata potiùs in urbibus loca emant, quàm ea, quæ extra urbes habent, reædificent; tum ne ea quæ extra urbes instauraturi essent, iisdem periculis exponantur, tum ne dubiâ meliorum temporum expectatione in talibus Monasteriis disciplina prorsus collabatur.

CAPUT XI.

§. I. *Modus excipiendi hospites.*

Hospites in virorum Monasteriis à Religioso modesto, ac gravi ad hoc deurato benignè excipiantur; maxime Religiosorum consanguinei, & juxta Regulam in mensa Abbatis, Præpositi, Prioris, vel Guardiani, vel alio honesto loco, advocatis, si ita Superiori videbitur, iis quorum causâ venerint, tractentur; sit autem mensa frugalis, ebrietas, & provocationes ad æquales haustus prorsus vitentur, initioque refectiois ex devoto libello aliquid legatur; unde inter prandendum, aut cenandum piorum discursuum fumatur occasio, ne ad otiosa, aut quod pejus est, ad detractiones lingua prolabatur.

§. II. *Quibus extra mensam non propinetur haustus.*

Absoluto prandio, vel cenâ, ut viri Religiosi religiosè hospites tractent, vinum amplius non propinetur; turpe enim, & ignominiosum nimis est, viros Religiosos, ac professione sanctos, in similibus subinde læculares luxu, ac dissolutione superare, tibi que persuadere, quod non liberaliter exceperint hospites, ac convivas, nisi illos ebrios dimiserint.

§. III. *In mensa Superioris adhibeatur lectio.*

Mensam Abbatis, & cujuscunque alterius Superioris lectio sacra, & sobrietatis virtus semper exornent; tum ut vitæ, & morum integritate, ac sobrietate subditis præluceat, tum ut unâ cum cibo corporali, spirituali quoque alimonia, si qui adsint convivæ reficiantur, cognoscantque, Monasteria scholas esse, in quibus mortificationi carnis, non voluptati studetur.

§. IV. *Monialibus non licet cum aliis extra cantellos prandere.*

In Sanctimonialium Monasteriis locus hospitibus tractandis conveniēs, seclutus à Claustro deputetur, ubi amici, potissimum consanguinei monialium (si id necessitas, aut honestas poscat) decenter, & honestè, frugaliter tamen excipiantur: ad

locum hunc nulli Monialium, imò ne Abbatissæ quidem extra cancellos pateat accessus, sed ante eosdem cum amicis colloquantur; serventur similiter ea, quæ virorum Monasteriis de hospitalitate, ac temperantia servanda à Nobis, atque etiam Monialium Monasteriis, de modo excipiendi hospites, à Decessoribus Nostri ERNESTO, ac FERDINANDO Archiepiscopis germanico idiomate salubriter præscripta sunt.

CAPUT XII.

§. I. *In confessione, & sumptione Eucharistiæ que servanda.*

In expiatione conscientiarum, & humili peccatorum confessione, ac Sanctissimæ Eucharistiæ frequentatione, id observetur, quod cujusque Ordinis Regulæ, ac probatæ consuetudines requirunt: sciant interim omnes Superiores decretum CLEMENTIS Papæ VIII. de casuum reservatione, eorundemque absolute strictissimè sibi servandum esse, quod ne quenquam lateat, hic subjicimus.

Extat hoc decretum sub Urbani VIII. constitutionibus 28.

§. II. *Casus Regularium Superioribus reservati.*

Sanctissimus Dominus noster, qui jam pridem accuratè perpenderit, ac re ipsâ comperit, quod reservatio facultatis absolvendi Religiosos penitentes, à peccatis quibusdam gravioribus, nisi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illâ utantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori suo conscientie maculas detegere formidant, adducere posset in æternæ damnationis periculum, & spiritualis remedii desperationem; ideo ut huic malo Sanctitas sua opportunè prospiceret, decrevit, ut nemo ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet, exceptis iis, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum utilitati expedire prudenter in Domino judicaverit: veneficia, incantationes, sortilegia, Apostasia à Religione, sive habitu demisso, sive relicto, quando eò pervenerit, ut extra sepra Monasterii, seu Conventus fiat egressio: nocturna ac furtiva è Monasterio, seu Conventu egressio, etiam non animo apostatandi facta: proprietates contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale, juramentum falsum in judicio regulari seu legitimo: procuratio, auxilium, seu consilium ad abortum faciendum post animatum scutum, etiam effectu non sequuto: falsificatio manus, aut

aut sigilli Officialium Monasterii, aut Conventus, furtum de rebus Monasterii, seu Conventus in ea quantitate quæ sit peccatum mortale, lapsus carnis voluntarius opere consummatius: Occisio, aut vulneratio, seu gravis percussio cuiusque personæ, malitiosum impedimentum, aut retardatio, aut apertio litterarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores. Si quod aliud præterea peccatum grave pro Religionis conservatione, aut pro conscientie puritate reservandum videbitur, id non aliter fiat, quàm Generalis Capituli in toto Ordine, aut Provincialis in Provincia maturâ discussione & consensu. Non liceat Superioribus Regularium confessiones subditorum audire, nisi quando peccatum aliquod reservatum admiserint, aut ipsimet subditi spontè, ac proprio motu ab iis petierint. Superiores in singulis domibus depurent duos, tres, aut plures Confessarios pro subditorum numero majori, vel minori, iiq; sint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui à non reservatis eos absolvant, & quibus etiam reservatorum absolutio committatur, quando casus occurrerit, in quo eam debere committi ipse imprimis Confessarius judicaverit. Tam Superiores pro tempore existentes, quàm Confessarii, qui ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caveant diligentissimè, ne eâ notitiâ, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur: licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graves quibusdam peccatis, etiam non reservatis à Confessariis imponendas, quæ subditos ab huiusmodi perpetrandis cohibere possint. Atque ita per quoscunque Regularium Superiores, quicunque illi sint, observari mandavit. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac cuiusvis Concilii, & etiam generalibus decretis, nec non consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore observatis, aut Regulis in Generalibus, seu Provincialibus Capitulis editis, statutis, & consuetudinibus, etiam Apostolicâ auctoritate confirmatis, privilegiis, indultis, & concessionibus quorumcunque, quorum tenores hic pro expressis haberi voluit, ceterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum, die 26. mensis Maii anno Domini 1593.

s. III. Superiore facultatem à casibus reservatis absolvendi negante, Confessarius absolvere potest.

S Anclitas sua deinceps declaravit & declarat, ut si huiusmodi Regularium Confessarius casus alicujus reservati facultatem

petentibus, Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illâ vice Pœnitentes Regulares, etiam non obtentâ à Superiore facultate, absolvere.

s. IV. Confessarii Monialium sunt approbandi.

P ORRÒ & GREGORIUS XV. declarat, Constit. 18. nullum Sacerdotem sæcularem, vel cuiusvis Ordinis, vel instituti Regularum, etiam Superiorem, & quomodolibet exemptum, licet Episcopali auctoritate ordinariâ ad sæcularium confessiones excipiendas approbatum, ullarum cuiuscunque Ordinis Monialium, quantumvis exemptarum, aut sibi, vel ejusdem Ordinis Superioribus subjectarum, confessiones, sive ordinarias, sive extraordinarias audire posse, nisi speciatim ad id fuerit ante ab Episcopo Diocæsano approbatus, quam declarationem cum plurima contineat Regularibus præcipuè cognitu necessaria, subjungendam duximus & publicandam.

C A P U T XIII.

GREGORIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI,
Ad perpetuam rei memoriam.

s. I. Ad Ecclesiastica Sacramenta ministranda, & in Monasteriis Monialium Verbum Dei prædicandum idonei assumantur.

I Nscrutabili Dei providentiâ universalis Ecclesiæ regimini, meritis licet imparibus, præsidentes, Pastoralis nostræ Sollicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, ut à dignis, & probatis tantum Sacerdotibus sanctè administrantur Ecclesiastica Sacramenta, atque ut Virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissimè custodiantur, & viri assumantur idonei, ad prædicationis officium salubriter exequendum.

s. II. Approbatio Episcopi Diocæsani, vel beneficii Parochialis obrentio, ad sæcularium, etiam Sacerdotum, confessiones audiendas, omninò est necessaria.

S Anè Tridentinæ Synodi decretis providè cautum est, nullum presbyterum, etiam Sess. 23. de Ref. c. 15.

Regularem, posse confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat.

§. III. Regulares, ut seculares, circa curam animarum Episcopi Diocesani jurisdictioni, visitationi, & correctioni subsunt.

Trid. sess. 24.
de Reg. c. 11.

Nec non ut in Monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum secularium, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia, personæ, tam Regulares, quàm seculares ejusmodi curam exercentes, subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, jurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cujus diocesi sunt sita.

§. IV. Clausuræ institutio in Monialium Monasteriis, ejusq; conservatio, & restitutio Episcopis demandatur.

Trid. loc. cit.
c. 5.

Itemq; ut Episcopi universi sub obtestatione divini iudicii, & interminatione maledictionis aeternæ, in omnibus Monasteriis sibi subiectis Ordinariâ, in aliis verò Sedis Apostolicæ autoritate, clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi inviolata est, conservari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, alijsq; pœnas, quacunque appellatione postpositâ, compescerent.

§. V. Regulares in Ecclesiis propriis prædicaturi, benedictionem Episcopi, si in alienis, ejus licentiam debent petere.

Trid. sess. 5.
de Ref. c. 2.

Atque ut Regulares in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare volentes, se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, in Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, nullo modo prædicare possint sine Episcopi licentiâ: contradicente autem Episcopo, nulli, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis, prædicare præsumant.

Trid. sess. 24.
de Ref. c. 4.

§. VI. Nec possunt secularium confessiones excipere, vel Sacramenta Parochialia ministrare, vel curam animarum exercere sine hujusmodi approbatione.

Verùm quia experientia compertum est, Ecclesiasticis regiminis rationes postulare, ut decretis ejusmodi aliquid adiungatur: maturâ deliberatione nostrâ, & ex certâ scientia, ac

de Apostolica potestatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valiturâ constitutione, decernimus, statumus, & declaramus, ut deinceps tam Regulares, quàm seculares, quomodolibet exempti, sive animarum curam personarum secularium Monasteriis, seu domibus Regularibus aut quibusvis aliis Ecclesiis, vel beneficiis, sive Regularibus, sive secularibus incumbentem exercent; sive aliàs Ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex illis ministrent, præviâ Episcopi Licentiâ, & approbatione, sive quoquo modo in dictâ curâ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicujus ex illis administratione, de factio absque ulla autoritate se ingerant: in his quæ ejusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodè jurisdictioni, visitationi, & correctioni Diocesani Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, plene in omnibus subjiciantur.

§. VII. Privilegia, vel exemptiones in contrarium nequicquam illis seruiunt.

Ad hæc tam Regulares, quàm seculares hujusmodi, nullis privilegiis, aut exemptionibus tueri se possint, quò minus, si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Monasteriorum Monialium, etiam Regularibus subiectarum, ab Episcopo loci, similiter tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ delegato quoties, & quando opus fuerit, puniri & corrigi valeant.

§. VIII. Confessionibus Monialium præficiendis, omnes omninò ab Episcopo approbentur.

Confessores verò, sive Regulares, sive seculares, quomodocunque exempti, tam ordinarii, quàm extraordinarii ad confessiones Monialium, etiam Regularibus subiectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, nisi prius ab Episcopo Diocesano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant.

§. IX. Bona Sanctimonialium quarumcunq; etiam exemptarum, administrantes, quos annis Episcopo tenentur rationem reddere.

Sed administrantes bona ad ejusmodi Monasteria Sanctimonialium, ut præfertur, etiam Regularibus subiectarum, pertinentia, sive Regulares extiterint, sive seculares, quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque juris remediis cogi, & compelli queant.

§. X.

s. X. *Idem & rationabili causa possunt amoveri.*

Licetq; Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulares admonere, ut ejusmodi Confessores, atque Administratores amoveant, usq; Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem, predictos Confessores, & Administratores amovendi, quoties, & quando opus esse judicaverit.

s. XI. *Licet Episcopo Abbatissarum, Præpositarum, & aliarum electionibus, per se, vel alios, interesse & præsidere.*

AC similiter possit Episcopus, unâ cum Superioribus Regularibus, quarumcunque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorundem Monasteriorum quocunque nomine appellentur, electionibus per se vel per alium interesse, ac præsidere; absque ulla tamen ipsorum Monasteriorum impensa.

s. XII. *Regulares absque benedictione Episcopi in propria, & sine ejus licentia in alienis Ecclesiis prædicantes, possunt ab eodem puniri.*

AC demùm habeat Episcopus tanquam diœc. sedis delegatus, auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscumque exemptos, tam seculares, quàm Regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia, & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum non petitâ illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint. Ita ut Episcopi in superscriptis casibus, & in prænomatas personas, in præmissis omnibus, & singulis, aut circa ea quomodo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem per censuras Ecclesiasticas, aliasq; pœnas, uti ejusdem sedis delegati, procedere, omnemq; jurisdictionem exercere liberè & licitè valeant.

s. XIII. *Ira & non aliter judicandum esse Summus Pontifex decernit.*

Decernentes sic per quoscunque judices, quavis auctoritate fungentes, etiam Sacri palatii Auditores, nec non sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublatâ eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; irritum quoq; & inane, si se-

cus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

s. XIV. *Contrariis omnibus planè derogat.*

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, in favorem quarumcunque personarum, atque Ordinum, tam mendicantium, quàm non mendicantium, Militiarum, etiam S. JOANNIS Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujusvis alterius instituti, etiam necessariò, & in individuo exprimendi, Monasteriorum, Conventuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcunque tam secularium, quàm Regularium locorum, nec non illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoq; indulgis, & privilegiis, etiam in corpore juris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine foundationis concessis, etiam Mari magno, seu Bullâ aureâ, aut aliâ nuncupatis, Conseruatorum deputationibus, eorumq; atque aliis inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur; & quibusvis aliis sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisq; efficacioribus & insolitis, nec non irritantibus decretis, etiam motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, aut aliâ quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis; etiam si pro illorum sufficiente derogatione de illis, eorumq; totis tenoribus, & formis specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset: tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & formâ in illis traditâ observatâ, inserti forent, presentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quæ eisdem presentibus adversantur, illis aliâ in suo robore permansuris, specialiter, & expresse derogamus, ceterisq; contrariis quibuscunque.

s. XV. *Publicationem Romæ factam omnes ligare statuit.*

Ceterùm quia difficile foret presentes literas, ad singula quæque loca deferri, ut ea tamen omnibus innotescant, mandamus illas ad valvas Lateranensis, & Principis Apostolorum de urbe Basilicarum, atq; Cancellariæ Apostolicæ, & in acie campi Floræ publicari, & imbi affigi, & per aliquod tempus

poris spatium dimitti, eisq; detractis, earum exempla eo in loco relinquit.

s. XVI. Transumptis credi mandat.

AC volumus, ut earundem presentium literarum transumptis, etiam impressis, manualicijus Notarii publici subscriptis, & sigillo Prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forte exhibita, vel ostensa.

s. XVII. Sanctionem pœnalem subjicit.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, declarationis decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. DC. XXXI. nonis Februarii, Pontificatus nostri anno secundo.

C A P U T XIV.

s. I. Dubia ex prædicta Constitutione orta solvuntur à sacra Congregatione.

Ortis subinde super præinferta Constitutione Gregoriana dubiis, sacra Congregatio Cardinalium ad dubia Concilii Tridentini declaranda deputatorum consultata respondit in hæc verba: Sacra Congregatio Cardinalium Concilio Tridentini interpretum, censuit Constitutionem sanctæ MEM. GREGORII XV. de exemptorum privilegiis, nequaquam subjicere Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum jurisdictioni in his, quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cum in Sacramentis personis secularibus administrandis iidem Regulares delinquant.

s. II. Quanam altaria Ecclesiarum Regularium visitare possit Episcopus.

AD Primum propterea dubium, An liceat Episcopis visitare altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut loca ubi in eisdem Ecclesiis asservatur Sanctissimum Eucharistiæ Sa-

cramentum, vel ubi audiuntur confessiones personarum secularium? Respondit: Episcopis non licere in vim ejusdem constitutionis visitare altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca, ubi in eisdem Ecclesiis asservatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi confessiones personarum secularium audiuntur.

s. III. Quid eisdem circa confessiones audiendas præscribere valeat.

AD secundum, An Episcopi possint Regularibus præscribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel aliis illorum privilegia restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis? Respondit; Hac in parte constitutionem nihil novi juris induxisse, nec ullam novam auctoritatem Episcopis in Regulares attribuisse: ideoq; in vim ipsius constitutionis non posse Episcopos Regularibus præscribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel aliis illorum privilegia in Sacramentis administrandis restringere, ac moderari. Quod si aliunde Episcopis hujusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem constitutione sublatam.

s. IV. An facultas hæc extendatur in personas nullius Diœcesis.

AD tertium, An facultas Episcopis per constitutionem attributa in exemptos, tam sæculares, quam Regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis? Censuit ejusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

s. V. An competat aliis Prælatiis.

AD quartum, An eadem facultas competat aliis inferioribus Prælatiis proprium territorium, ac jurisdictionem quasi Episcopalem habentibus? Respondit: Non competere.

s. VI. An per Gregorianam jus confirmandi Abbatissas Episcopis attributum sit.

AD quintum, An per eandem constitutionem in illis verbis: Possit Episcopus, unà cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatissarum electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere, jus Abbatiss-

Tom. 3. Bullarum post Gregor. XV. Pape Constit. 18.

fas confirmandi Episcopis attributum censeatur? Respondit; *ius confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per constitutionem attributum.*

s. VII. *An omnes Confessores Monialium ad petendam approbationem Episcopalem, & subeundum examen obligentur.*

AD Sextum, An Confessores Monialium ante editam constitutionem deputati debeant ab Episcopo examinari, & approbati? Respondit; *Confessores quidem extraordinarios Monialium nullatenus posse post constitutionem, illarum confessiones audire, nisi prius ab Episcopo Diocesano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confessores ante constitutionis publicationem deputatos posse, durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere in confessionibus Sanctimonialium audiendis, absque alio examine, & approbatione Episcopi; quod si contingat, ut illorum facultas à Sede Apostolica ultra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbati.*

s. VIII. *Quid de Superioribus Regularibus ante publicationem constitutionis deputatis statuendum sit*

AD septimum, An Superiores Regulares similiter ante ipsius constitutionis publicationem electi, seu deputati, alià indigeant Episcopi approbatione, pro confessionibus Sanctimonialium sibi subiectarum audiendis? Respondit; *Superiores electos, seu deputatos ante ipsius constitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi confessiones Monialium sibi subiectarum, posse, durante eorum Officio, pergere sine alia Episcopi approbatione, in confessionibus audiendis illarum tantum, quæ spontè, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò, eos, qui post constitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum Officiis, seu dignitatibus, expleto jam tempore à constitutionibus cuiusque Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam posse Sanctimonialium confessiones audire, nisi prius à Diocesano Episcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.*

s. IX. *An confessiones ab illis post publicationem exceptæ nullæ sint.*

AD octavam, An confessiones, quas audiunt Superiores Regulares ele-

cti, seu deputati, vel confirmati, post publicationem, & scientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtentâ Episcopi approbatione sint nullæ, atque irritæ, nec ne? Respondit; *confessiones huiusmodi nullas, atque irritas esse.*

s. X. *An generaliter approbati pro confessionibus, Monialium confessiones etiam audire possint.*

AD nonum, An Regulares generaliter ab Episcopo approbati ad confessiones personarum sæcularium audiendas, censeantur etiam approbati ad audiendas confessiones Monialium sibi subiectarum? Respondit; *Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad confessiones personarum sæcularium audiendas, nequaquam censeantur approbatos ad audiendas confessiones Monialium sibi subiectarum, sed egere quoad hoc speciali Episcopi approbatione.*

s. XI. *An approbatus ad audiendas confessiones Monialium unius Monasterii, alterius audire valeat.*

AD decimum, An Regularis ad audiendas confessiones Monialium unius Monasterii ab Episcopo approbatus, confessiones Monialium alterius Monasterii audire possit? Respondit; *Regularem ad audiendas confessiones Monialium unius Monasterii ab Episcopo approbatum, minimè posse audire confessiones Monialium alterius Monasterii.*

s. XII. *An pro una vice approbati, absque nova licentia pluries Monialium confessiones audire possint.*

AD undecimum, An Confessores Regulares extraordinarii semel ab Episcopi deputati, & approbati ad audiendas Monialium confessiones pro una vice infra annum, ad præscriptum sacri Concilii Tridentini, possint virtute dictæ approbationis pluries, tanquam Confessores extraordinarii, earundem confessiones audire, absque nova Episcopi licentia? Respondit; *Confessores extraordinarios semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium confessiones pro una vice audiendas, haud posse pluries, in vim approbationis ejusmodi, illarum confessiones audire, sed ab Episcopo toties esse*

178 Decreta Synodalia D. Maximiliani Henrici

approbandos, quoties casus deputationis contigerit.

s. XIII. *An Episcopus causam amotionis Confessorum, & Administratorum Superioribus Regularibus significare obligetur.*

AD duodecimum. Cùm in eadem constitutione statutum sit, ut liceat Episcopo ex rationabili causa Superioribus Regularibus admonere, ut amoveant Confessores Monialium, atque Administratores bonorum, ad earundem Monialium Monasteria pertinentium, iisque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & Administratores amovendi, quoties, & quando opus esse judicaverit, an ejusmodi causam Episcopus Superioribus Regularibus significare teneatur? Respondit; non teneri ejusmodi causam significare Superioribus Regularibus, sed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Episcoporum, quorum conscientiam sacra Congregatio serio oneravit, ne facultate sibi in hac parte attributâ quoquo modo abutantur, ejus rei in districto Dei judicio rationem reddaturi.

s. XIV. *An jurisdictio Episcopalis contra Religiosos in omnibus delictis sit fundata.*

AD decimum tertium. An eadem constitutio, quâ parte supponit Episcopi jurisdictioni Regulares delinquentes circa personas degentes intra septa Monasteriorum Monialium, aut circa clausuram, vel bonorum administrationem eorundem Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò solum in notoriis, & cum scandalo populi? Respondit; constitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantum, & cum populi scandalo.

s. XV. *Decreta Congregationis Apostolicæ auctoritate confirmata.*

QUæ sacre Congregationis responsa ad se relata fel. recordat. GREGORIUS XV. & URBANUS VIII. in omnibus approbarunt.

s. XVI. *Quando puniri possint Regulares ad electionem Abbatissæ non præmonito, vel non expectato Episcopo procedentes.*

EXorto etiam dubio, an liceat Episcopo in vim constitutionis GREGORII XV. de exemptorum privilegiis, punire Regulares, qui ad Abbatissæ electionem procedunt, ante tempus ipsi Episcopo significatum, aut die electionis eidem nullatenus prænuntiata? sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Respondit: Regulares ex eadem constitutione ita demùm teneri Episcopo significare diem electionis Abbatissæ, eumq; usque ad præfinitum tempus expectare, si antea expressè ipse declaraverit, se uti velle facultate sibi hac in parte attributâ, Abbatissarumq; electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere. Post eam verò declarationem licere Episcopo animadvertere in Regulares, qui ante tempus significatum, aut die electionis eidem non prænuntiata, ad Abbatissæ electionem procedunt.

s. XVII. INNOCENTIUS X. Gregorianam constitutionem, & Cardinalium declarationes confirmavit.

PRæmissæ etiam Cardinalium declarationes, & GREGORII XV. constitutio, ex INNOCENTII X. Summi Pontificis constitutione in causa Angelopolitana jurisdictionis in Indiis Occidentalibus novæ Hispaniæ, non tantum roborantur, sed & alia complura notatu digna dubia huc spectantia resolvuntur, cujus proinde verba subjicimus.

C A P U T XV.

s. I. *Controversia inter Episcopum Angelopolitanum, & Religiosos Societatis Jesu, super munere prædicationis, & secularium confessionibus.*

CUm, sicut accepimus, aliqua fuerint ortæ differentiæ, inter Venerabilem Fratrem JOANNEM Episcopum Angelopolitanum sive populi Sanctorum Angelorum in Indiis Occidentalibus ex una, & dilectos filios Clericos Regulares Societatis Jesu partibus ex altera; de, & super munere Prædicationis verbi Dei in propriis eorundem Clericorum Regularium, petita solum Episcopi benedictione, quam in alienis Ecclesiis petita, & obtenta ab eodem Episcopo Diocesano licentiâ exercendi; nec non super confessionibus Laicorum audiendis prævio examine, sive approbatione ejusdem Episcopi

Tom. 4. Bullarum, const. 30.

Episcopi Diocesani, quæ dicti Clerici Regulares in vim privilegiorum prædictæ Societati, Apostolicâ auctoritate concessorum, sibi proprio jure licere prætendebant, & desuper in partibus fuerit deventum ad plures actus judiciales, & pro parte Clericorum Regularium hujusmodi ad electionem Conservatorum privilegiorum hujusmodi: Nobisq; tam dicti JOANNIS Episcopi, quàm eorundem Clericorum Regularium nomine, pro sopiendis differentiis hujusmodi quadam dubia decisionem differentiarum præfatarum, nec non jurisdictionem Ordinariorum in exemptos, & ipsorum Clericorum Regularium exemptionem à jurisdictione Ordinarii concernentia fuerint proposita, ad quæ ambe partes responderi, & quid desuper observandum sit, auctoritate Nostrâ Apostolicâ statui, & stabiliri desiderabant.

S. II. A Summo Pontifice examinanda committuntur Cardinalibus, aliisq; Prælati.

NOs qui omnium fidelium, & præsertim Ecclesiasticorum quieti libenter incumbimus, differentias prædictas, totumq; negotium particulari Congregationi aliquorum Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, & dilectorum Romanæ Curie Prælatorum examinandum commisimus, qui auditis sapiens Procuratoribus prædicti JOANNIS Episcopi; nec non Procuratore generali Societatis prædictæ, negotio maturè discusso, omnibus dubiis, & petitionibus hinc inde propositis responderunt, prout sequitur; videlicet:

S. III. Qui desuper responderunt.

Sacra Congregatio à Sanctissimo Domino Nostrò deputata super controversiis vertentibus inter Episcopum Angelorum in Indiis occidentalibus, & Religiosos Societatis JESU, sæpius auditis Procuratoribus ab eodem Episcopo ad urbem ablegatis, nec non ipsius Societatis Procuratore generali, negotioq; accuratè discusso, censuit prædictos Religiosos nequaquam posse in Civitate, & Diocesi Angelopolitana personarum secularium Confessiones audire, sine approbatione Episcopi Diocesani, nec verbum Dei prædicare in Ecclesiis sui Ordinis, non perit à ipsius benedictione, nec in aliis Ecclesiis sine ejus licentia, nec in Ecclesiis, etiam sui Ordinis, ipso contradicente, & contravenientem ab Episcopo, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, coerceri, & puniri posse, etiam censuris Ecclesiasticis, in vim constitutionis sancti. mem. GREGORII XV

quæ incipit: Inscrutabili Dei Providentiâ. Ac prouide memoratis Religiosis, qui hujusmodi approbationem, ac licentiam se obtinuisse non docuerint, potuisse Episcopum, seu ejus Generalem Vicarium præcipere sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ut à confessionibus audiendis, & verbi Dei prædicatione abstinere, nec ob eam causam licuisse dictis Religiosis, quasi à manifestis injuriis, & violentiis eligere conservatores, eosq; ut præfertur, electos, in Episcopum, ejusque Vicarium Generalem indebitè, ac nulliter excommunicationem fulminasse. Ceterum S. Congregatio seriò in Domino hortatur, ac monet Episcopum, ut Christiana mansuetudinis memor, erga Societatem JESU, quæ laudabili suo Instituto in Ecclesia Dei tam fructuosè laboravit, ac sine intermissione laborabat, paterno se gerat affectu, eamq; in regimine Ecclesiæ suæ perutilem adnutricem agnoscens, benignè foveat, ac pristinæ suæ benevolentia restituat; quemadmodum sacra Congregatio ipsum facturum confidit, sibiq; certò pollicetur, cum ejus zelum, pietatem, ac Pastoralem sollicitudinem compertam habeat. Datum Romæ die 16. April. Anno 1648.

S. IV. Ac diversa dubia hinc inde proposita resolverunt.

ET præmissorum occasione pro parte prædicti JOANNIS Episcopi, nec non Religiosorum Societatis JESU in eadem Congregatione proposita fuerunt diversa dubia, de mandato Sanctissimi resolvenda, quæ quidem sacra Congregatio sæpius auditis Procuratoribus ab eodem Episcopo ad urbem missis; nec non Procuratore generali ipsius Societatis, negotioq; maturè perpenso, ad singula dubia ab utraq; parte proposita, respondit ordine, quo sequitur.

S. V. Dubia ex parte Episcopi Angelopolitani.

Primò. An in casu quo Episcopus præcipiat decreta aliqua Concilii Tridentini à Regularibus observari, & executioni demandari, Regulares quicunque, etiam Societatis JESU, sub prætextu, quod hujusmodi præcepta infringant sua privilegia, possint eligere Conservatores? Congregatio respondit; si Episcopus præcipiat Regularibus, etiam Societatis JESU, ut decreta aliqua Concilii Tridentini observent, ac exequantur in illis casibus, in quibus ipsum Concilium, vel constitutiones Apostolicas

Regulares exempti subijciuntur jurisdictioni, & correctioni Episcopi, minimè licere ipsis Regularibus ob eam causam Conservatores eligere.

Secundò. An quando Ordinarius procedit juris ordine servato, adversus Regulares prædictos in casibus, in quibus per Concilii Tridentini, vel constitutiones Apostolicas ipsi subijciuntur, possint Conservatores iudices assignare? Respondit, *ut ad primum, non posse.*

Tertio. An Regularibus, etiam Societatis Jesu, asserentibus se habere privilegia, quò minùs obediant Episcopo in executione decretorum juris communis, Concilii Tridentini, constitutionum Apostolicarum, Ordinarii debeant ipsis adhibere fidem absque exhibitione hujusmodi privilegiorum? Respondit, *Ordinarius non teneri hujusmodi asseritioni fidem adhibere, absque integrali privilegiorum exhibitione.*

Quarto. An in casu, quo Regulares quicumque, etiam Societatis Jesu, exhibeant aliqua privilegia, & Ordinarii iudicent ea non suffragari casui de quo agitur, & ad rem non facere, Regulares præfati possint, & debeant provocare ad Summum Pontificem, vel in partibus Indiarum remotissimis ad Metropolitanum, sive Ordinarium viciniorem, vel potiùs possint hoc casu eligere iudices Conservatores? Respondit; *si verba privilegiorum sint obscura, & ambigua, non licere recurrere ad Metropolitanum, vel viciniorem Episcopum nec Conservatores eligere, sed Summum Pontificem pro interpretatione esse adendum.*

Quinto. Utrum Constitutio fel. record. GREGORII XV. circa Conservatores Regularium publicata anno 1621. cum declarationibus Eminentissimorum sacre Congregationis Concilii Tridentini Interpretum desuper editis, æquè afficiat, & comprehendat Religiosos Societatis Jesu, ac reliquos Regulares, ita ut omnia alia prædictæ Societatis privilegia fuerint reducta ad terminos dictæ Constitutionis, & sic impostèrùm debeant ab iis eligi Conservatores, juxta formam, & tenorem prædictæ Constitutionis? Respondit; *hujusmodi Constitutionem cum declarationibus, ut præteneditur, editis, æquè afficere Religiosos Societatis Jesu, atque aliorum Ordinum, & Conservatores ad illius præscriptum esse eligendos, non obstantibus quibusvis privilegiis, quippe quæ omnia sunt redacta ad terminos ipsius Constitutionis.*

Sextò. An Regulares prædicti gravari alieno, vel ad ratiocinia, vel testamen-

torum Executores, possint Conveniri coram Ordinario, si Conservatores non nominaverint intra tempus habile ab Ordinario præscriptum? Respondit; *Regulares in causis præfatis coram Ordinario loci esse conveniendos, si ad præscriptum Constitutionis Sanctæ mem. GREGORII XV. Conservatores non elegerint, ipsumq; electionis documentum intra præfixum tempus in actis Curie ipsius Ordinarii non exhibuerint, ac dimiserint.*

Septimò. An dicti Regulares, Conservatores sive ad jura, sive ad privilegia tuenda assumentes, teneantur ante exercitium Commissionis præstare cautionem coram Ordinario, sive alio iudice competente, de iudicio fisci, & iudicatum solvendo, casu quo in lite sive causa succubuerint? Respondit, *non teneri.*

Octavo. An quando Episcopi jura, vel decimas Cathedralium adversus Regulares prædictos dote suâ spoliantes Ecclesias coram iudice competente tuentur, librosque, memorialia, & allegationes producunt, jus Ecclesiarum Cathedralium exprimentes, & acquisitiones Religiosorum, aliaque id generis adnumerantes, hujusmodi scriptorum occasione possint Regulares nominare Conservatores, prætendentes injuriam sibi inferri, in referendo immoderatas acquisitiones? Respondit; *si Episcopi pro tuendis juribus Cathedralium Ecclesiarum coram iudice competente hujusmodi scripta producant, & Regularium immoderatas acquisitiones veraciter, & modestè referant, non licere Regularibus ob eam causam ad Conservatores recurrere.*

Nonò. Utrum Regularis quicumque, etiam Societatis Jesu possit administrare Sacramentum Pœnitentiæ sæcularibus absque licentia Episcopi Diocæsani, etiam si in aliena Diocesi approbatus sit? Respondit, *Regulares, etiam Societatis Jesu, in una Diocesi ab Episcopo approbatos ad confessiones personarum sæcularium audiendas, nequaquam posse in alia Diocesi hujusmodi confessiones audire, sine approbatione Episcopi Diocæsani.*

Decimò. An Episcopus contra dictos Regulares audientes in sua Diocesi confessiones sæcularium, absque sua approbatione, vel Concionatores absque licentia Episcopi intra, & extra proprias Ecclesias, possit procedere, eos à talibus ministeriis removendo, sive præceptis, & aliis juris remediis coercendo? Respondit; *eisdem Regularibus, qui confessiones personarum sæcularium audiunt, sine approbatione Episcopi*

Episcopi loci, vel predicant in Ecclesiis sui Ordinis, non petita illius benedictione, aut in aliis Ecclesiis absque ipsius licentia, vel in Ecclesiis, etiam sui Ordinis, ipso contradicente, posse Episcopum in vim Constitutionis fel. record. GREGORII XV. quæ incipit: Inscrutabili Dei providentiâ, tanquam Sedis Apostolicæ delegatum, administrationem Sacramenti Pœnitentiæ, ac munus prædicationis interdiceret, easq. juris remediis coercere, & punire.

Undecimò. An quando Episcopo constat dictas licentias obtentas non fuisse, ipse possit præcipere, ut, donec licentiam intra præscriptum tempus exhibeant, à tali ministerio abstineant, & an requirendus sit per Episcopum pro his exhibendis Provincialis in alia Diœcesi, vel longissimè existens, vel ipsi Regulares Confessarii, vel eorum Superiores ejusdem Diœcesis, in qua prædicta exercent? Respondit; posse Episcopum sic præcipere, nec pro hujusmodi licentiis requirendum esse Provinciale, sed satis esse ipsos Religiosos requirere, aut eorum Superiores in Diœcesi Episcopi existentes.

Duodecimò. An, si contingat, ut aliquis prædictorum Regularium insurgat contra Episcopum in propria Diœcesi, maledictis, cum scripto, vel dicto populum scandalizando, possit ab Episcopo puniri, & quâ animadversione; & quid si hujusmodi delinquens transiverit ad aliam Diœcesin, hoc casu servandum sit? & qua pena puniendus sit Regularis, qui commorans in una Diœcesi spargat famosos libellos contra Ordinarium alterius Diœcesis? Respondit; si Regularis intra claustra degens, extra ea in casibus in dubio expressis, ita notoriè deliquerit, ut populo scandalo sit, Episcopo instante teneri Superiorem Regularem, infra tempus ab Episcopo præfigendum, severè illum punire, ac de punitione Episcopum certiores facere: alioquin sic delinquentem ab Episcopo puniri posse, ad præscriptum Concilii Tridentini cap. 14. sess. 25. de Regul. Quod si delinquens ad aliam Diœcesim migraverit, servandum esse, quod præcipitur in Constitutione sanctæ mem. CLEMENTIS VIII. incipiente, suscepti muneris ratio.

Decimò tertio. An Conservatores nominati, & electi à Regularibus prædictis, antè exercitium suæ jurisdictionis, teneantur authenticum documentum exhibere coram Ordinario, sub pœna nullitatis actuum? Respondit; utiq. teneri.

Decimò quarto. An privilegia, quæ sunt contra jurisdictionem Ordinarii, & quibus gaudent, & gaudere prætendunt Re-

gulares prædicti, debeant Episcopis notificari, sive insinuari? Respondit; Regulares teneri hujusmodi privilegia Episcopo exhibere si eis uti voluerint.

Decimò quinto. An prædia rustica, metallorum fodinæ, saccari opificinæ à Regularibus Societatis, vel aliis possessa, vel aliæ domus sæculares, in quibus videlicet, unus, vel duo Regulares tantum commorantur, gaudeant privilegio Collegiorum, seu Conventuum? Respondit; non gaudere.

Decimò sexto. Utrum Regulares prædicti apothecas quarumcunque mercium, macella, & similia, præsertim prope Collegia, sive Conventus exercentes, possint ab Ordinario sub censuris inhiberi, ne hujusmodi exerceant? Respondit, non posse Episcopum hoc prohibere Regularibus exemptis, sed si in præmissis ita notoriè delinquant extra claustra, ut populo scandalo sint, servandum esse, quod dictum est supra in responsione ad duodecimum.

Decimò septimò. Utrum Regulares etiam Patres JESUITÆ in suis prædiis, opificinis, aliisque suis domibus sæcularibus, sitis intra limites Parochialium ad se non spectantium, possint administrare Sacramentum Baptismatis, solemnem Matrimonii, extremæ unctionis, & Eucharistiæ in Festo Paschatis, famulis, mercenariis, rusticis, sive aliis id genus hominibus sæcularibus, absque Ordinarii vel Parochi Licentia? Respondit, non posse.

Decimò octavo. Utrum Patres Societatis in Civitatis, & Diœcesi Angelorum possint conservare vasa sacra, Altaria, & similia, in quibus unctio requiritur? Respondit itidem; non posse.

S. VI. Dubia pro parte Religiosorum Societatis JESU.

Pro parte Religiosorum Societatis JESU propõsita fuerunt infra scripta dubia.

Primò. An Episcopi in partibus Indiarum possint ex integro totum unum Monasterium vel Collegium ab audiendis confessionibus suspendere? Respondit; Episcopos Indiarum posse quidem omnibus simul unius Monasterii, vel Collegii Confessariis adimere facultatem audiendi Confessiones personarum secularium, etiam inconsultâ sacrâ Congregatione Episcoporum & Regularium negotiis præpositâ, cum decretum ab ea editum sub die 20. Novembris 1615, ex intentionis defectu, & convenientia morali non

extendatur ad Regiones illas, tam longè ab urbe distitas. Verùm ab hac generali suspensione, quæ vix sine scandalo, & animarum pernicie contingere potest, abstinendum esse Episcopis, nisi gravissimâ subsistente causâ, super quo sacra Congregatio illorum conscientias graviter voluit esse oneratas.

Secundò. An Episcopus Regularem pro confessionibus semel approbatum, sine nova causa suspendere possit ab ipsis confessionibus audiendis? Respondit; Regulares aliàs liberè ab Episcopo, prævio examine approbato ad audiendas confessiones personarum secularium, ab eodem Episcopo suspendi non posse, sine nova causa eâq; ad confessiones ipsas pertinate.

Tertiò. An Bulla PII V. 34. in ordine tom. 2. Bullarii concessa, instante, & supplicante Serenissimo Rege Catholico, non ad petitionem Regularium fit revocata, in Bullis Summorum Pontificum, in quibus exemptiones Regularium mitigantur? Respondit: agendum cum Sanctissimo, an velit declarare Bullam non esse revocata, illam tamen non suffragari, nisi in locis, ubi est defectus Parochorum.

Quartò. An Episcopus possit cum censuris procedere contra Regulares exemptos, si inobedientes fuerint in confessionibus audiendis, vel prædicatione verbi Dei, & hoc, an vigore Concilii Tridentini, vel per quem Cånonem? Respondit; posse procedere, non quidem in vim Concilii Tridentini, sed in vim Constitutionis GREGORII XV. quæ incipit: *Inscrutabili Dei providentia.*

Quintò. An licentia audiendi Confessiones, & prædicandi, ab Episcopo per literas missivas, an solum per literas patentes Cancellariæ concedi possit? Respondit; posse concedi, etiam per literas missivas, vel oretenus, si ita Episcopo videbitur.

Sextò. An talis licentia oretenus sine scriptis concedi possit? Respondit; ut ad proximum.

Septimò. An facultas eligendi Conservatores concessa Societati à GREGORIO XIII. suffragetur illis in locis, in quibus non adsunt iudices Synodales? Respondit; ubi non adsunt iudices Synodales, privilegium GREGORII XIII. non suffragari, quoad hoc, ut Societas non teneatur ex illis eligere Conservatores, dummodo tamen in reliquis servetur forma Constitutionis GREGORII XV. hac de re editæ.

Octavò. An Conservatores Societatis, Vicarios Generales Episcoporum auctoritate Apostolicâ per sententias, censuras,

& penas Ecclesiasticas compellere possint virtute Bullæ GREGORII XIII. incipiente; Equum reputamus &c. Datum ultima Februarii 1573? Respondit; posse à manifestis injuriis, & violentiis eos compescere, etiam censuris, & penis Ecclesiasticis. Datum Romæ die 16. Aprilis 1648.

S. VII. Confirmantur præmissa.

Quapropter ut præmissa firmiter subsistant, & inviolabiliter observentur, Nobis pro parte JOANNIS Episcopi hujusmodi fuit humiliter supplicatum, ut illa auctoritate Apostolicâ confirmare de benignitate Apostolica dignemur. Nos igitur dicti JOANNIS Episcopi votis hac in re annuere, illumq; specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & eundem JOANNEM Episcopum à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdictionis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & penis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum presentium duntaxat consequendum, harum serie absolvent. & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinari, præinserta responsa, seu resolutiones auctoritate prædictâ, tenore presentium confirmamus, & approbamus, illisque Apostolicæ firmitatis vim, & robur adjicimus, & inviolabiliter observari mandamus, salvâ tamen semper in præmissis auctoritate dictæ Congregationis.

S. VIII. Decretum irritans.

Decernentes sic, & non aliter in præmissis per quoscunque iudices Ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere legatos, judicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, si quid secus à quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

S. IX. Clausula derogatoria.

Non obstantibus Apostolicis, ac universalibus, Provincialibusq; & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, nec non Ecclesiæ Angelopolitanae, ac Societatis prædictæ, etiam juramento, confirmatione Apostolicâ, vel aliâ quavis firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & literis Apostolicis eidem Ecclesiæ, & Societati, sub quibuscunque verborum tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatarum derogato-

derogatorijs, alijsq; efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac decretis, etiam irritantibus, etiam motu proprio, ac etiam conſiſtorialiter, & alijs quomodolibet in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro ſufficienti illorum derogatione, de illis eorumq; totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quavis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium, & ſingulorum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſus habent. illis alijs in ſuo robore permansuris, ad effectum præmiſſorum ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæterisque contrariis quibuſcunq;. Datum Romæ apud S. Mariam majorem ſub annulo Piſcatoris, die XIV. Maii M. DC. XLVIII. Pontificatus noſtri anno quarto.

CAPUT XVI.

§. I. Quales Monialibus præſciendi Confeſſarii.

Itaque deinceps Superiores omnes, quibus Monasteriorum Sanctimonialium cura incumbit, omni ſolicitudine, ac ſtudio provideant, ut Monialibus ii potiſſimum Confeſſarii ordinarii, ſeu Directores à Nobis, Noſtræ Vicario in ſpiritualibus Generali ad id ſpecialim approbati, aſſignentur, qui non modo in caſibus conſcientiæ probè verſati, ſed etiam ætate provecti, morum integritate, ac diſcretione ſint probati.

§. II. Monialibus ter in anno Confeſſarius extraordinarius concedatur.

UT verò anxietati conſcientiarum ſubveniat, decretis Conciliorum tam Generalis Tridentini, quàm Provincialium Colonienſium inhærendo; volumus, ut cujuſvis Monasterii Sanctimonialium Superior, præter ordinarium ipſarum Confeſſarium, minimùm ter in anno offerat eis alium extraordinarium ſæcularem, aut Regularem, à Nobis, vel Noſtro Vicario in ſpiritualibus Generali priùs idoneum judicatum, & ad id ſpecialiter approbatum, cui omnes ſe liſtere teneantur, & confiteri, quæ voluerint, poterunt.

*Seſſ. 25. de
Regul. c. 10.
Sub Herman.
ſp. 306. c. 8.
ſub Adolph. 3.
p. 455. col. 2.*

§. III. Moniales extra Monasterium conſtitutæ non abſolvantur, niſi Ordinis ſui ſignum gerant.

Confeſſarius Sanctimonialium quæ ex Monasteriis ſuis violentiâ aliquâ ſunt expulſæ, vel alijs legitimâ authoritate extra Monasterium ſuum degunt, eas non abſolvat, niſi dum inter Catholicos morantur, capitis ſaltem ſui integumentum ex Regulæ, ac Ordinis ſui præſcripto gerant, ac reliquo habitu humilitatem, ac contemptum ſæculi præferant. Hortentur etiam eas, atque conſilijs juvent, ut ſilentium, ſolitudinem, fugam ſæculi, jejunia Ordinis, paupertatem, ac ſub idoneæ perſonæ directione obedientiam, & reliqua Ordinis peculiaria ſtatuta, quantum fieri poteſt, ſervent, habitationem pariter ſuam, ſi non in Monasteriis, ſaltem apud Dei timore præditos habeant, qui ipſas authoritate ſua in Officio continere poſſint.

CAPUT XVII.

§. I. Regulares frequenter communicent.

Religioſi omnes, etiam Donati, ſeu Oblati, & Converſi, quos vocant, & quotquot Religionis habitum gerunt, ſi non frequentius, ſingulis ſaltem menſibus, & celebrioribus præterea CHRISTI, Beatæ Mariæ, nec non præcipuorum Sancto- rum Ordinis, Civitatis, & Diœceſis Noſtræ, quam incolunt, Patronorum Feſtivitytibus, confeſſionem peccatorum faciant, & Sacro-ſanc- tam Euchariftiam ſumant; ut eo ſalutari præſidio, ad omnes dæmonis oppugnationes fortiter ſuperandas ſe muniant, atque quod eorundem vocatio vel maximè exigit, tanquam Noë, Job, & Daniel, adverſus omnes ingruentes populo Dei miſerias, & ærumnas, ceu firmiſſimas arces ſeſe opponant.

*Clem. ne in
agro & ſanè
de ſtatu
Monach.
Trit. ſeſſ. 25.
de Reg. c. 10.*

§. II. Miniſtri Altaris quoties communicare debeant.

Miniſtri Altaris in minoribus Ordinibus conſtituti, non tantùm ſingulis menſibus, alijsque Feſtivitytibus, ſed ſingulis etiam diebus Dominicis ſecundùm ſtatuta Decreſſoris Noſtri CONRADI Archiepiſcopi communicent; decet enim eos, qui ad Sacerdotium aſpirant, & ſacris Operanti ceu terreſtres Angeli aſſiſtunt,

pag. 15.

stunt, ut frequentiori Corporis CHRISTI Communionem se ad hoc sanctè disponant.

C A P U T XVIII.

§. I. Crebra ad Religiosos fiat exhortatio.

Serm. 2. Quatrag.

Utilissima est ad perfectionem acquirendam crebrior apud Religiosos exhortatio, per quam cognoscant, quantumcunque in via perfectionis proficiant, semper tamen sibi superesse, quod quaerant, ne (ut ait D. LEO) *ab itineris nondum finiri intentione cessantes, ibi incidant deficiendi periculum, ubi proficiendi deposuerint appetitum.*

§. II. Eaque ad vitam Regularis perfectionem potissimum dirigatur.

Exhortationes quæ ad Regulares tam viros, quam mulieres instituentur, ad perfectionem vitam Regularis potissimum dirigantur: ut omnes scopum vitam suam, quæque ad eam perfectiùs instituendam requiruntur, eò meliùs intelligant.

§. III. Lectio sacra adhibeatur in mensa.

Hic quoque argumento accomodata sit lectio sacra, quæ tempore prandii, & cœnæ secundum Regulam, ac statuta servanda est, leganturque libri spirituales qui ad excitandum, & reficiendum Religiosorum spiritum præcipue conducunt.

§. IV. Etiam in mensa Laicorum.

Neque tantum ubi Sacerdotes, & Clerici, sed etiam ubi Religiosi Laici, seu Conversi sese reficiant, adhibeatur lectio, aut si eodem cum Sacerdotibus loco comedant, sub finem, aut initium mensæ, ex pio aliquo libello germanico capitulum legatur, ex quo & illi spiritualement capere queant utilitatem.

§. V. Concionatores à quibus abstinere debeant.

Contentiones, suggillationes, & altercationes à suggestu planè absint; quamvis causæ earundem multæ, ac magnæ videantur; ex istis enim non solum Dei, populique offensio, sed etiam cultus divini oritur perturbatio. Proinde omnes verbi Dei Præcones ab obtruncationi-

bus, convitiis, & iis, ex quibus colligi posset particularis aliqua animi passio, aut alicujus ab aliquo commissi criminis reprehensio, omninò abstineant. Quod si inter diversi Ordinis Religiosos, vel etiam inter Parochos, & Ordinum Regularium Concionatores aliqua exorta fuerit dissensio, caveant, ne in concionando auditoribus suis ulla alienioris animi signa prodant (mirum enim quantum sæculares homines offendat Religiosorum virorum discordia) sed utrique legitimos Superiores, aut arbitros Ecclesiasticos adeant, qui suam autoritate controversias amicabiliter componant.

Concil. Prov. Colon. sub Herm. V. p. 360. c. 8.

C A P U T XIX.

§. I. Dissidia inter Parochos, & Regulares tollantur.

Ut omnis inter Parochos, & Regulares dissidiorum, quæ in hisce Germaniæ partibus ratione verbi Dei, & audiendæ Missæ, diebus Dominicis, & Festivis, nec non Communionis Paschalis hactenus exorta fuere, occasio præcindatur, necessarium & opportunum duximus iisdem in memoriam revocare Sanctionem SIXTI IV. Pontificis, inter cætera statuentis in hæc verba: *Quod Fratres Mendicantes non prædicent, populos Parochianos non teneri audire Missam in eorum Parochiis diebus Festivis, & Dominicis; cum jure sit cautum illis diebus Parochianos teneri audire Missam in eorum Parochiali Ecclesia, nisi forsitan ex honesta causa ab ipsa Ecclesia se absentarent &c. Quodque etiam ipsi Fratres in sermonibus eorum non detrahant Prælati, & Rectoribus Parochialium Ecclesiarum. Nec etiam populos à suarum Ecclesiarum Parochialium frequentia & accessu abstrahant, sive retrahant quoquo modo. Et vice versâ ipsi Rectores, & Prælati aliquo modo non detrahant Mendicantibus, sed illum favorem, quem possunt, iis impendant, & in omnibus, & per omnia præsent, ita ut vera unitas, & perfecta charitas inter eos ostendatur &c. Injungentes Archiepiscopis, Episcopis, Plebanis, Rectoribus, Curatis, nec non Prioribus, Guardianis, & singulis Fratribus Ordinum Mendicantium sub pœna excommunicationis lætæ sententiæ, quam contrasacientes, & quolibet eorum contrasacientem incurrere volumus eo ipso, à qua absolvi nequeant, nisi de expresso consensu partis læsæ, & debitâ satisfactione præviâ inviolabiliter observent, & quantum in iis est, ab aliis observari faciant.*

C. vices de Trenga & pace X. inter com. Trid. sess. 22. in decreto de obser. in celebrat. Missæ §. moneant & sess. 24. de Res. c. 4. §. moneant; Episcopus.

§. II.

5. II. Decretum CLEM. VIII. quod obseruari mandatur.

EXortâ hac super re in Belgio inter Parochos, & Regulares controversiâ CLEMENS VIII. Papa, Octavio Frangipano Mirtho, suo & Apostolicæ Sedis per Germaniam inferiorem, & Belgarum Provincias Nuntio rescriptis sequenti tenore: Venerabilis Frater salutem & Apostolicam benedictionem. Significatum fuit Nobis nuper, non sine gravi animi nostri molestia, nuper in Oppido Duacensi, Atrebatensis Diœcesis nonnullos Parochos maximo cum fidelium scandalo, tum docendo, & concionando, tum omnes reprehensionibus, & censurarum Ecclesiasticarum comminationibus perterrendo, Christi-fideles avertere, ne Festis diebus ad Ecclesias Fratrum Ordinis Mendicantium, atque Collegii Societatis JESU, pro Missis audiendis accedere, & ne etiam Quadragesimali & Paschali tempore Fratribus dictorum Ordinum, ac Presbyteris Societatis JESU peccata sua confiteri possent, ausos fuisse: affirmantes ipsis Christi-fidelibus tam de jure, quàm de consuetudine prohibitum esse, in aliis, quàm Parochialibus Ecclesiis, Missas diebus Festis audire: nec licere illis Quadragesimali, & Paschali tempore aliis, præterquam propriis Parochis peccata sua confiteri; unde maximam in fideli populo exortam fuisse animorum perturbationem accepimus. Contra enim Fratres Ordinis Prædicatorum, & Conventualium, ac Presbyteri dictæ Societatis, privilegii Apostolicis suffulti, tum privatim, tum publicè in concionibus contrarium usum in Ecclesia Dei receptum, & permissum, ac à S. Patribus, œcumenicisque Conciliis approbatum defendere conati fuerunt. Rem autem eo protractam fuisse intelleximus, ut graves inde dissensiones inter dictos Parochos, & Presbyteros Societatis JESU suborta fuerint. Quod autem Nos gravius affecit, illud in primis fuit, quod Venerabiles Fratres, Archiepiscopus Cameracensis, & Episcopus Atrebatensis, inconsultâ Sede Apostolicâ, negotium hoc in disceptationem, tum etiam in iudicium fortassis apud secularem Curiam deduxerunt. At nos, ne graviora scandala suboriantur, paternè consulere, & celeri remedio prospicere volentes: causam, & causas hujusmodi, si quæ coram quocunque iudice introductæ reperiantur, ad Nos harum serie advocantes, illasq; penitus extinguentes, ac perpetuum de super tum Parochis, tum aliis prædictis silentium imponentes præsentis nostro decreto sancimus, licere secularibus, Christi-

fidelibus universis liberè Missas diebus Dominicis, & aliis majoribus Festis audire in Ecclesiis tam Fratrum Prædicatorum, quàm aliorum Mendicantium, nec non etiam Collegii Societatis JESU juxta illorum privilegia, & antiquas consuetudines, dummodo in contemptum Parochialium Ecclesiarum non faciant. Et tam dictis Fratribus Prædicatoribus, & Presbyteris dictæ Societatis, quàm aliis privilegiatis prædictis, quibus id à Sede Apostolica indulgendum est, idoneis tamen, & ab Ordinario approbatis peccata sua etiam Quadragesimali, & Paschali, & quovis alio tempore confiteri licet posse: dummodo tamen idem Christi-fideles Sacramentum Eucharistiæ die Festo Paschatis Resurrectionis, in propria Parochia, ab eodem Parocho sumant. Proinde tibi per præsentem committimus, & mandamus, ut præsentis nostrum decretum prædictis Archiepiscopo Cameracensi, & Episcopo Atrebatensi notum facias; iisdemq; auctoritate Apostolicâ mandes, ut illud in prædicto Oppido Duacensi, & ubicunque opus fuerit, publicari, & observari faciant: utque Parochos in eorum Officio contineant, illosq; ab avocatione populi ab Ecclesiis privilegiatorum, ac etiam à propositionibus, quibus tollitur populo libertas audiendi Missas in Ecclesiis privilegiatorum prædictis diebus, ac confitendi peccata sua, etiam in Paschate, ipsis privilegiatis, abstinere faciant. Iphis verò privilegiatis eadem auctoritate præcipias, ut in concionibus, & Catechismis populum ipsam, tum ad reverentiam Parochorum, tum ad eorum Missas, præsertim Dominicis, & aliis solemnibus Festis diebus audiendas: tum ad decimas, resque alias Ecclesiis debitas solvendas frequenter moneant, & adhortentur. Ac denique omnem hujusmodi controversiæ occasionem præcindere, & tollere, & Christi-fidelium animos ad unionem, & quietem traducere cures: omniaq; præmissa publicari, & exequi, adjectis etiam censuris Ecclesiasticis, & aliis tibi benè visis penis, opportunisq; omnibus juris, & facti remediis adhibitis, mandes, & facias. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 22. Decembris 1592. Pontificatus Nostri anno primo. Etli autem non minùs Regulares, quàm sæculares tam salutariibus ordinationibus meritò parere debuissent, graviter tamen accepimus, Regularium aliquos in urbe, & Diœcesi Nostra non solum clandestinis persuasionibus Parochianos à suis Parochis, & Parochiâ, ab auditione verbi divini, & Missâ suarum Parochia-

rum, diebus Dominicis, & Festivis, Communionem quoque Paschali abstrahere, sed & Pastoribus in faciem resistere, & publicè ex suggestu prædicare, neminem Parochianorum unquam teneri in sua Parochia verbum Dei, & Missam audire, neque Communionem Paschalem ibidem sumere, ita ut aliqui è Parochianis hac persuasione moti, intra tres, vel quatuor annos in Ecclesia sua Parochiali non videantur; imò eò audacià, procedere, ut à Nostriis, Nobisque immediatè subjectis Pastoribus doctrinam è suggestu traditam, carpere, & sugillare; vitam etiam eorundem, & mores reprehendere audeant. Quod cum non sit aliud, quàm sanctionibus Apostolicis reniti, auctoritatem Nostram vilipendere, Ecclesiæ Hierarchiam dissolvere, oves à suo Pastore alienare, Pastores in partem oneris à Nobis vocatos confundere, & eorum jura, auctoritatemque convellere. Hinc in vim præactarum constitutionum Apostolicarum omnes, & singulos quorumcunque Ordinum Superiores, Abbates, Prælatos, Priores, Guardianos, Rectores, Præfectos hortamur, & districtè sub pœnis in ipsis constitutionibus Apostolicis insertis iisdem præcipimus, ne ipsi per se, vel suos, deinceps in Civitate, & Dicecesi Nostra, clam, vel palam Parochianos à frequentanda Parochia, verbo Dei, Missaque ibidem audienda dehortari; aut persuadere non teneri in sua Parochia Communionem Paschalem percipere, multò minùs arrogatà, inani tamen auctoritate, in eorum vitam, mores, & doctrinam inquirere præsumant. Quin præcipimus Regularibus, ut in Concionibus, & Catechismis populum ipsum, tum ad reverentiam Pastorum, tum ad eorum Missas, præsertim Dominicis, & aliis solemnibus Festivis diebus audiendas, tum ad decimas, resque alias Ecclesiis debitas solvendas, moneant, & adhortentur.

C A P U T XX.

- §. I. *Religiosi Curari Synodis Diœcesanis, & Capitulis interesse tenentur.*

UT Religiosi qui Ecclesiis Parochialibus præficiuntur, perfectiùs cognoscant, quæ ad salutem animarum in Synodis Nostriis Colonienfis ordinantur, discernimus etiam eos, ad ipsas Synodos, &

ad Capitula Archidiaconalia, nec non Decanorum Ruralium, in quibus Synodi, seu Ordinationes Nostræ publicantur, esse convocandos, & cogendos.

- §. II. *Religiosus Curatus à Prælati non revocetur invitus, & inscio Ordinario.*

CUM Religiosus ad beneficium Curatum promotus non possit invitus, & Nobis non consentientibus, per Prælatum suum Regularem pro libitu beneficio illo privari, & ad Monasterium revocari, tum, ut inquit Provinciale Concilium Coloniense, quia periculosa est frequens personarum mutatio, tum quia aliquando minùs idonei surrogari solent: idcirco severè inhibemus omnibus, ac singulis Abbatibus, Præpositis, Prioribus, aliisque Regularium Præfectis, ne quemquam sui Ordinis Religiosum semel præsentatum, & ad curam animarum auctoritate Nostrâ admissum, absque causa legitima à Nobis cognita, Nostroque prævio consensu ad Monasterium retrahant; iis exceptis quibus id ipsum virtute legitimorum privilegiorum Nobis tamen priùs probandorum conceditur.

- §. III. *Bona quæcumque à Religioso acquisita Monasterio cedunt.*

QUæcumque Religiosus Ecclesiæ Parochiali præfectus, vel ex piorum oblationibus, aliisque eleëmofynis, vel Pastoralibus juribus, aut fructibus acquirat, ea omnia, dummodò à largientibus in alios Ecclesiæ usus non sint oblata, excepto tenui victu, & humili vestitu, prout Religiosam paupertatem decet, Monasterio, in quo professus fuerit, cedunt, eique fideliter tradenda sunt.

C A P U T XXI.

- §. I. *Nova Monasteria sine Ordinarii licentia non erigantur.*

AD Regularem disciplinam restituendam, & augendam, Concilium Tridentinum non minùs salubriter, quàm prudenter vetuit, de cætero nova Monasteria, vel domus tam virorum, quàm mulierum, etiam Mendicantium, siue bona immobilia eis possidere liceat, siue non, erigi sine Episcopi, in cujus Dicecesi construenda sunt, licentia priùs obtentâ.

Quomodo

Cum & plantare de privileg. §. in Ecclesiis C. unic. de Capel. Monach. in 6. Trid. sess. 25. de Reg. c. 11. sub Herman. V. pag. 366. c. 13.

Sess. 25. de Reg. c. 3.

Quomodo autem Episcopus licentiam huiusmodi ipsis impertiri debeat, GREGORIUS XV. Pontifex subjectis præscripsit verbis:

GREGORIUS PAPA XV.

s. II. Juxta Constat. Greg. XV.

Tom. 3. Bullarum, conf. 31.

Cum alias Fel. record. CLEMENS Papa Octavus decreverit, Ordinarios locorum licentiam ad novos Conventus cujuscunque, præsertim Mendicantium, Ordinis, in Civitatibus, & locis eorum Ordinaria jurisdictioni subjectis erigendos, impertiri non posse, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Civitatibus, & locis existentium Conventuum Prioribus, seu Procuratoribus, & aliis interesse habentibus, & causâ servatis servandis cognita, in eisdem Civitatibus, & locis novos huiusmodi erigendos Conventus sine aliorum detrimento, commodè sustentari posse consiterit. Si verò ab eorum sententiis ad Sedem Apostolicam provocari, & appellari contigerit, ipsos Ordinarios tamdiu erectionem novorum Conventuum suspendere debere, quamdiu à dicta Sede in ea causa pronuntiatum extiterit, ac alias, prout in decreto huiusmodi plenius continetur.

s. III. Quam Sacra Congregatio de mandato ejusdem GREGORII innovavit.

Verum per pie mem. PAULUM Papam Quintum accepto, plerosq; ex Ordinariis prædictis favore, vel nimia exposcentium importunitate ad novos Conventus, seu domos præter, & contra tenorem prædicti decreti erigendos, plerumque adduci, quo fit, ut non habitâ debitâ eleemosynarum, seu reddituum cujuscunque Monasterii, Conventus, seu domus ratione, Monachi, seu Fratres, aut Religiosi ibi degentes manu-teneri nequeant, & ad tam exiguum numerum reducantur, ut cultus divinus in eorum Ecclesiis destituatur, ibiq; Regularis disciplina, ut convenit, conservari non valeat. Sacra Congregatio Illustrissimorum DD. Cardinalium negotiis Regularium præpositorum, ad quos idem PAULUS Papa V. negotium huiusmodi rejecerat, tot incommodis obviam ire, eisq; aliquid opportunum remedium adhibere cupiens, decreti huiusmodi veriores, ac totos tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro plenè, & sufficienter expressis habens, viva vocis oraculo à S. D. N. GREGORIO Papa XV. habito, decretum prædictum, quatenus opus sit, innovat, & in usum reducit.

s. IV. Eamq; ampliavit, & extendit.

Volens, quòd de cætero Monasterium, Conventus, domus, Congregatio, vel Societas Religiosorum, seu Regularium cujuscunque, etiam Mendicantium, Ordinis, Societatis, & Instituti, quocunque nomine nuncupentur, etiam si de illis particularis, expressa, & specifica mentio habenda esset, in quacunque Civitate, vel Oppido, seu quocunque alio loco, non erigantur, nisi in eo saltem duodecim Fratres, aut Monachi, seu Religiosi habitare, ac ex redditibus, & consuetis eleemosynis sustentari valeant, ac Priores, seu Procuratores aliorum Monasteriorum, Conventuum, seu domorum aliarum Religionum, vel Congregationum, aut Societatum, seu Institutorum, huiusmodi non solum in prædictis, sed etiam in aliis per quatuor millia passuum circumvicinis locis, ad id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectioni consenserint, vel alias Ordinariis locorum consiterit, Religiosos Monasterii, Conventus, seu domus Regularis sic erigendi, seu erigende absque detrimento Religiosorum in Monasteriis, seu domibus antea in Civitatibus, seu locis huiusmodi erectis degentium, ibi in numero duodecim commodè, & congruè manu-teneri, & ali posse. Si verò novi Conventus, domus, Congregatio, vel Societas huiusmodi instituerentur, nulliq; alii Regulares inibi reperiantur, Ordinarii locorum nihilominus diligenter inquirent, an locorum Incolæ, & habitatores, quorum & consensum requirant, ac adhibeant, huiusmodi duodecim Religiosos in Conventibus, ut præmittitur, instituentis, commodè alere, & manu-tenere valeant.

s. V. Et appellationes à decretis ea de re per Ordinarios ferendis reservavit.

Si verò à Decreto, seu Decretis per Ordinarios prædictos in causis huiusmodi ferendis legitime appellari contigerit, ex nunc, prout ex ea die, quâ appellatio interponetur, ea ad eandem Sacram Congregationem, unâ cum toto negotio principali devoluta censeatur, appellationeque huiusmodi pendente, nihil innovandum esse, irritumq; & inane quidquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernens, quibuscunque in contrarium facien. Non obstantibus: Romæ, 17. Augusti 1622.

C A P U T XXII.

§. I. URBANUS VIII. diētas constitutiones extendit.

Urbani VIII. constit. 27. Bullarii Tom. 4.
INsuper URBANUS Papa VIII. quascunque facultates à Romanis Pontificibus Decessoribus suis, Monasteria, Conventus, vel alia loca Regularia, servatâ duntaxat sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini decretorum formâ, de sola Ordinarii licentia, seu etiam non servatâ formâ, & absque licentia huiusmodi erigendi, & instituendi, quæ suum nondum sortitâ sunt effectum, revocavit, & abrogavit, nec non omnium Regularium Superioribus, sub privationis vocis activæ, ac passivæ, & Officiorum quorumcunque, & inhabilitatis ad illa, & alia obtinenda; atque etiam excommunicationis ipso facto incurrendis pœnis prohibuit, ne facultatum huiusmodi revocatarum, sive alio prætextu, nova Monasteria, Conventus, vel alia loca Regularia, nisi de expressâ Episcoporum Diœcesanorum licentia, ac servatis sacrorum Canonum Conciliique Tridentini, & supradictis CLEMENTIS VIII. ac GREGORII XV. Pontificum constitutionibus recipere, erigere, seu aliâs quomodolibet instituere, seu incepta finire præsumant; sicut fusiùs cognoscere est ex sequentibus ipsius URBANI Papæ verbis:

§. II. Et facultates Regularibus desuper concessas revocat.

Sicut Nobis innotuit, complures licentia, sive facultates à nonnullis Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris, per diversos Ordinum, etiam Mendicantium, Congregationum, Societatum, & aliorum Regularium Institutorum Superiores, seu alios eorum nomine ubique locorum Monasteria, domos, Collegia, Conventus, & alia loca Regularia, quovis nomine nuncupata, servatâ duntaxat sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini decretorum formâ, de sola Ordinarii licentia, seu etiam forsan non servatâ formâ, & absque licentia huiusmodi, & contra decreta à Sede Apostolica super præmissis edita, fundandi, erigendi, & instituendi importunis precibus seu etiam motu proprio, vel aliâs obtenta, & exorta fuerint: idcirco Nos omnes & quascunque licentias, ac facultates huiusmodi, literasque desuper tam sub plumbo, quàm in huiusmodi sub forma Brevis desuper expeditas, earumque tenores,

etiam veriores, & Datam presentibus, ac si specificè, & sigillatim exprimerentur, & insererentur, pro plenè, & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, iustis de causis animum Nostrum moventibus, motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & quascunque licentias, & facultates huiusmodi, literasque desuper tam sub plumbo, quàm in eadem forma Brevis expeditas, omniaque, & singula in eis quomodolibet contenta, & expressa, etiam quoad erectiones, & institutiones Monasteriorum, Collegiorum, domorum, Conventuum, & aliorum Regularium locorum huiusmodi, quæ suum nondum sortitæ sunt effectum, tenore presentium perpetuò revocamus, cassamus, abrogamus, & annullamus, viribusque, & effectu prorsus evacuamus.

§. III. Et ne illis utantur, prohibet.

Preterea à Ordinibus, etiam Mendicantium, Congregationum, Societatum, & aliorum Institutorum Regularium Superioribus, quocunque nomine nuncupatis, ceterisque personis, ad quos spectat, in virtute sanctæ Obedientiæ, ac sub pœna privationis vocis activæ, & passivæ, nec non Officiorum quorumcunque, ac inhabilitatis ad illa, & alia in futurum obtinenda, nec non etiam excommunicationis ipso facto incurrendis pœnis interdiciamus, & prohibemus, ne licentiarum, seu facultatum per Nos, ut præfertur, revocatarum, & annullatarum, sive alio quovis prætextu, vel causâ, etiam quantumvis privilegiatâ, nova Monasteria, Collegia, domos, Conventus, & alia loca Regularia huiusmodi, nisi de expressâ Ordinariorum licentia, ac servatâ in omnibus, & per omnia sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini, nec non constitutionis fel. rec. CLEMENTIS VIII. que incipit: Quoniam ad Institutum, sub Data Romæ apud S. Mariam majorem sub annulo Piscatoris, die xxiii. Julii M.DC.III ac decretorum de mandato ejusdem CLEMENTIS, nec non sancti. mem. GREGORII XV. Romani Pontificis prædecessorum desuper editorum formâ, recipere, erigere, fundare, seu aliâs quomodolibet instituere, seu incepta finire, & absolvere audeant, seu præsumant.

§. IV. Numerus Religiosorum pro erigendis novis Monasteriis præscribitur.

Idem URBANUS Pontifex in alia constitutione, postquam onera Missarum
Constit. 45. §. 14.
 cele-

celebrandarum reduci, moderari, vel commutari Regularibus prohibuisset, atque Religiosorum numerum ex uniuersusque Monasterii, Conuentus, vel domus Regularis redditibus, eleemosynis, & obventionibus sustentandum præscripsisset, subiungit: *Deinceps verò Monasterium, Conuentus, domus, Congregatio, vel societas Religiosorum, seu Regularium nullibi recipiatur, nisi, præter alia ad id requisita, in singulis eiusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monachi, seu Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis eleemosynis, detractis omnibus detrahendis competenter sustentari valeant, ad præscriptum decreti sel. rec. GREGORII XV. hac de re editi, alioquin Monasteria, & loca huiusmodi posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, ut supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitauerint, Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ jurisdictioni subiecta esse intelligantur.*

CAPUT XXIII.

§. I. Religiosus extra Monasterium degens, si delinquat, à quo corrigendus.

Trid. sess. 6. de Reform. c. 3.

SI quis Regularium, aut cum fœminis familiariter, & periculosè habitaverit, vel aliâ ratione extra Monasterium suum degens deliquerit, nullo privilegio Ordinis sui tutus censeatur, quò minus ab Ordinario loci, tanquam à Sede Apostolica delegato, secundum Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

§. II. Intra Monasterium degens, si delinquat, à quo puniendus.

Trid. sess. 25. de Reg. c. 14.

QUI verò in Monasterio degit, & extra illud ita notoriè deliquerit, ut populo scandalo sit, & Episcopo instante, intra tempus ab ipso præscriptum dignâ pœnâ à suo Superiore non fuerit punitus, Superior suo priuetur Officio, & in delinquentem Episcopus advertat, utj decrevit CLEMENS Papa VIII. sequenti sua constitutione:

Tom. 3. Bullarum constit. 9.

CLEMENS PAPA VIII.

CAPUT XXIV.

§. I. Exordium.

SUscipi muneris ratio postulat, ut ea, quæ in sacro Tridentino Concilio provi de con-

stituta sunt, ab iis, ad quos spectat, inviolatè observari curemus.

§. II. Regularis intra Monasterium degens, & extra delinquens à Superiore puniendus, instante Episcopo.

MATURO sanè consilio ipsius Concilii decreto provisum est, ut quicumque Regularis non subditus Episcopo, intra claustra degens, extra ea ita notoriè deliquerit, ut populo scandalo sit, Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus ab Episcopo præscriptum, severè puniatur, & Superior de punitione Episcopum certiore faciat, sin minus ipse à suo item Superiore Officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

Sess. 25. de Reg. c. 14.

§. III. Executio huius decreti minus servata fuit.

VERUM, quia experientiâ comperit, interdum in huiusmodi decreti executione nimis remisse procedi; cum enim Episcopus instat, aliquem Regularem, eo, quo supra dictum est, modo, delinquentem à suo Superiore puniri, sæpè sit, ut Superior Regularem delinquentem ad alia suorum Ordinum loca, extra Episcopi Diœcesim, ex industria impunitum transmittat, atque etiam ipse aliquando ad alias provincias se conferat, nec ulterius super delinquentis excessibus inquiret, & de eius punitione Episcopum certiore reddat. Unde nec Regularis delinquens tunc ab Episcopo puniri potest, cum extra ipsius Diœcesim existat, nec Superior, qui delinquentem corrigere negligit, Officio priuetur.

§. IV. Ideò strictè observari præcipitur.

NOS pro Pastoralis Nostræ Sollicitudine, præfati decreti executioni, quantum cum Domino possumus, favere, & præmissis malis, ut par est, opportuno aliquo remedio occurrere volentes, de venerabilium Fratrum Nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium prædicti Concilii Interpretum sententia, motu proprio, & ex certa scientia Nostris ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac Nostrâ perperud valiturâ constitutione, omnibus, & singulis cuiuscunque Ordinis, & Instituti Regularium, etiam Mendicantium Superioribus, in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub indignationis Nostræ, ac privationis dignitatum, & Officiorum per eos obtentorum; eo ipso incurrendis pœnis, præcipimus & mandamus, ut juxta prædictum decretum, quilibet ipsorum, Regularem non subditum Episcopo intra clau-

stra degentem, & extra ea ita notoriè delinquentem, ut populo scandalo sit, Episcopo instante, intra tempus ab Episcopo præfigendum, severè puniat, ac de punitione Episcopum certiore faciat, & aliàs decretum ipsum in omnibus, & per omnia exequatur.

s. V. Idq̄, cum statutis pœnis in Superiores.

Ceterùm si Superior in Regularem delinquentem non animadverterit, quin immò si illum impunitum ad alia suorum Ordinum loca extra Episcopi Diœcesani, ut præfertur, transmiserit, volumus, & simili motu, atque auctoritate decernimus, ut Superior instante Episcopo, intra terminum ab Episcopo præfigendum, & sub iisdem indignationis Nostræ, ac privationis Dignitatum, & Officiorum obtentorum, nec non & sub inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obrinenda, ac ulterius privationis activæ, & passivæ vocis, ad quas à nemine, præterquam à Nobis, & à Romano Pontifice pro tempore existente restitui possit, ipso facto similiter incurrendis pœnis, ipsum Regularem delinquentem à loco, ad quem transmissus fuit, revocare, & in quo deliquit consistere, seu sistere teneatur. Quod si hoc etiam facere prætermiserit, per præsentem similiter statuimus, ut Ordinarius loci, ad quem Regularis delinquens transmissus fuerit, super præmissis ab ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel aliàs de illius delicto informatus, ut præfertur, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, prædictum Concilii Decretum omninò exequi, & in Regularem delinquentem severè animadvertere possit, & debeat.

s. VI. In correctione rigor lenitate temporandus.

Abbatres, Priores, Guardiani, Rectores, & alii Superiores Regularium in correctionibus eum modum teneant, ut nec disciplinam sine misericordia, nec misericordiam sine disciplina reliquissent videantur; sed sit in iis justè consulens misericordia, & piè sæviens disciplina; cum plus agat aliquando erga corrigendos clementia, quàm nimia severitas, plus admonitio, quàm comminatio, plus charitas, quàm potestas.

Concil. Trid.
sess. 13. de
Reform. c. 1.

s. I. Regularis ad alium Ordinem translatus incapax est beneficii sæcularis curati.

Quia Regulares de uno ad alium Ordinem translati, facilè à suo Superiore licentiam extra Monasteria commorandi solent obtinere, ex quo vagandi, & apostatandi tribuitur occasio; ex Sacræ Synodi Tridentinæ definitione declaramus; quòd nemo cujuscunq; Ordinis Prælati, vel Superior vigore cujuscunq; facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit, nisi, ut in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub Superioris sui obedientia in claustris perpetuò maneat, ac tali lege translatus, ad quæcunq; beneficia sæcularia, etiam curata, omninò incapax censeatur.

Sess. 14. de
Reform. c. 11.

s. II. Aliqui Superiores Apostatas reducere non satagunt.

Licet nihil sit, quod Ecclesiæ faciem magis hac tempestate deformat, quàm Apostatarum à fide, & Sacra Religione multitudo, eorumque impura vita, impiæque contra Religiosorum Ordines, & Ecclesiam Catholicam studia; quidam tamen Regulares Prælati, & Superiores, quorum conniventia, facilitate, vel etiam nimia austeritate hujusmodi Apostasias contigerunt, ob commissarum sibi animarum interitum, nullo intrinsecus dolore tangi videntur, nullaque curâ oves erraticas, ceu drachmam perditam, aut Filium prodigum quærunt.

Statut. Adolphi
III. Archep.
Colon. pag.
443. & seq.

s. III. E Monasteriis fugitivi Parochiis non præficiendi.

Nonnullos etiam ex ejusmodi Apostatis, seu fugitivis, deposito habitu Regulari, Ecclesias obtinere Parochiales, easque tanquam veros Pastores administrare, vel aliàs tanquam sæculares Presbyteros, quæ ad curam animarum pertinent, exercere intelleximus.

s. IV. Sed ad Monasteria revocandi.

Quia in re licet Archidiaconorum, & Decanorum Ruralium desideretur vigilantia: non minùs tamen Religiosorum Prælatos culpandos censemus, qui oves perditas non requirunt; quos proinde per obtestationem divini judicii monemus,

nemus, ut nihil intermittant, quod ad reducendos Fugitivos facere posse arbitrabuntur, & in recipiendis quidem eis, ita disciplinam temperent, ut rigor cum mansuetudine, iudicium cum misericordia, severitas cum lenitate misceantur. Ut autem cognoscant, quæ illorum hac in parte sit obligatio, decreta à Sacra Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Congregatione, jussu URBANI Papæ VIII. de Regularibus Apostatis, ejectis, & fugitivis edita censuimus inferenda.

Constit. 28.
Tom. 4.
Eullarii.

§. V. Decreta S. Congregationis de Regularibus ejectis & Fugitivis.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, Regularium ejectorum, & Fugitivorum statui consulere, illorumq; scandala submovere, & succrescentem numerum frangere, opera pretium existimans, auditis Religionum Superioribus, reque diligentissimè perpensa, communicato etiam consilio cum S. D. N. URBANO VIII. atque ex peculiari sanctitatis sue facultate, infra scripta Decreta edidit.

§. VI. Arctiorem Religionem ingressuro quid observandum.

UT Apostatandi opportunitas Regularibus praripiatur, statuit, ut de cætero nullus permittatur ad arctiorem Religionem transire, nisi prius Superiori legitimè constitierit, eam Religionem paratam esse illum recipere, qui licentiam petit, tumq; Regularis rector se transferat ad arctiorem. Quod ut reipsa adimpleatur, idem Superior omni studio, ac diligentia invigilet.

§. VII. Apostatae possunt incarcerationi.

Rursus statuit, ut Fugitivi, & Apostatae, sive habitum Regularem deserant, sive non, possint, ac debeant ab Episcopo loci, ubi moram trahunt, in carceres conjici, ac Superioribus Regularibus consignari, secundum Regularia Instituta puniendi; utq; ipsi quoq; Superiores teneantur eos perquirere, ad Religionem reducere, atque efficere, ut apprehendantur: salva tamen in omnibus facultate Ordinariis locorum attributa decreto Concil. cap. 3. sess. 6. de Reform.

§. VIII. Nisi spontè redierint.

Quod si Apostatae hujusmodi citra Montes infra quatuor, ultra Montes verò infra

octo menses, à presentis Decreti publicatione inchoandos, suâ sponte ad suam quisque Religionem redierit, tum poenarum omnium ipsis propter Apostasiam influctarum, aut infligendarum remissionem, atque impunitatem assequantur. Ita tamen, ut debeant à Superiore absolutionem humiliter petere, & coram eo culpam fateri, atque emendationem polliceri: Superior verò è contra benignè illos teneatur excipere, ab hujusmodi poenis absolvere, & paternâ charitate complecti.

§. IX. Incorrigibilis quis dicatur, ut expelli possit?

Ad hoc ut in posterum è Religionibus nullus legitimè professus eici possit, nisi sit verè incorrigibilis; verè autem incorrigibilis minimè censeatur, nisi non solum concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex juris communis dispositione requiruntur, sublatis hac in parte statutis, & constitutionibus cuiusque Religionis, & Ordinis, etiam à Sede Apostolica approbatis, & confirmatis; verum etiam unius anni spatio in jejuniis, & poenitentia probetur in carceribus, proindeq; unaquæq; Religio privatos habeat carceres, in qualibet saltem provincia. Elapso autem anno, si nihilominus non resipuerit, sed animo indurato in sua pervicacia perseveraverit, ne contagione pestifera plurimos perdat, tanquam pecus morbida, ac membrum putre eici tandem possit, sed ab ipsomet Generali tantum, de consilio, & assensu sex Patrum ex gravioribus Religionibus, eligendis in singulis Capitulis, vel Congregationibus Generalibus, tumq; non nisi instructo secundum eorum stylum, & constitutiones, processu, & plenè probatis causis expulsionis ad Sacrorum Canonum præscriptum. Interea tamen usque ad primum Generale Capitulum, seu Congregationem proximè celebrandam, si quempiam ex justis, & necessariis causis expellere oportebit, ejectio fieri possit à Generali, cum consilio, & assensu sex Patrum, ut supra, quos idemmet Generalis eligere debeat infra quatuor menses, à presentis decreti publicatione; servatâ tamen in reliquis formâ superius præscriptâ.

§. X. Ejectus subest Ordinario.

Sic verò Ejecti, quamdiu non redierint ad Religionem, in habitu Clericali incedant, atque Ordinarii loci jurisdictioni, & obedientiæ subsint; proindeq; Generalis illiùs expulsionis sententiam eidem Ordinario notificare teneatur.

§. XI.

§. XI. Superiores deliberatè agant cum Ejiendis.

Ceterùm Sacra Congregatio Religionum Superiores seriò admonet, ac per JESU CHRISTI viscera obtestatur, ut memores paternæ Charitatis, & mansuetudinis, quam profitentur, nihil intentarum relinquunt, ut luventur animas Fratrum suorum ferè in profundum malorum delapsas, antequam gravissimum, atque extremum expulsionis remedium experiantur, idq; eo magis, quod subditorum sanguinem, qui ex malo negligentium, & sui Officii immemororum Prælatorum regimine peribunt, Dominus Noster JESUS CHRISTUS in supremo Dei iudicio de eorundem Prælatorum manibus sit requisiturus.

§. XII. Ejectis non dentur testimoniales.

Praterea statuit, ut iidem Superiores nemini ex Religiosis expulsis literas testimoniales concedant, illos ad Sedem Apostolicam rejicientes vel jubentes aliam ingredi Religionem.

§. XIII. Ejecti sunt suspensi.

Item, ut Ejecti extra Religionem degentes, sint perpetuò suspensi ab exercitio Ordinum, sublatâ Ordinarii locorum facultate dictam suspensionem relaxandi, aut moderandi.

§. XIV. Innovatur constitutio C. fin. de Regular.

Apostremò censuit esse innovandam, & Juxta Beatiudinis autoritate innovat constitutionem sel. record. GREGORII IX. relatam in C. fin. de Regular. ac praterea declarat, eam Constitutionem in iis quoq; sibi vendicare locum, servandamq; esse, qui jusse, diffinitiveq;, ac juris ordine servato expulsi fuerint, dummodo tamen in expulsis hujusmodi subsit spes evidens emendationis, ex literis saltem testimonialibus Ordinarii, cuius conscientiam in his literis concedendis Sacra Congregatio seriò oneravit.

§. XV. Observantia prædictorum decretorum commendatur Superioribus.

NE que verò difficultas in supra scriptis decretis, & ordinationibus exequendis suboriat, Sacra Congregatio Sanctissimo Domino Nostro annuente, atque approbante,

universis Generalibus, Provincialibus, Commissariis, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicariis, & quibuscunque aliis Superioribus quorumcunque Ordinum, vel Congregationum, Monasteriorum, Conventuum, Collegiorum, domorum, ac locorum Regularium ubiq; locorum existentium, injungit, seriòq; mandat, ut illa diligenter observent, atque observari procurent in omnibus Cœnobiis, ac Monasteriis, Collegiis, ac domibus quorumcunque Monachorum, ac Regularium ubiq; locorum existentibus, efficiantq;, ut tam decreta supradicta sel. record. CLEMENTIS VIII. quam præsentis ordinationes in singulis ejusmodi locis bis saltem in anno legantur in publica mensa.

§. XVI. Contravenientium pœna.

SI quis verò ipsorum adversus ea, que superius præscripta sunt, vel eorum aliquid, quoquo modo facere, vel moliri præsumserit, ipso facto pœnam incurrat privationis omnium Officiorum, que tunc obtinebit, vocisq; activæ, & passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, pœnaq; hujusmodi sit Sanctitati suæ, ac Sedi Apostolicæ reservata, iisdem Superioribus, etiam Generalibus, & Protectoribus, illam moderandi, seu relaxandi potestate penitus interdictâ; & nihilominus sit irritum, & inane, quidquid secus à quoquam actum extiterit.

§. XVII. Contrariis derogatur.

Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcunque personarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Congregationum, Monasteriorum, Conventuum, domorum, ac locorum Regularium quorumcunque, nec non illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoq;, indulgis, & privilegiis, etiam in corpore juris clausis, aut ex causa, vel titulo oneroso, vel in limine foundationis concessis, etiam Mari Magno, seu Bullâ aurâ, aut aliâ nuncupatis, sub quibuscunque tenoribus, & formis, & cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisq; efficacioribus & insolitis clausulis, nec non irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicâ potestate plenitudine, aut aliâ quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiam si pro

pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, & formis specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & formam in illis traditam observatam, inserti forent, presentibus pro expressis habens, quibus quoad ea, que supradictis quomodolibet adversantur, illis aliis in suo robore permansuris, specialiter, & expressè Sanctitatis suæ autoritate derogat, ceteris contrariis quibuscumque. Datum Romæ die 21. Septembris 1624.

CAPUT XXVI.

§. I. *Quinam ad alia Monasteria mittendi, aut carceribus mancipandi.*

SI qui sint fugitivi Religiosi, quos vel propter scandalum, vel aliam ob causam ad Monasterium recipere non fuerit consultum, illi vel mittantur ad aliud ejusdem Ordinis Monasterium, vel ad ingrediendum strictiorem Ordinem inducantur. Si autem nullam rationem ad frugem meliorem reduci queant, aut toties, & taliter deliquerint, ut secundum Regulam, aut statuta Ordinis non sint recipiendi; Prælati advigilent, ne extra Monasterium relictæ populi fiant seductores. Quapropter expediet eos potius perpetuis carceribus mancipari, ne quod metuendum est, alios secum in æternam damnationem trahant: aspera quidem hæc, sed brevis poenitentia forè eos ad beatam refrigerii mansionem perducet, qui suæ relictæ voluntati, certò in abyssum inferni erant demergendi.

§. II. *Rebellium apprehensioni Magistratus secularis assistat.*

Pag. 447.

IDEO vestigiis Prædecessoris Nostri ADOLPHI III. inhærentes, Christianos Principes, Magistratus sæculares, & quotquot potestatem coercendi habent, requirimus, ut suo ministerio ad laudem Dei, & Ecclesiæ salutem perfungentes, obstinatos Apostatas, & Sanctimoniales, in suis fordibus, & rebellionem hærentes, seductores quoque fidelis populi, postquam ab Ecclesiastico Magistratu ad hoc requisiti fuerint, potenti manu capiant, tradantque suis Superioribus, aut Monasteriis poenitentiam salutari submittebant.

§. III. *Pœna recipientium Fugitivos.*

IN usum porro revocantes, quæ à prædicto prædecessore Nostro ADOLPHO III. aliisque in poenam Apostatarum, & inobedientium decreta fuerunt; præcipimus, ne quis cujuscunque status, vel conditionis fuerit, Monachos, vel Monachas, Fugitivos, vel Fugitivas, & extra Superiorum suorum obedientiam, evagantes, quos noverit certam aliorum relatione, aut Superiorum testimonio, vel alio quovis modo effectales, recipere, fovere, aut ad Sacramenta, vel Ecclesiastica Ministeriamittere aufferit, sub poena excommunicationis, quam ipso facto incurrat. Quin & ipsi Religiosi, cujuscunque autoritatis, & dignitatis fuerint, cum Religiosis Apostatis, & inobedientibus, sub eadem poena non communicent, nisi ad effectum eos convertendi, & ad poenitentiam inducendi.

Pag. 416.
& 443.

§. IV. *Religiosis foris degentibus an saveant dispensationes, quas præterdunt.*

Religiosi, qui autoritate literarum Apostolicarum, vel dispensatione in Curia Romana, aut à Legato, vel Nuntio Apostolico obtenta, se extra Monasteria sua manere posse præterdunt, nullum ex hujusmodi literis sentiant patrociniū, nisi à Nobis, & suis Superioribus fuerint examinata, & approbata; aliis verò illos, haud secus quam publicos Apostatas haberi, vitari, & Superioribus suis cum rebus omnibus, quas habent, tradi volumus.

Stat. Adolph III. pag. 447.
& 448.

§. V. *Apostatarum Conversio orationibus juvetur.*

QUAMVIS Apostatæ ob poenam excommunicationis, quam Apostatando incurrunt, tanquam abscissa à corpore membra, nullum ex communibus Ecclesiæ, & Ordinis sui orationibus, aliisque meritis habeant fructum; sed traditi sint Satanæ in interitum carnis, ut spiritus salvus fiat, peculiaribus tamen orationibus adjuvandi sunt, ut Deus det illis poenitentiam ad cognoscendam veritatem, & respiciant à Diaboli laqueis, à quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem.

2. Tim. 2. v. 25. & 26.

§. VI. *Capitulum discipline diligenter servetur.*

AD corrigenda verò, quæ aut negligentia, aut infirmitate, vel etiam malitia contra Regulam, & Constitutiones Ordinum perpetrata sunt, efficax & accommodatum remedium semper habitum fuit Capitulum *discipline*. Id si alicubi negligatur, aut si rariùs, quàm Regula, & statuta præscribunt, observetur; vel si quid, quod ad primam ejus formam, & institutionem pertinet, in eo desideretur, id ipsum Præfectorum, aut Superiorum vigilantia, curâ, & sollicitudine, quamprimùm emendetur; negligentes hac in parte, aut remissi, in visitatione, & in Capitulis Ordinis Generalibus, aut Provincialibus corrigantur.

§. VII. *Præscripta Decreta à Religiosis servanda.*

Denique omnes, ac singulos quorumcunque Monasteriorum, Conven-

tuum, & Collegiorum Abbates, Priores, Guardianos, Rectores, Præfectos, & Superiores in virtute obedientia, quam vel in confirmatione suæ electionis, vel in consecratione Sacerdotalis Ordinis Pontifici Maximo, sive Nobis velut Episcopo tuo Dicecesano promiserunt, monemus, ut ex definitionibus Oecumenicorum Conciliorum, Summorum Pontificum Constitutionibus, & decretis, ad ipsorum salutem, & Ordinis cujuslibet conservationem, honorem, atque utilitatem præscripta, tanquam obedientia filii exequi, ac perficere contendant: alioquin si ea, vel non curaverint, vel negligenter distulerint, Nos in Monasteriis, Conventibus, & locis Regularibus jurisdictioni Nostræ subiectis, autoritate Ordinaria, in exemptis autem autoritate Apostolicâ eadem inviolatè observari faciemus.

TITULUS IX.

De Scholis, & Ludimagistris.

CAPUT I.

§. I. *Scholarum utilitas.*

Primùm interest, ut pueri puellæque rectè erudiantur. Juventuris enim institutio tanti momenti est, ut ab ea totius propemodùm Republicæ Christianæ salus dependeat. Ideò curent Pastores, & Vice-Pastores, ut quamprimùm pro sexus utriusque pueris, latinæ, & germanicæ Scholæ, in singulis Dicecesis Nostræ urbibus, oppidis, & pagis, saltem frequentioribus, erigantur, & temporum injuriâ collapsæ restituantur, agantque cum Præfectis, & locorum Primariis, ut ex loco commodo, & Ecclesiæ vicino constituantur; & rationem ipsis Ludimagistris de annuis stipendiis providendi ineant; mediis verò Ludimagistros alendi deficientibus ipsi Parochi, & Vice-Parochi, eorumve Vicarii, seu Sacellani exemplo Salvatoris Nostri, qui parvulos ad se venire hortatus est, & blandè venientes excepit, Dei & proximi amore pueros instruant.

Mar. 10.
v. 14.

§. II. *Magistri probati juventuti præficiantur.*

Cæterùm Scholis Ludimagistri Catholici, pii, eruditi, & bene morati, ac tales, ad quorum vivendi rationem tanquam ad normam puerorum vita, ac mores componi possint, præficiantur; & nullus in posterum Ludimagister, Hypodidascalus, seu adjutor ad docendum publicè, vel privatim assumatur, nisi qui exhibitis idoneis Catholicæ Fidei, doctrinæ, vitæque testimonialibus, per Nos, Nostrum Vicarium in spiritualibus Generalem, Archidiaconum, aut Decanum Ruralem, aut saltem loci Pastorem, vel Vice-Pastorem examinatus, juventuti instituendæ idoneus repertus fuerit, atque orthodoxæ Fidei professionem emiseric.

§. III. *Juventus bonis moribus, & Catechismo canis instituenda.*

Ludimoderatores hujusmodi commissos sibi discipulos, sive latinam, sive germanicam addiscant linguam, non tantum

tum literis, sed ante omnia fundamentis Catholicae Religionis, bonis moribus, aliisque piis, & honestis exercitiis manere, meridie, vesperi, & de die fieri consuetis sedulo imbuant. Quo sine Ludimagistri, vel Ludimagistræ antequam ad instruendam juventutem admittantur coram Pastore, seu Vice-Pastore loci promittant, quod Catechismo Petri Canisii, vel alio auctoritate Nostrâ approbato utentur, puerosque verecundiam, modestiam, pietatem erga Deum, & parentes, erga Magistratum Ecclesiasticum, & sæcularem reverentiam, & obedientiam docebunt; remedium siquidem hoc ad fidem orthodoxam integerrimè tuendam, ac pravæ Religionis prohibenda contagia est efficacissimum.

§. IV. *Libri hæretici, & impuri non permittantur.*

Nulli Ludimagistri, vel Ludimagistræ, nec quicumque eorum Hypodidascali, seu adjutores libros hæreticos, turpia, aut obscena continentes, vel à Nobis, Nostrisque librorum censoribus ordinariis non approbatos, discipulis suis proponere, prælegere, seu explicare audeant; sed & advertant ne pueri similes legant; blandum enim incautis virus facile instillatur; secus facientes, vel exemplo vitæ, offendiculo esse deprehensi, nisi moniti respuerint, à docendi munere protinùs amoveantur.

§. V. *Pietas juventuti insillatur.*

Ludimagistri, seu Hypodidascali comprimis discipulos ad Sacro-sanctum Missæ Sacrificium quotidie piè audiendum; stans verò diebus, & horis ad lectio-

nem Catechetica deducant, diligenterque ipsos modum manere, meridie, ac vesperie orandi, mentæ benedicendi, ac deinde gratias agendi, Sacerdoti item sacrificanti inserviendi, ac peccata sua confitendi doceant; iis autem qui annos discretionis attigerint, methodum sese ad Sacram communionem ritè, religiosèque disponendi tradant. Ut à teneris discipuli puram, & inviolatam semper retineant conscientiam, & regnum Dei quærant, Ludimoderatores attendant, ut frequentius in anno, præcipue verò circa quinque anni Festa Solemniora videlicet: *Paschatis, Pentecostes, assumptionis gloriosissimæ Virginis Mariæ, omnium Sanctorum, & Nativitatis Domini*, ipsis præsentibus confiteantur, vel saltem factæ tunc confessionis à singulis testimonium Confessarii exigant, simulque advigilent, ut adultiores Sacræ Synaxi sæpiùs reficiantur, & in suis Parochiis communicent.

§. VI. *Pauperes, etiam minervalibus, & præmiis juvandi.*

Ad tollendam occasionem pauperibus conquerendi, quod ob defectum mediorem proles eorum scholas frequentare nequeant, Provisores mensæ pauperum Ludimagistris dimidium ejus, quod ditiores pendunt pro pauperibus solvant. Item ex eleëmolyinis mentæ pauperum libros ad discendum necessarios subministrant, curentque ne unquam ipsis desint Catechismi, & præmiola tempore Catechesios distribuenda: nam persæpè humano affectu dominante pauperibus præteritis, & neglectis soli ditiorum liberi munusculis ad diligenter studendum animantur.

TITULUS X.

De Seminario.

CAPUT UNICUM.

§. I. *Archiepiscopalis Seminaris instauratio & promotio summè utilis.*

Maximum conservandæ Catholicae Religionis, & restituendæ Ecclesiasticæ disciplinæ præsi-

dium Patres Oecumenici Concilii Tridentini in pia sæcularium Clericorum educatione collocarunt ut, optimis moribus & sufficienti doctrinâ instructi, verbo, & exemplo Christiano populo præesse pariter, ac prodesse possent; idèque serio omnibus Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Ecclesiasticis Superioribus

Seff. 23. de Re-form. c. 18.

bus inculcarunt, ut de erigendo per Diœceses suas Clericorum Seminario essent solliciti, ubi conquisiti bonæ indolis Adolescentes, ad animarum curam suscipiendam, in omni virtutum, & scientiarum genere instituerentur. Quapropter FERDINANDUS Archiepiscopus prædecessor Noster, piissimæ Patrum dicti Concilii intentioni satisfacere cupiens, pro suo in Catholicam Religionem zelo, ejusmodi Seminarium in Civitate Nostra Coloniaensi erexit: sed ob varias, quæ postea secutæ sunt, temporum injurias, & rerum difficultates, laudabiliter ceptus conatus continuari, & optatos fructus producere non potuit: Nos proinde vestigiis ejusdem inhærentes, Seminarium hoc ad Catholicam fidem fovendam, augendamque restaurare, ac totis viribus promovere unicè desiderantes, illud stabiliendum, confirmandum, & augendum esse censuimus; prout maturo desuper cum Venerabilibus Decano, & Capitulo Nostro Metropolitanano præhabito consilio, ad Dei omnipotentis gloriam, Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ incrementum, & animarum salutem, assignatis eidem certis annuis proventus, locoque habitationis à Decano & Capitulo Nostro præfato, in usum Seminarium specialiter donato, restauramus, ac ipsius institutionem sub certis Regulis, ac legibus à Nobis præscriptis confirmamus, & stabilimus. Quocircà hortamur omnes in Domino, ut ad tam salutarem institutum omni conatu concurrant, mediisque suggerant, & conferant, ut indies majus sumat incrementum.

s. II. *Seminarii Inspectores.*

UT autem ejusdem Seminarium conservationi, bonoque tam in his, quæ ad Alumnorum institutionem, & disciplinam, quàm quæ ad victum, vestitum, aliisque hujusmodi necessaria pertinent, opportuniùs consulatur, & oblatae Seminario pecuniæ, redditus, & legata diligentius administrantur, certos è Clero Nostro sæculari spectatæ virtutis viros, in ipsius Seminarium Inspectores, Directores, Provisores, Præsides, & Oeconomum de consensu Capituli Nostri deputavimus, quos ut Seminarium bona, & facultates benè impendantur diligentissimè advigilatos, planè confidimus.

s. III. *Inspectoribus reddendus computus.*

VOlumus etiam, ut Seminarium Præsides, & Oeconomus quotannis circa Vernalis tempus, administrationis, & Oeconomiam suam coram Nostri ad id deputatis Inspectoribus, Directoribus, & Provisoribus fideliter rationes reddant, simulque de Alumnorum in virtutum, ac doctrinarum studiis, moribus, & pietate progressu accuratam relationem faciant. Mandamus pariter Seminarium Inspectoribus, Directoribus, Provisoribus, Præsidi, & Oeconomus, ut omnium reddituum, proventus, jurium, obventionum, & emolumentorum, nec non disciplinæ domesticæ diligentem curam habeant; regulas, ac leges Seminarium exactè faciant observari, & Nobis singulis annis de statu totius Seminarium exactam informationem transmittant.

TITULUS XI.

De Custodibus Ecclesiarum.

CAPUT I.

s. I. *In Custodes quinam assumendi.*

AD Custodum, seu Campanariorum munus alii non admittantur, quàm viri Catholici,

Dei timore præditi, & pii, vitæ honestæ, boni nominis & famæ, latinæ linguæ, & cantus Gregoriani periti, ut cum Parochis divinum Officium decenter decantare valeant. Corpore insuper sint integro, non autem mutilo, manco, seu enormiter deformi.

s. II.

§. II. *Custodibus pro instructione pauperum merces solvenda.*

Qui si Ludimagistrorum munere fungantur, & juventutem erudiant, Magistri Fabricæ Ecclesiarum, seu Provisores mensæ pauperum, respectu pauperum, quos docebunt gratis, aliquam ipsis portionem ex redditibus Fabricæ Ecclesiæ, vel bonis mensæ pauperum labori proportionatam pertolvent.

§. III. *Laudabile est, si Sacerdos juventutem instruat.*

Pastore vero loci, vel Vice-Pastore, Sacellano, aliòve Sacerdote auctoritate Nostrâ ad id approbato hanc juventutis docendæ, instituendæque, Provinciam appetente, is alteri non Clerico, seu Custodi præferatur; maxima etenim in Republicam, & privatos commoda ex bona juventutis institutione redundare solent; illis autem juventutis docendæ munus non affectantibus Custos, dummodo sit idoneus, cuicumque alii sæculari præferatur.

§. IV. *Ludimagistri ante admissionem professionem fidei emittant.*

Ad Ludimagistri munus reperti idonei, præmissâ professione fidei Catholicæ, præviòque obedientiæ & reverentiæ Pastori seu Vice-Pastori exhibendæ juramento admittantur.

§. V. *Admittendi rerum sibi creditarum cautionem præsentent.*

An te admissionem etiam iudicio Pastoris, & Ædilium idoneam cautionem, pro sacra supellectile, vasis, ornamentis, vestimentis Ecclesiasticis, linteis Altarium, cunctisque utensilibus Ecclesiæ ipsorum curæ & custodiæ committendis præsentent; horum omnium, & singulorum accurata specificatio iisdem, dum admittuntur, à loci Pastore, seu Vice-Pastore descripta in forma authentica tradatur, quam subscribant, & de specificatis se responsuros, officiumque per se ipsos administraturos spondeant.

§. VI. *Custodes Parocho semper sint ad manum, divinisq; in superpelliceo assistant.*

Quavis horâ sint parati, ut Pastoribus, Vice-Pastoribus, eorumque Vicariis serviant. Sine Pastoris, seu Vice-Pastoris licentiâ à Parochia non absint: exeuntes domesticis, si quos habeant, vel Pastori, aut vicino, quo vadant, indicent; sub Officio divino, & administratione Sacramentorum superpelliceo mundo temper induti Pastoribus, seu Vice Pastoribus assistant, & inserviant.

CAPUT II.

§. I. *Ostia Ecclesiæ diligenter observent.*

Custodes ostiorum Ecclesiæ diligentem curam habeant, ea debitis temporibus aperiant, ac finito divino Officio claudant; maximè si per templa, quibus serviunt, quasi per plateam publicam transitus fiat; aut non tam orationis, quam ambulationis causâ eò homines convenire soleant.

§. II. *Diebus ferialibus ostia minora tantum aperiant.*

Diebus ferialibus non integras valvas, sed minimas duntaxat templi januas aperiant; quas ita componant, ut onera portantibus transitus non pateat: indecentissimum enim est, domus Domini soli orationi, sacrificiis, Sacramentorum usui, & sacre doctrinæ consecratas in vias publicas converti.

§. III. *Tota quotannis purgesur.*

ET quia domum Dei vel maximè mundam esse convenit, Custodes, quotannis minimùm semel integras Ecclesias, Capellas, & Sacella ab omni pulvere, atque araneorum telis expurgent, nec non in tectis, concamerationibus, pavimentis, ostiis, seris, aliisque similibus debitam conservent munditiam; parietes autem ad altitudinem fenestrarum, ipsasque fenestras, & Sacro-sancta Altaria, eorumque lacunaria, integumenta, & sacras imagines quater minimùm in anno, circa Nativitatem nimirùm, & Resurrectionem Dominicam, Assumptionem gloriosæ

Virginis Mariæ, ac sancti Patroni, seu Tutelaræ Ecclesiæ Festivitatem mudent.

canes bibant, studiosè provideant, ex elapsa hebdomada reliquum in sacrarium, vel cœmeterium effundant.

s. IV. *Impedimenta suis quæque locis reponenda.*

Feretra, seu vehicula, quibus in supplicationibus Sanctorum Reliquiæ, ac imagines portantur, & fulcra, quibus in medio templi certis diebus exponuntur, sediliaque, & scamna pro Sodalitatibus, & lectione Catechetica destinata, aliæque impedimenta taliter seponant, ut decori domus Dei non officiant. Nunquam autem Ecclesias, nisi finitis Officiis divinis, & foribus templi clausis mudent, vel ornent.

s. V. *Reliquiæ, & Vasa sacra profanis manibus non contrectentur.*

Sedulò advigilent, ne Sanctorum Reliquiæ sacrilegiis, aut furto expositæ sint, neve abjiciantur, vel sine reverentia tractentur, neque eas, aut sacros Calices, patenas, aliæque vasa, Corporalia, palas, purificatoria, nisi in sacris Ordinibus constituti fuerint, attingere audent.

Concil. Provinc. Colon. sub Hieron. V. part. 3. cap. ult.

s. VI. *Aqua lustralis quo ritu benedicenda.*

Tamet si ipso die Paschatis, & Pentecostes in Ecclesiis, ubi fons Baptismalis consecratur, Christi fideles aquâ pridie in fonte Baptismi benedictâ, & ante infusionem sancti Olei, & sacri Chriftmatis inde haustâ aspergantur; aliis tamen Dominicis Missam celebraturus, vel alius Sacerdos albâ, & superpelliceo, desuperque stolâ indutus præparatum sale, & aquam mundam in sacristia, vel Ecclesia ex decreto S. ALEXANDRI Papæ ac Martyris benedicat, eâque populum aspergat.

C. aquam de consecrat. dist. 3.

s. VII. *Ea singulis septimanis renovanda.*

Atendant quapropter Sacristæ, & Custodes, seu Æditui, ne ullis in Ecclesiis, præsertim Parochialibus, vas cum aquâ hujuscemodi lustrali, antecedente Dominicâ benedictâ unquam desit: eamque singulis hebdomadibus in aquiminariis, & amulis renovandam diligenter curent; aquiminaria, & amulas mudent, & ne quis faciem, manus, vel aliud quidquam in his abluat, aut ex iis

s. VIII. *Campanarum cura habenda.*

Custodum etiam est campanas diebus Sabbathinis, & profestis meridie, & vespere pullare, atque campanarum sono Ecclesiæ Ministros, aliosque Christi-fideles ad Officium divinum, verbumque Dei audiendum statuto tempore convocare, campanarum pariter curam gerere, & si quid contractum, aut quod frangi facillè possit deprehenderit, Pastoribus, Vice-Pastoribus & Ædilibus significare.

s. IX. *In sacristia quæ observanda.*

Custodes sacristiam, seu sacrarium sceminas nunquam ingredi, multò minus Altaria, seu tabulas eorum superiores pedibus calcare patiantur. In singulis quoque sacristiis lavacrum cum aqua pura, & duo munda lintea, unum quo ante, alterum quo post peractum sacrificium, Sacerdotes manus tergant, suspendant.

C A P U T III.

s. I. *Celebrantium paramenta sint munda & integra.*

AD Custodis præterea officium pertinet, præparare vestes Sacrificantium, amictum seu superhumerali, albam, cingulum, manipulum, stolam, planetam seu casulam: eæ sint omnes integræ, munda, ab Episcopo, vel alio, cui per Sedem Apostolicam id licet, benedictæ, ac tales, ut cum honore, ac decore divinis usibus servire queant. Vestes laceras refici faciant.

s. II. *Casula, & dalmatica ejusdem materiae non separentur in usu.*

Casulas ad divinum Officium solemnius obeundum ordinatas, quibus dalmaticæ ex eadem materia confectæ respondent, quando sine Diacono, & Subdiacono sacrificatur, non exponant.

s. III. *Hosie curentur recentes, & vinum purum.*

Hostias in singulos saltem menses novas, recentes, nitidas & integras in pixide munda conclusas, vinumque naturale

turale de vite purum, non acetosum aut corruptum procurent.

s. IV. *Aqua recens in poculo servetur pro Sacrificio.*

Aquam in usum Sacrificii limpidam, ac recens haustam, non in lavaero, aut titula, in quam urceolos, aut ampullas immergunt; sed in mundo, & decenter cooperto angusti oris poculo, huic duntaxat usui destinato, servant, ex quo illam in ampullas infundant.

s. V. *Post Sacrum quid faciendum incumbat Custodibus.*

Absoluto Missæ sacrificio cereos extinguant, & ut Altaris lintea à pulvere, & sordibus diutius pura conserventur, superiorem ejus mappam corio, vel alia crassiori telâ coloris alterius tegant, expositaque ornamenta sive linea, sive lana, vel ex pretiosiori materia sint, ab omni pulvere, & macula, si quam fortè contraxerint, expurgent, ordinatèque complicata in Vestiarii scriniis, vel alibi decenter recondant.

s. VI. *Sacra vasa, & linea supellex sæpius mundanda.*

Vurceolos, seu ampullas, pixides, candelabra, & cætera vasa argentea, ænea, ac stannea, singulis saltem bimestribus, aut etiam crebrius diligenter abluant, superpellicea, lintea, mappas Altarium, Cruces, imagines, reliquamque sacram supellectilem semper mundam, & nitidam exhibeant, ac proinde quoties opus fuerit, per annum lavent, & purgent.

s. VII. *Sacra vasa, & purificatoria à quo eluenda.*

Calices porrò, patenas, vasa sacrorum oleorum solus Sacerdos, aut Clericus majoribus Ordinibus initiatus; vel si is desit, ipse Parochus expurget. Corporalia, pallas, & purificatoria primùm Sacerdos, vel Clericus in sacris Ordinibus constitutus lavet, dein aliæ honestæ personæ accuratius eluant. Aqua verò quâ Sacerdos ea abluit, non in plateam, sed in piscinam, vel sacrarium effundatur.

s. VIII. *Corporalia, & purificatoria cruce signentur.*

Quandoquidem res divino cultui dicatæ, usibus profanis adhiberi non debeant, idcirco, juxta antiquam Ecclesiæ consuetudinem, Corporalia, & Altarium lintea in quatuor angulis; pallæ verò, & purificatoria in medio crucis signo rubei, aut cærulei coloris muniantur, seu acu pingantur; ut ab aliis profanis linteis dignoscantur.

s. IX. *Vestes sacre detrita comburantur.*

Corporalia, pallas, purificatoria, & alia Ecclesiæ ornamenta vetustate detrita comburant. Cineres in sacram Piscinam, fossas pavementorum Ecclesiæ aliūve locum honestum, ubi nullus est transitus, effundantur; fundus tamen tabernaculi parte Corporalis detriti operiri poterit.

s. X. *Oblata fidelium ad Altaria non recipiantur à feminis.*

Quæ fideles stationum, vel alio quovis tempore ad Altaria offerre solent, nusquam ne in Monasteriis quidem, aut Collegiis virginum scemina recipiat.

s. XI. *Custodes in Choro cum aliis canant.*

Cum divinum cantatur Officium, Æditui unâ cum aliis devotè concinant; aliâs autem reverenter, & piè, prout Sacerdotum, ac Ecclesiæ ministros decet, assistant, vel flexis genibus, unâ cum Sacerdotibus, Diaconis, aliisve Clericis, ac Dei ministris preces Ecclesiæ, totâ mente Deo offerant.

C A P U T I V.

s. I. *Reverentiæ meminerint.*

ÆDituis divina non vilescant mysteria; sed Sacramentis salutis nostræ fontibus honorem debitum deferant. Absit ab iis stulta persuasio, quasi privilegio muneris sui, ab honore, & adoratione interiori, & exteriori Deo præstandâ eximantur; quin fides eorum viva excitetur, ac augeatur, charitas, & pietas in Deum incaleseat tantò vehementius, quantò divini erga Nos amoris, ac fervoris

ris

ris mysteriis, & Sacramentis propinquius assistunt.

s. II. *Maximè erga Eucharistiam.*

QUare quotiescunque tabernaculum sanctissimi Sacramenti, aut Summum Altare transeunt, faciem reverenter ad illud convertant, ac flexo poplite Deum supplices adorent; quod etiam in transitu SS. Sacramenti, dum sacra Communio distribuitur, observent.

s. III. *Mane, vesperi, & meridie dent signum salutationis angelicæ.*

Concil. Provinc. Colon. sub Theodorico Archiep. pag. 235.

CUstodes quoque ex antiqua, & laudabili Ecclesiæ consuetudine, mane, meridie, & vesperi ad excitandam Incarnationis, Passionis, & Dominicæ Resurrectionis memoriam; Christi que fideles ad orationem incitandos, campanæ majoris pulsu dent signum salutationis angelicæ.

s. IV. *Vesperi dent signum ad orandum pro defunctis.*

1. Machab. 12. vers. 46.

Quia sancta, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur, idcirco decretum Synodi Diocesis Colonienfis sub prædecessore Nostro FERDINANDO Archiepiscopo habitæ confirmantes; præcipimus, ut in omnibus, & singulis Civitatis, & Diocesis Nostræ Ecclesiis, Oratoriis, & Sacellis, post vespertinum pulsum, diversæ campanæ signo, ubi plures sunt, ejusdem autem, ubi una duntaxat existit, fidelis populus orationis pro defunctis fundendæ admoveatur; Curentque Decani tam Collegiales, quàm Rurales, & quicumque alii Superiores, cum hujus Nostræ mandati ad eos notitia pervenerit, quantocyùs in suis Ecclesiis, Oratoriis, & Sacellis pium hunc morem introduci.

s. V. *Indulgentiæ salutationem Angelicam prædicto tempore Orantibus concessæ.*

Cit. pag. 235. §. 10.

VT verò hæc devotio indies crescat, & augeatur exemplo THEODORICI

Archiepiscopi Colonienfis, Decessoris Nostræ, omnibus utriusque sexus contritis, & confessis, qui ad salutationis Angelicæ signum, manè, meridie, ac vesperi datum, preces ad Deum fuderint, ac pro Ecclesiæ necessitate ad honorem, & memoriam Incarnationis, Passionis, & Dominicæ Resurrectionis piè oraverint, de cælestibus Ecclesiæ thesauris quadraginta dies de injuncta iis pœnitentia, toties, quoties id fecerint, benignè relaxamus.

s. VI. *In Summa Missa ad elevationem S. Hostiæ detur signum.*

CUstodes in Summa Missa ad elevationem sanctissimi Corporis, & Sanguinis Domini dent signum campanæ, ut populus vota, desideriaque sua ad placandam iram divinam, unâ cum Sacerdote celebrante dirigat.

s. VII. *Subortâ aëris tempestate pulsantur campanæ.*

Concitatâ denique aëris tempestate campanas juxta pium Ecclesiæ morem pulsare non omittant; tum ad aëreorum malignitatem tempestatum, & diabolicas machinationes depellendas, tum ut Christi-fideles ad Dei misericordiam, & ab imminenti periculo liberationem, piis orationibus implorandam impetrandamque invitentur.

s. VIII. *Dum verno tempore campanæ pulsantur insolentia caveantur.*

Provideant autem, ne, dum tempore verno pro repellendis aëris injuriis campanæ vesperi, noctu, vel manè pulsantur, in templis computationes tolerantur, aliæque insolentiæ, quibus Dei ira potiùs accenditur, quàm placeatur, exerceantur.

TITVLVS XII.

De bonis Ecclesiasticis ritè conseruandis, & administrandis.

CAPUT I.

s. I. *Bona Ecclesie non facillè alienanda.*

Magna à Prælatiſ, aliisq̄ue Ecclesiasticis diligentia adhibenda est, ut quæ Ecclesiis, vel Majorum pietate donata, vel Antecessorum suorum industriâ sunt acquisita, benè conseruentur; cavendum verò, ne bona Ecclesiarum permutentur, oppignorentur, vendantur, vel alienentur, nisi evidens id suadeat utilitas, vel inevitabilis exigat necessitas, decretumq̄ue iudicis Ordinarii accedat, & solemnitates à jure requisitæ exactè obseruentur: quin potiùs sedulò laborandum, ut Ecclesiæ subtracta, vel non legitime alienata vindicentur, & recuperentur.

s. II. *Ablata Ecclesiis restituenda.*

ET quia ob suppressa, vel deperdita monumenta, & documenta plurima Ecclesiarum bona, & jura ab aliis injultè detinentur, & usurpantur, partes Officii Nostri Archiepiscopalis adimplere cupientes, omnibus, ac singulis Civitatis, & Diocesis Nostre subditis, maximè verò Satrapis, Prætoribus, Scabinis, Secretariis, Scribis, antiquorum censuum, & jurium Receptoribus, ac Notariis seriò mandamus, ut si quam notitiam, aut suspicionem habeant, aut quacunque occasione acquirant, Ecclesiarum jura, bona, vel redditus ab aliis occupata hætenùs, vel adhuc usurpari, desuper Nobis accuratam faciant relationem, ut præviâ diligenti inquisitione, Ecclesiæ restituantur, & hujusmodi Usurpatores condignâ penâ afficiantur: monemus eosdem sub obtestatione divini iudicii, ut Ecclesiis, aut piis locis debita integrè, & promptè persolvant, aliisve bono exemplo præluceant; nullatenùs autem vel minimum ipsi prædetineant; quin potiùs implorati contra similes Prædetentores Ecclesiasticis, & lo-

corum piorum Inspectoribus sine ulla tergiversatione assistant. Si enim, qui in Actibus Apostolorum sponte suâ omnia Deo devoverant, propter modicam subtractionem subitâ morte perierunt, & pecunia eorum piè promissa, sed non integrè oblata, illis exitium attulit corporis & animæ, quantò magis timendum est, ne graviùs puniantur, qui Deo debita subtrahunt, negant, aut supprimunt.

s. III. *Bonorum Ecclesie injusti Possessores excommunicantur.*

VT verò omnibus innotescat, quàm graviter peccent, qui CHRISTI patrimonium usurpant, volumus ut Pastores, Vice-Pastores, & Concionatores, Concilii Tridentini decretum contra Occupatores quorumcunque bonorum, & jurium Ecclesiasticorum suis Auditoribus, minimùm bis in anno, nempe ad Evangelium de villico iniquo: & quo jubemur reddere Deo quæ Dei sunt, inculcent quem in finem decretum illud inferendum censuimus: *Si quem Clericorum, vel Laicorum inquit, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat in tantum malorum omnium radix cupiditas occupaverit, ut alicujus Ecclesie, seu cujusvis secularis, vel Regularis beneficii, montium pietatis, aliorumq̄ piorum locorum jurisdictiones, bona, census, ac jura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascunque obventiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates converti debent, per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut Laicorum, seu quacunque arte, aut quocunque quæsito colore; in proprios usus convertere, illosq̄ usurpare præsumserit, seu impedire, ne ab eis, ad quos jure pertinent, percipiantur: is anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu jurisdictiones, bona, res, jura, fructus, & redditus, quos occupaverit, vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione suppositæ persone pervenerint, Ecclesia, ejusque Administra-*

Cap. 5.

Sess. 22. de Res. c. 11.

nistratori, si ve beneficiato integrè restituerit; ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si ejusdem Ecclesiæ patronus fuerit, etiam jure patronatus, ultra prædictas pœnas, eo ipso privatus existat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & usurpationis hujusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, ejusdem pœnis subjaceat, nec non quibuscunque beneficiis privatus sit, & ad quæcunque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarii arbitrio suspendatur.

S. IV. Decimæ Ecclesiis solvendæ.

Similiter ut constet, quanta sit decimarum Ecclesiæ reddendarum obligatio, præcipimus iisdem Pastoribus, Vice-Pastoribus, & Concionatoribus, ut subsequens ejusdem Concilii Tridentini decretum, maximè paulò ante messem è suggestu promulgent: *Non sunt ferendi, qui variis artibus decimas Ecclesiis obvientes subtrahere moliantur, aut qui ab aliis solvendas temerè occupant, & in rem suam vertunt: cum decimarum solutio debita sit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cujuscunque gradus, & conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de jure tenentur, in præsertim Cathedrali, aut quibuscunque aliis Ecclesiis, vel personis, quibus legitime debentur, integrè persolvant. Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur: nec ab hoc crimine, nisi plenâ restitutione secuti, absolvantur. Hortatur dehinc omnes, & singulos pro Christiana charitate, debitoq; erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi à Deo collatis, Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsumt Ecclesiis, largè subvenire, ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis invigilant dignitatem tuendam, non graventur.*

C A P U T II.

S. I. Beneficiati reddituum suorum Indicem erigant.

Pro accuratori autem bonorum Ecclesiasticorum conservatione, universi, ac singuli tam in Metropolitana Nostra, quàm Collegiatis Ecclesiis Civitatis, & Diocesis Nostræ Vicarii, aliiq; beneficio, vel Officio Ecclesiastico gaudentes, Curati, & non Curati, residentes, & non resi-

identes monumenta, literas originales, fundationum suarum Vicariarum, beneficiorum, & Officiorum, atque omnium bonorum ad Vicarias, beneficia, & Officia spectantium intra annum à monitione computandum, unâ cum claro, & distincto eorum bonorum, censuum, omniumque proventuum, & onerum indice, plenaque designatione limitum, & hypothecarum, & quidem si à quindecim annis confectus sit index, à persona publica, præsentibus duobus saltem testibus renovato, Decanis, & Capitulis suis exhibeant; cujus duo exempla authentica ab eadem publica persona conscribantur, & subscribantur; unum cum aliis Ecclesiæ monumentis, & documentis in communi Capituli Archivo, seu tutiore parte Ecclesiæ, firmo in serinio in hunc usum parato, sub tribus clavibus variè fabricatis; quarum unam Prælatus Ecclesiæ, alteram senior Canonicus Presbyter, ac tertiam senior Canonicus Diaconus habeat, conservetur; & si Archivum, seu scrinium ejusmodi erit aperendum, clavium Custodes ipsi compareant: alterum verò exemplum, Vicariarum, beneficiorum, & Officiorum possessores sibi referent, illudque quotannis Decano, & Capitulo Ecclesiæ suæ, nec non deputatis à Nobis Visitatoribus, tempore ab iis præfigendo, addito novissimo, & legali statu bonorum dictarum Vicariarum, beneficiorum, & Officiorum præsentare, illosque indices authenticos Successoribus suis gratis relinquere, & in testamentis suis, ut ab Executoribus suis iisdem fideliter tradantur, serio cavere teneantur. Ubi mentionatæ literæ, monumenta, seu documenta vetustate nimia corrupta sunt, expensis Vicariorum, beneficiorum, & Officiorum describantur: ubi nulli, aut imperfecti existunt indices, statim perficiantur.

S. II. Beneficium etiam non Curatum in Ecclesia Parochiali adepturus, Archidiacono, vel Decano Rurali reddituum sui beneficii indicem tradat.

Quemadmodum promotus ad Pastorum, antequam ejus possessionem adeat, vel curam animarum suscipiat, inter alia se Archidiacono, vel Decano suo Rurali, intra certum tempus descriptionem omnium bonorum, fructuum, reddituum, proventuum, jurium, & emolumentorum

Sess. 25. de
Ref. c. 12.

mentorū univerſorum ejuſdem ſui Paſtoratus, nominatis in ea hypothecis, limitibus, & terminis traditurum jurare obligatur; ita quoque deinceps quodcunque beneficium non Curatum in Eccleſia aliqua Parochiali adepturus, intra annum poſt apprehenſam poſſeſſionem Archidiacono, vel Decano Rurali, cujus viſitationi ſubest, plenam & perfectam deſcriptionem omnium bonorum, & reddituum ejuſdem ſui beneficii, adjectâ hypothecarum, limitum, & terminorum designatione tradet; & idipſum ſe praſtiturum jurabit, antequam ad poſſeſſionem admittatur.

§. III. *Indici addantur onera, quibus beneficia gravantur.*

NE Eccleſiaſtica bona annuis cenſibus, aliisque oneribus gravata, defectu ſolutionis ipſorum beneficiatorum culpâ deperdantur; omnes, & ſinguli quotquot beneficio Curato, vel non Curato gaudent, vel gaudebunt, dum Archidiacono, vel Decano bonorum, & proventuum ad ſua beneficia ſpectantium indicem tradunt, cenſuum, & aliorum quorumcunque onerum deſcriptionem addant. Quin & onera, quibus bona beneficiorum gravata ſunt, perſoluta eſſe tempore viſitationis, apochis exhibitis, vel aliis idoneis testimoniis docebunt.

§. IV. *Indicem acceptum Archidiaconi, & Decani Rurales mittant Archiepiſcopo.*

Singuli Archidiaconi, & Decani Rurales indice accepto eundem deſcribi faciant, & pro ſua informatione retineant, copiamque authenticam ejuſdem, adjunctâ ſpecificatione onerum, ad quæ beneficiati tenentur, Nobis transmittant.

§. V. *Indices imperfecti perſiciantur cum ſpecificatione hypothecarum.*

IN Collegiis, Eccleſiis, aliisque locis piis, ubi vel nulli, vel minus perfecti fundationum, bonorum, & reddituum reperiuntur Indices, iidem conſiciantur, aut perſiciantur; in quibus non tantum numerus, & deſcriptio agrorum, ſeu terrarum arabilium, pratorum, ſylvarum, hortorum, vivariorum, & cæterorum emolumentorum ſpecificetur, ſed hypothecæ quoque cenſuum, & reddituum, unâ

cum earundem poſſeſſoribus, limitibus pariter, & terminis exprimantur; ubi verò Indices, ſeu Regiſtra quidem ſunt, ſed à decem, vel quindecim annis legitime non renovata, intra proximum annum debite renoventur.

§. VI. *Fiat quoque mentio, unde obligatio ſolvendi redditus oriatur, & ſpecificentur anni elocationis.*

UT à majoribus in pios uſus donata conſerventur, & neceſſarium non ſit poſt obitum beneficiatorum novas designationes reddituum ex aliorum dictis, & deſcriptionibus conſicere, antiquis indicibus, & monumentis vel deperditis, vel fraudulenter ſuppreſſis: Paſtores, Vice-Paſtores, & quotquot beneficia & Officia Eccleſiaſtica poſſident, conſiciant libellos, in quibus annuos proventus annotent, cauſasque obligationum & contractus, vigore quorum redditus recipiunt adſcribant: annorum quoque numerum, præſertim quoad bona quæ ad longum tempus elocata ſunt, adjungant. Libelli hi ab Archidiaconis, Decanis, aliisque Viſitatoribus Noſtris Luſtrentur, ac Succeſſoribus relinquuntur.

§. VII. *Eccleſiaſtici Teſtatores Eccleſiaſticum nominent Executorem.*

UT conſervationi monumentorum, & indicum ad Eccleſias, Vicarias, aliaque beneficia, & Officia Eccleſiaſtica ſpectantium magis ſit proſpectum, omnes Eccleſiaſtici ſemper aliquam perſonam Eccleſiaſticam in Executorem ſui teſtamenti nominent, alioqui Archiepiſcopali Noſtrâ Authoritate per Noſtrum Officium Executor Eccleſiaſticus deputetur.

§. VIII. *Paſtores jura ſua diligenter exigant.*

Curent Paſtores, Vice-Paſtores, Cuſtodes, & quæleſcunque Eccleſiarum miniſtri, ut antiqua, & conſuetata jura à Parochianis, aliisque debita perſolvantur: utque iis in locis, ubi populus à ſolutione tali præſtanda, negligentia Paſtorum, ſeu Vice-Paſtorum, aut alia de cauſa deſuevit, ad veterem conſuetudinem, implorato, ſi opus fuerit, brachio ſæculari, revocetur.

s. IX. *Et quidem in natura, vel vero valore.*

NE porrò his juribus ex modo solutionis aliquid decedat; census, ac reditus quorumcunque frumentorum, leguminum, vini, olei, ceræ, pullorum, caponum, anserum, & similes Collegiis, beneficiis, Fabricis Ecclesiarum, mensis pauperum, ac quibuscunque piis locis debiti in natura quotannis, aut saltem in pecunia juxta verum valorem persolvantur: quos absque Nostro, Nostri Officialis decreto, & causâ prius maturè examinatâ redimi nolumus, redemptiones aliter factas nullas declarantes. Quoad decimas autem, ne loca, termini, & jura earum deperdantur, aut saltem obscurentur, Pastores, Vice-Pastores, & omnes qui eas ab Ecclesia acceptas possident, omninò advigilent, ut illæ curru decimali circumeunte colligantur, & à contractibus per quos collectioni ejusmodi præstatur impedimentum, omninò abstineant.

s. X. *Bona caduca beneficiis Ecclesiasticis maneant.*

SI bonorum ad Parochiales Ecclesias, aut quæcunque beneficia, sive Officia Ecclesiastica pertinentium directum dominium, ob neglectam solutionem canonum, vel alias in jure fundatas causas, cum utili consolidetur, Pastores, Vice-Pastores, beneficia, vel Officia Ecclesiastica possidentes, illa nullatenus sibi approprient, aut de iis disponant; sed ipsi Ecclesiis, beneficiis aut Officiis acquisita maneant; contrafacientes arbitrio Nostro punientur, & ab illorum detentoribus, tanquam bona Ecclesiastica injustè detinentibus, vindicabuntur.

s. XI. *Reductio fundationum à quo fieri debeat.*

PIÆ fundationes ad certos, & determinatos usus factæ, aliis etiam piis usibus per Administratores earum propriâ autoritate non applicentur: sed si quæ ob earum tenuitatem, juxta voluntatem fundatorum impleri nequeant, ideoque reductione opus sit, vel bona illarum ad alios meliores, aut magis necessarios usus converti expediat, ad sanctam Sedem Apostolicam, aut Nos, juxta sacros Canones recurratur.

C A P U T III.

s. I. *Elocatio bonorum Ecclesiasticorum ad quot annos fieri debeat.*

CUM diuturnâ observantiâ comperitum sit, quantum Ecclesiis detrimenti locatione rerum Ecclesiasticarum ad longum tempus inferatur: statuimus, ut decimæ Capitulorum, Collegiorum, Monasteriorum, aliorumque piorum locorum, vel beneficiorum Ecclesiasticorum, ultra sexennium; curtes verò, ac terræ arabiles ultra novennium, seu ut in his regionibus, ab immemorabili tempore fieri consuevit, ad annos duodecim, ita tamen, ut utrique parti singulis respectivè trienniis, & sexenniis permillum sit contractui renuntiare, non elocentur.

s. II. *Elocatio fiat plus Offerenti & petitiâ cautione.*

BONA ad Capitula, Monasteria, Pastoratus, Capellas, aliæque beneficia Ecclesiastica, nec non Fabricas Ecclesiarum, mensas pauperum, aliasque pias fundationes, ac pia loca spectantia, post tres promulgationes debitè factas, publicè, & secundum æquitatem plus offerenti, petitiâque idoneâ à Conductoribus cautione, elocentur. Sin publicam elocationem propter collusionem iucularum loci, vel ob aliam justam causam, elocantibus fore damno verosimiliter appareat, ommissis promulgationibus, bona poterunt elocari; non minoris tamen, quàm bona vicina ejusdem naturæ, & conditionis elocantur, nec aliter, quàm acceptâ idoneâ cautione.

s. III. *Elocationes anticipatis solutionibus non fiant.*

ELOCATIONES bonorum quorumcunque beneficiorum Ecclesiasticorum anticipatis solutionibus nunquam fiant: & si quæ fuerint factæ, easdem nullas & irritas, nec Successores ullatenus obligare, etiamsi quocunque privilegio, vel indulto fulciantur, juxta Concilii Tridentini decretum declaramus; vetamusque ne ulli Ecclesiastici pendentes beneficiorum fructus, aut proventus currentes quovis colore, vel causâ vendant, aut elocent, nisi dilatâ in tempus quo fructus erunt à solo separati, aut annus cessit, solutione, ne

*Trid. sess. 25.
de Reformat.
cap. 11.*

ne
iisdem

iisdem cedentibus, aut decedentibus Succellones illis priventur, & Ecclesia debitis muneribus destituatur.

§. IV. *Neque eâ condicione, ut statim notabilis summa solvatur.*

Abusus est nullatenus tolerandus, quod subinde Ecclesiastici beneficiorum suorum bona ad multos annos exigua pensione elocant, eâ condicione ut statim Conductor notabilem summam pecuniæ solvat; quæ elocationes cum in maximum præjudicium Successorum cedant, si currentibus earundem annis Elocatores moriantur; hæredes ipsorum ad restitutionem pecuniæ anticipatæ, juxta proportionem annorum cessorum teneri declaramus.

§. V. *Omnis occasio perpetuarum elocationum vitetur.*

Improbamus pariter, & prohibemus à nonnullis fieri solitas elocationes, cum

facultate Conductoribus datâ in fundis conductis ædificandi & plantandi eâ condicione, ut finitis elocationis annis ædificata, & plantata per peritos æstimentur, Conductoribus pretium restituatur, aut elocationis terminus producat: illæ siquidem causam perpetuarum elocationum sæpissimè præbent, & in gravissimum damnum Successorum vergunt.

§. VI. *In locum arborum cæduarum aliæ plantentur.*

Demum universis Parochis, Vice-Parochis, aliisque Beneficiatis mandamus, ut in locum arborum cæduarum, quæ vel vetustate, vel aliter pereunt, aut debito tempore cæduntur, alias plantari faciant: arbores verò non cæduæ, absque speciali Nostra, Nostrive Officialis licentia non cædantur, pretiumque inde proveniens ad augmentum, & utilitatem beneficiorum, aut refectionem ædificiorum eorundem applicetur; & in locum earum aliæ plantentur.

TITULUS XIII.

De bonis Fabricæ Ecclesiarum, & mensæ pauperum.

CAPUT I.

§. I. *Fabricæ Ecclesiarum, aliisque piis locis quinam præficiendi.*

Fabricæ Ecclesiarum, mensæ pauperum, Xenodochiis, aliisque piis locis Magistri, Provisores, atque Administratores viri Catholici, providi, idonei, ac boni testimonii, quique domui suæ bene præesse sint comperti, qui sciant, velint, valeantque loca ipsa, bona eorum, ac jura, instar Tutorum, & Curatorum conservare, præficiantur; non prodigi, lufui, ac comotationibus dediti, nullatenus autem hæretici, vel de hæresi suspecti. Teneantur iidem singulis annis, vel

Trid. sess. 24. de Reformat. cap. 8. & 10.

saltem ubi tenuiores sunt præventus, singulis bienniis, Archidiacono, Decano Rurali aut saltem Pastori, seu Vice Pastori loci, tanquam Nostris hac in parte deputatis, rationes accuratas receptorum & expeditorum ad Archivum Ecclesiæ re-

ponendas, unâ cum exacta reddituum non solutorum designatione reddere. Omni decennio sigillatim limites agrorum, terrarum arabilium, pratorum, Sylvarum, & bonorum ad pia loca pertinentium exprimantur; addaturque designatio fundorum, & ædium oppignoratarum Ecclesiæ, ædiumque & fundorum iisdem adsiturum, & vicinorum; ante administrationem etiam coram Pastore, vel Vice Pastore jurent se fideliter, & utiliter officio suo functuros. Insuper Magistri Fabricæ Ecclesiarum, Administratores Hospitalium, mensæ pauperum, similibusque fundationum Curatores, cautionem ad minus fideiussoriam proportionatam redditibus per ipsos administrandis, præsentent, nisi aliud attentâ qualitate personarum Archidiaconis, Decanis Ruralibus, aut Pastoribus visum fuerit.

§. II. *Duo sint Administratores, nec ultra biennium maneant.*

Duo sint eodem tempore ejusmodi bonorum Ecclesiæ Administratores, alter Magister Fabricæ, alter Provisor mensæ pauperum, & sodalitatum, nec ultra biennium nisi rursus legitime electi juramentum renouent, in Officio continentur.

§. III. *Pro restantibus redditibus certus Receptor deputetur.*

Ad emonendos à multis annis restante redditus à Pastore, vel Vice-Pastore, Magistris Fabricæ, & Provisoribus mensæ pauperum, constituatur specialis receptor, qui erga condignam mercedem eisdem diligenter exigat, & colligat, desuperque rationes reddat.

§. IV. *Stato tempore rationem non rededentes mulcentur.*

Certi quoque dies ad audiendas rationes constituentur, in quibus ad eandem reddendas obligati in loco destinato compareant, & computus exhibeant sub pena duorum florenorum aureorum.

§. V. *Computationibus ad minimum adsit Pastor.*

Archidiaconi, Decani Rurales, vel saltem Pastores loci, non tantum Fabricarum, & mensarum pauperum, sed etiam hospitalium, domorum orphanorum, confraternitatum, ac quorumcunque locorum piorum rationibus interfint; an redditus diligenter emoneantur, & bona fideliter administrantur, obseruent.

Trid. sup. cit.

C A P U T II.

§. I. *Provisoribus quænam observanda.*

Quoniam bona Ecclesiarum, mensæ pauperum, sodalitatum, aliorumque piorum locorum merito omni sollicitudine conservanda sunt, idcirco quæcunque circa censuum, ac proventuum Ecclesiasticorum venditiones, solutiones, elocationes mandavimus observari, ad eadem observanda Magistros Fabricarum Ecclesiæ, Provisores mensarum pauperum, Administratores bonorum sodalitatum,

& ejusmodi locorum piorum obstringimus.

§. II. *Quænam ab eis procuranda.*

Meminerint Magistri Fabricæ suarum esse partium, omnes census, ac redditus Fabricæ Ecclesiæ diligenter exigere, colligere, recipere, fideliterque expendere; Ecclesiæ, turris, campanarum, sacrorum vasorum, ornamentorum, instrumentorum, ac vestium, aliarumque rerum, præcipue ad Fabricam pertinentium curam habere; nullas autem Magistri Fabricæ vendant, cædant, multo minus donent arbores, vel in privatos usus convertant ex sylvis, cæmeteriis, aliisque locis Ecclesiæ, sub pena restitutionis quadrupli, & alia arbitraria; si vero eas cædi necessitas exigat, vel evidens Ecclesiæ utilitas suadeat, pretium earundem, addito die, anno, & causâ venditionis rationibus inferatur.

§. III. *Lis nulli in scio Parocho intendatur.*

Processum nullum Ecclesiam, vel ejusdem bona concernentem Magistri Fabricæ Ecclesiarum, seu Provisores mensæ pauperum, absque Pastorum, Vice-Pastorum, & Primariorum loci virorum consilio, consensuque incipiant.

§. IV. *Eleemosynæ quando, & quibus dandæ.*

Eleemosynæ, ac proventus mensarum pauperum, verè pauperibus, ac probis, ordinatis diebus, maxime Dominicis, ac Festivis post Summum Sacrum, & Concionem, quibus omnes interfint, distribuuntur; ante Festum verò Nativitatis JESU CHRISTI, & Paschæ Provisores mensæ pauperum nomina eorundem Pastoribus, seu Vice-Pastoribus exhibeant, ut in ipsorum vitam, ac mores, & an præcepto Ecclesiæ de communionem Paschali satisfecerint inquirent: in distribuendis siquidem Eleemosynis non tantum inopiæ, sed vitæ etiam, ac morum ratio habenda est.

§. V. *Ad hospitalia quinam non sint admittendi.*

Hospitalia in subsidium peregrinorum erecta, histrionibus, aleatoribus aliisque id genus hominibus non pateant; nec

nec in iis viri cum sceminis versari permittantur, etiamsi se Matrimonio conjunctos esse asseverent: quia sub hoc colore hospitalia sepe in lupanaria fuisse conversa deprehensum est.

s. VI. *In pauperibus alitur* CHRISTUS.

Quicumque locorum piorum administrationem, pro curatione mve suscipiunt, geruntque, illud in primis cogitare debent, se ad curam pauperum, pu-

pillorum, viduarum, senum, aegritudine laborantium, peregrinorum, & aliorum aliena ope indigentium diligentissime, & patientissime sustinendam obligari, Christumque in extremo iudicii die rigidissimam desuper rationem exacturum, misericordiam, operam, opem, beneficia, & officia illis collata liberalissime quasi sibi facta remuneraturum; molestias autem, & injurias iisdem illatas, malamque redituum in ipsorum usus destinatum administrationem severissime puniturum.

TITULUS XIV.

De sententia excommunicationis.

CAPUT I.

s. I. *Excommunicationis effectus à secularibus non impediatur.*

Trid. sess. 25.
de reformat.
cap. 3.

Um excommunicationis gladius, veluti Ecclesiasticæ disciplinæ nervus, à CHRISTO Ecclesiæ concessus sit, quo contumaces & rebelles à Sacramentorum administratione, perceptione, & Christi fidelium communione separantur, indignum est, & planè intolerandum, Laicos quosdam Magistratus iudicibus Ecclesiasticis quoad usum jurisdictionis huiusmodi obicem nonnunquam ponere, & injicere impedimenta: quos proinde sub obtestatione divini iudicii districtè monemus, & hortamur, ut quæ in vindictam, & correctionem iniquitatum ab Ecclesiasticis legitime decernuntur, nequè impediant ipsi, nequè ab Officialibus, & Ministris suis impedi, aut convelli patiantur; quin potiùs eadem sæcularis brachii subsidio promoveant, ac tueantur.

s. 2. *Censuræ circumspèctè ferantur.*

Cap. 3. cit.

Udèx verò Ecclesiasticus cum parè admodum, cautè, & circumspèctè, excommunicationem in eos dumtaxat, qui aliis opportunioribus juris mediis corrigi nequeant, ferre debeat: eapropter decreto Concilii Tridentini inhærentes, prohibemus omnibus, & singulis Iudicibus Ecclesiasticis, ne facilè, aut leviter

hoc spiritali gladio, sed aliis, sicubi commodè fieri poterit, tum in procedendo, ac definiendo, tum exequendo juris remediis utantur. Nam sicut ægra membra, tunc demùm à sano sunt corpore rescanda, cum corporis salutem alià ratione consuli non valet; ita anathematis gladio nemo à corpore Ecclesiæ est præcidendus, quamdiu aliis sanari remediis potest.

s. 3. *Excommunicati monendi ut respiciant.*

ET quia sententia excommunicationis in quemquam ferenda non est, ut pereat, sed ut penitentiam ductus emendetur; Pastores, Vice-Pastores, & Concionatores anathematis vinculo ligatos seriò admonent, ut habita salutis suæ ratione resipiscant, & corpori à quo culpa sua sunt præcisi, præstita satisfactione, & emendatione restituantur. Si qui verò pertinaces per integrum annum in excommunicatione infortuerint, tanquam Ecclesiasticæ potestatis contemptores, de hæresi suspecti habeantur.

CAPUT II.

s. I. *Modus excommunicandi præscriptus à Canonibus est servandus.*

PORRò modum excommunicandi à canonicis Sanctionibus præscriptum norint iudices, qui eam potestate pollent. Pastores autem singulis diebus Dominicis, dum

dum populus frequens ad divina confluit, si qui sint per sententiam à reliquorum communione præcisi, eisdem clarâ voce nominent, obligationemque ipsorum conversationem vitandi significant, ut hoc etiam adhibito remedio citius sese Ecclesiæ reconciliare satagant; erubescunt enim vel maximè ab Ecclesiæ communione præcisi, dum se tanquam bonorum congressu, & convictu indignos ab omnibus vitari vident.

s. II. *Publicè denunciati à Christi-fidelibus vitentur.*

C. si quis suadente 17. q. 4.

OMnes, & singuli Christi-fideles iuxta Canonicas, & Apostolicas Sanctiones à consortio per Ecclesiasticam sententiam publicè denunciatorum abstinere, omnemque eorum conversationem devitent; sicut & illorum, qui ob Clerici manifestam percussorem similem censuram incurrerunt. Qui verò ab eorum so-

cietate & familiaritate se continere noluerint, tanquam manifesti criminis fautores severè punientur.

s. III. *Excommunicati non absolvendi nisi à Judice, vel ejus Superiore.*

SCALISTUS Papa & Martyr non tantum vetuit communionem cum excommunicatis; sed & eorum quemquam absolvi, nisi causâ cognitâ parti lætæ fuerit satisfactum. Quare absolutio ab excommunicatione non nisi à Judice, qui sententiam tulit, vel à Superiore ejus concedi potest: præterquam in mortis articulo, quo permittitur cuivis Sacerdoti facultas absolvendi ab omnibus criminibus, & censuris, etiam Apostolicæ Sedi reservatis, dummodo absolvendus habeat propositum sincera, quod si pristinae sanitati restituatur, in contumacia nolit persistere, & tam judici, quam parti lætæ intra mensis spatium satisfacere.

C. excommunicatos 11. q. 3. c. 23. de appellat. c. 23. de V. S.

TITULUS XV.

De Visitatione Ecclesiarum & personarum.

CAPUT I.

s. I. *Vita mala Ecclesiasticorum Ecclesiæ Dei valde perniciofa est.*

SI attentius consideretur, unde fidei corruptio, pietatis tepor, morum & disciplinæ dissolutio in Ecclesiam Dei irrepsit, id vel inde potissimum processisse apparebit, quod illi, qui (ut INNOCENTIUS III. Pontifex illos appellat) in sortem, sive hæreditatem Domini sunt adsciti, à vitæ, & vocationis suæ tramite deviantes fiant filii, qui suam matrem iniquitatis suæ armis impugnant.

C. cum secundum de Præbend.

s. II. *Hinc frequentes Visitationes instituendæ.*

Quibus malis eradicandis nullum efficacius potest adhiberi remedium, quam quod & antiqua Concilia ordinarunt, & sacro-sanctum œcumenicum Tridentinum saluberrimè præscripsit, crebra scilicet Ecclesiarum visitatio.

Sess. 24. de Reform. c. 3.

s. III. *Quid ante Visitationem Episcopalem à Decanis Ruralibus præstandum.*

Quæ ut maiori cum fructu instituantur, Decani Rurales, vel illi, quibus id muneris delegatum fuerit, antequam Episcopus visitationem incipiat, aliquot diebus præcedant, Parochias visitandas lustrent, viamque minoribus ac levioris momenti causis discussis præparent, ne Episcopus, seu ab eo deputati Visitatores similibus negotiis detineantur, & diutius hæere cogantur; sed ubique locorum visitationem expedite peragere, & absolvere possint.

Statuta Adolph. III. p. 474. §. verum cum laetissima sit.

s. IV. *Visitatores visitandis exemplo bono præluceant.*

Cum nihil potentiùs sit exemplo, vitæque laudabilis efficacior sit, quovis de virtute sermone, præsertim in iis, qui præsunt; integritas enim præsidentium talis est subditorum, & eorum tanta communiter apud subditos est autoritas, ut etiam ipsorum vitia imitentur, idcirco ne

Concil. Trid. sess. 6. de Reformat. c. 1. Conci. Præter. Colon. sub Hermann. part. 1. c. 4. pag. 405.

Vifi-

Vifitatores, dum fubditis Noftis debent exhibere medicamenta falutis, lethalia venena propinent, prius domos fuas reforment, mores & vitam ad Sacrorum Canonum, Concilii Tridentini, Conftitutionum Apoftolicarum, & Decretorum fynodaliũ præfcripta componant: *fi quis enim domui fuæ præfse nefcit, quomodo Ecclefie Dei diligentiam habeat*, inutilibus fumptibus per Vifitandos fubminiftrandis nemini graves fint, fed contenti modico famulatio ftudeant quàm celerrimè, debita tamen cum diligentia vifitationes abfolvere, nequè ipfi, aut quisquam fuorum quidquam procurationis caufâ pro vifitatione accipiant, multò minùs exigant.

1. Timoth. 3. v. 5.

Concil. Trid. feff. 24. de Reformat. cap. 8.

C A P U T II.

§. I. Quid Vifitatoribus observandum fit.

Concil. Trid. feff. 7. de Reformat. cap. 8. feff. 21. de Reformat. cap. 8. feff. 22. de Reformat. cap. 8.

DEcani Rurales, aliique autoritate Noftre deputati Vifitatores, affumpro Notario qui Sacerdos fit, aut faltem Clericus non conjugatus, Parochias fuorum diftrictuum, aut ad vifitandum à Nobis ipsis commiffas, cum Capellis, Xenodochiis, Hospitalibus, & Confraternitatibus foletiffimè perfpiciant, de fide, vita, moribus, doctrina, & adminiftratione Parochorum, Vice-Parochorum, Vicariorum, Capellanorum, aliorumque Beneficiorum, nec non Magiftrorum Fabricæ Ecclefiarum, Ædiliũ, Provisorum Hospitalium, ac menfarum pauperum, Ludimagiftrorum, & Custodum, reliquorumque incolarum diligentiffimè difquirant, errores, vitia, & crimina corrigant & evellant, eorumque loco virtutes, ac bonos mores inducant, inferant, & promoveant, paternaque charitate & christiano Zelo omnes amplectantur, aliud nihil quàm Dei honorem, & lucrum animarum quærant, omniaque exactiffimâ curâ peragant Propheticæ comminationis memores: *maledictus qui facit opus Dei negligentè.*

Jeremie 28. ver. 10.

§. II. Quid Vifitatoribus investigandum.

Concil. Provinc. Colon. part. 1. 4. pag. 405. cap. 9.

ARchidiaconi, Decani, Commiffarii & alii Vifitatores Noftri exactè investigent, num Paftores, Vice-Paftores, eorumque Vicarii, Sacellani, Capellani & adjutores, quibus animarum cura incumbit, pro Verbo Dei prædicando, Confessionibus excipiendis, aliisque Sacramen-

tis Ecclefiafticis miniftrandis autoritate Noftre juxta Concilii Tridentini, & Summorum Pontificum Sanctiones examinati, & approbati, fideique profeffionem fecerint.

§. III. Super quibus ulterius specialis inquisitio facienda.

INquirant fpecialim, an Paftores, & Vice-Paftores, ac reliqui Sacerdotes, & Miniftri Ecclefiarum honeftè vivant, an finguli ad quos Sacramentorum adminiftratio, & animarum cura fpectat in Parochiis fuis refideant, ac pernoctent, utrum pastoralia munia per femetipfos diligèter obeant, Dominicis ac Feftis fori diebus Catechetica lectione fervent, juventutè etiam extra Catechefin inftruant, verbum Dei cum fructu Parochianorum prædicent, Miffæ facrificium frequenter offerant, Sacramenta fedulò adminiftrant, & ægros vifitent, an quacunquè diei, ac noctis horâ ad Sacramenta animarum faluci neceffaria miniftranda requifiti, ftatim fe paratos ac promptos exhibeant, neque prætexendo horam importunam, tempus intempeftivum, aut aliam occupationem tergiverfentur, aut ob convivium fe excufent, an ipforum negligentia Parochiani absque Baptifmo, Confessione, facro Viatico, aut extrema Unctione ex hac vita migraverint, an piis Teftatorum voluntatibus, foundationibus, legatis, Eleëmofynis, & oneribus Parochiarum, beneficiorum, & Officiorum Ecclefiafticorum fatisfiat: advertant etiam, utrum Ecclefie, vel domus pastorales, vel Sacellanorum reparacione egeant, an Cœmeteria bene oclufa fint; neque Sacramentalium ornamentorum, facie fupellectilis Ecclefiarum, & fcholarum vifitationem prætermittant; accuratè pariter attendant, an fynodalia Noftre decreta & ftatuta obferventur.

§. IV. Major pars diftrictus ad minimum fingulis annis Vifitetur.

QUamvis defiderandum foret, ut in fingulis diftrictibus vifitationes annuè inftruerentur, fi tamen latitudo diftrictus idipfum non permittat, Decani Rurales faltem majorem partem vifitâdo abfolvant, & reliquam fubfequenti anno vifitent; acta autem cujusque vifitationis nitidè, ac correctè defcripta ad Nos, vel Vicarium Noftro Generalem in fpiritalibus intra mensem, à die abfolutæ

Concil. Trid. feff. 24. de Reformat. cap. 3.

visitationis computandum, transmittant, ut non tantum Ecclesiarum statum cognoscamus, sed & collapsa erigere, vitiosa emendare, deformia nitore suo restituere possimus.

s. V. Dies ad visitandum deputatus notificetur.

Concl. Provinc. Colon. sub Hermans. F. pars. 14. 7. pag. 405.

UT autem tam utile, & necessarium opus accuratiori diligentia peragatur, Visitaturus Parochiam aliquam diem visitationi designatum, & adventus sui Pastori, seu Vice-Pastori Ecclesie visitandae notificet, moneatque ut omnibus, & singulis ad Parochiam spectantibus visitatio promulgetur, precesque ad Deum fundantur, ut visitatio ad honorem, & gloriam Omnipotentis, fidelisque populi salutem cedat.

s. VI. Pastor Visitatorem in Ecclesia expectet.

PAstor seu Vice-Pastor praestituta visitationis hora in Ecclesia cum Beneficiatis, Custode, Ludimagistro, & dilibus,

Magistro Fabricae Ecclesiae, Provisore mentae pauperum, & Scabinis synodali- bus compareat, claves tabernaculi sanctissimi Sacramenti, Sacrorum oleorum, Baptisterii, Sacrarum reliquiarum, Sacristiae, Capellarumque, si quae sint, paratas habeat, ibidemque Visitatoris adventum praestoletur.

s. VII. Visitationi invocatio Spiritus sancti praemittatur.

Visitor ingressus Ecclesiam visitandam, Sacro Missae officio celebrato, spiritus sancti gratiam invocet; quo peracto materialem visitationem incipiat, & deinde ad personalem juxta formam quam imprimi mandavimus, & accuratissime observari volumus, procedat, omni- que diligentia eod collimet, ut visitatio ad majorem Dei gloriam, extirpationem vitiorum, eradicationem abusuum, reformationem Ecclesiasticorum, & Ecclesiae Ministrorum, fidelisque populi aedificationem vergat, prout in Domino confidimus, & optamus.

INDEX